

כול התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

י"ג אדר ב' תשע"א

צו - פורים

שנה ט"ו גליון תש"ג

תוכן הענינים

- לקח טוב.....עמוד ב'
- שבת בשבתו.....עמוד ג'
- דבש תמרים.....עמוד ד'
- בשפתי צדיקים.....עמוד ה'
- פרפראות להכמה.....עמוד ו'
- ודרשת וחקרת.....עמוד ז'
- פניני התורה.....עמוד ח'
- חוקים להורותם.....עמוד ט'
- הילולא דצדיקיא.....עמוד י'
- דבר בעתו.....עמוד י"ד
- פורים המשולש.....עמוד כ'
- משולחן מלכים.....עמוד כ"ז

והימים האלה נזכרים ונעשים

ימים שנתהפך בהם השיכה לאורה מתקרבים ובאים לקראתינו, ימי הפורים שבהם קיימו וקבלו היהודים את התורה"ק מאהבה ומשמחה, וכח זה נשאר וקיים לדורות עולם כמאמר הגמרא (שבת ק"ל) "כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה עדיין עושין אותה בשמחה", וכחא דמצנינן מפי ספרים וסופרים גודל מעלת קדושת היום הנורא הזה וכדאיתא בשם מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע "תשועתם היית לנצח", כי ימי הפורים האלו לא יעברו לעולם ונזכרים ונעשים ממש בכל דור ודור.

וזאת היא עבודתינו בימים יקרים אלו אין עבודה אלא תפילה, לעמוד בתפלה ולבקש על נפשינו ונשמותינו שנזכה להתעלות בימים אלו בתורה ועבודה ולהושע בכל מילי דמיטב, וכמו שפי' בספה"ק תורת אמת "והימים האלה נזכרים ונעשים" שבימים הללו אנו נזכרים לפניו יתברך לטוב, ונעשים כל משאלותינו לחיין ולשלם.

ומקובל מפי תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע דסגולה נשגבה ביומא דפוריא להשכים בבוקר ולהרבות בתפילה ובבקשה לפני השי"ת על כל משאלות לב כל אדם בני חיי ומוזני, וכן על כל קרוביו ועל כל ישראל, וכענין יום הכיפורים שהוא יום קיבול תפילות, כך יום הפורים הוא עת רצון בשמו מעל שאין מדקדקין ובודקין את האדם אלא כל הפושט יד נותנין לו משאלות לבו.

ומתאמרא משמו' הדרה"ק רבי ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע דביום הפורים מסוגל מאוד לסיים כל ספר תהלים בניבור וכלשונו הק': **"יוייל דעמאלט'ס קומט אריין וזייניג תהלים אין הימל"** ולכן יכולים לפעול אז כל טוב כי כל פרקי התהלים העולים למעלה מתקבלים בחשיבות יתירה עד למאוד.

ובזו הראוי לציין מה שכתב הקדושת לוי, וז"ל: והרי זה דומה למלך שפתח שערי אוצרות ביום אחד בשנה ובאותו היום כל הרוצה ליקח מאוצרות המלך את שנפשו הפיץ יקה, ואוי לכסיל אשר בזה היום ששערי אוצרות המלך נפתחים ולא פנה אליהם רק ישן כל היום, לכן ראוי לכל אדם לשמוח בעבודתו ולא בהבלי עולם רק בעבודת השי"ת ב"ה ישמח כל היום, עכלה"ק.

ומי הוא אשר לא יהי מודעי העתים ולא ינצל כל רגע ודקה מימים נעלים אלו ויהי ח"ו בבחינת אדם ביקר ולא יבין נמשל ככהמות נדמו, כידוע מה שפי' בספה"ק הפסוק אדם ב"יקר" כשהאדם נמצא ביקר בזמן ועת יקר, ולא יבין שאינו יודע ומבין ומנצל את יקרת הזמן, נמשל ככהמות נדמו הרי נדמה היא לכהמה החסרה דעת ותבונה ח"ו, אלא אדרבה ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ו"יקר" וממנו נקה לעבוד את ה' כל הימים.

זמנים	הד"ג	מוע"ש	יסודי התורה	מ"ס פסחים
ברוקלין	6:50	8:19	יום א'	דף מ.ג
קרית יואל	6:51	8:20	יום ב'	דף מ"ז
מאנסי	6:51	8:19	יום ג'	דף מא.א
לעקוואד	6:52	8:20	יום ד'	דף מא.א
מאנטרעאל	6:49	8:18	יום ה'	דף מב.ב
מעלבוירן	6:53	8:20	עש"ק	חורה
בוענאס אירעס	6:53	8:20	שב"ק	חורה
לאדנא	5:55	7:24	להגנות מודעות, ברכות מול טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמות, וכו'	פני האפיס כולל עני חיים בארה"ב: 1-888-732-6347 EXT 4 I-888-REB-MEIR
מאנטשעטער	6:03	7:33		
אנטווערפן	6:33	8:06		
וויען	5:49	7:18		
בני ברק	5:28	7:04		
ירושלים	5:11	7:06		

די פארויבערסטע סגולה פאר

כל מיני ישועות

שקל הקודש

על ידי

בעל הנס

רבי מאיר

מישקע

1-888-REB-MEIR 732-6347

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

הוא העולה,

הכתיב הוא הוא העולה, והקרי הוא, היא העולה, א"ל עפ"י שמרו כל המהלך בקומה זקופה כאילו דוחק רגלי השכינה, והו כוונת הפסוק. הוא העולה, אם האדם מתגאה ומתעלה, אז היא העולה, השכינה מסתלקת ועולה. (מקרי דרדקי)

☆

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, מצאתי כתב יד של האלקי מהר"ם קורדוורא ד"ל (הרמ"ק) וד"ל, למדני זקן אחד לבטל המחשבה אמר פסוק זה הרבה פעמים אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ובעיני פשוט שזה חזקן היה אליהו הנביא, ולרוב ענותנותו של הרב לא רצה לגלות, ע"כ יח נזחר בזה מי שנפל בלבו מחשבת און או מחשבת הבל, שיאמר הפסוק הנ"ל הרבה פעמים. (ש"ח הק)

☆

זאת התורה לעולה ולמחנה וכו',

זאת הוא מיעוט, ור"ל אם ע"י התורה בא למיעוט וענוה, הוא לעולה ולמחנה, ועולה לרצון לפניו ית' ולדמאות ולאשם, ר"ל דלפעמים התורה הוא לו לחמאת ואשם, ויחשב לו עוד לחטא ולמלאים, שאחר הלימוד נדמה לו שכבר הוא מלא בתורה, זהו לאות נאמן שלמד שלא לשמה לקנתר

וכדו, ועי"ז לא די שהיה לו מצוה אלא אף לחטא ועון יחשב לו. (אילנא דחיי)

☆

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וכו',

י"ל שהתורה משמיענו איזה לימוד תורה, הוא עולה לה, לריח נחתה, והיה הציווי הזה לאהרן ובניו כי יורו משפטיך ליעקב כתיב ואמר זאת תורת העולה, ר"ל זאת היא התורה שתלה לה' ואמר היא העולה על מוקדה שעולה בהתלהבות הלב באהבתו, ואש תוקד בקרבו מאהבת הי"ש, על המזבח שכוננת שתהיה לריח ניהוח להשכינה, כל הלילה עד הבוקר היינו אפי' כל ימי הגלות שנקרא לילה, עד זמן הנאולה שנקרא בוקר, בכדי שיהא סמך וסעד לשכינה, ואז המזבח תוקד בו היינו ע"י לימוד התורה תוקד בו התלהבות השכינה אפי' בעת שמפסק מהלימוד בהכרח. (אגרא דכלה)

☆

ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים,

היינו שצריך איש הישראלי להיות עומד כל ימיו אצל הפתח ולהחזיק עצמו שעדיין לא עשה כלום בעבודת היש"ת ושבעת ימים רומז לימי חיו של אדם שבעים שנה,

עד יום מלאת ימי מלואכם פי' מלאת הוא לשון שלימות שע"י תזכו לבוא אל השלימות הנפש. (מאמר מרדכי)

☆

ואש המזבח תוקד בו לא תכבה,

ונ"ל עפ"י דא"ו בספד"ק נועם אלימלך המזבח מרמז על התורה הק', דבזמן המקדש היו קרבנות מתכפרים ועכשיו התורה מכפרת, שהעוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, ומצינו בגמ' במעשה דביתוהו דר' מאיר, בתלמוד אחד שלא למד בקול עיי"ש, למדין דאם האדם לומד תורה בחשקות ובחמימות וקול גדול ולא יסף, אז התורה נשארת בקרבו ולא יוסף לשבח אותה, וזש"ה ואש המזבח תוקד בו, אם החשקות והחמימות של התורה יבער בתוכו, וילמד בקול גדול, אז לא תכבה, התורה זו לא תכבה, ולא ישכחנה, שנשמרת בקרבו. (באר מנחה)

☆

כל הלילה עד הבוקר,

היינו בכל עת החשבות של האדם כשאינו מאיר לו הוא במקדו וזך הרעוויו, עד הבוקר, עד שנעשה לו בוקר ומאיר לו, ועם מה, על המזבח, היינו כמה שהוא זוכה את יצרו. (בית אהרן)

לפרשת זכור

וכבר מוכן הדבר לעשות תשובה כראוי מה שאתה חייב, לכך למה ק' ללמוד תורה ולהתפלל בכונה, ועליך נאמר ובה רשעים תועבה, ואין בידך לא משלות עוה"ז ואם נכזבה תחלתך לעוה"ב ותירש תרתי ניהנחם, שמוע נא עכ"פ וייתב לך הוא ואל תדאוג דאגת מחר, וגם מה שאתה רואה כמה אנשים מכוונים בשם צדיקים וחסידים אשר מגיעים בתורה ועבודה אל תביט מראיהם, כי מי ידע מה מעשיהם בסתר, ועוד כנהג עד שמפילו בעצלות ומחזיק לבו, לזה הזהיר הכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק אשר קרך בדרך, שדקר אותך כשאתה הולך בדרך ה', ה' ישמרינו מידו. (עבודת ישראל)

וכי לא תשכח שכשימוחה שמו של עמלק יהיה הזכירה בשלימות, כי כל מלחמת עמלק להשכינה מבני' התורה ולהתדבק בהבלי עולם שזה בחי' השכחה היפוך השבת שהוא השבת מלאכה וזכירות הקדושה. (שפת אמת)

☆

זכור את אשר לך עמלק, לך ממש שעשה בקרבך עניין עמלק, אשר קרך בדרך, שדקר אותך התלהבות, שראוי ליהות כל אדם בלבו כמוקד אש לפני ה' תמיד, והצד"ה מקרר האדם ומעצלו, ובא אליו בכמה מיני פתוים, עד שמפתח את האדם ואמר לאדם מה לך תנועע לריק, הלא עשית כמה עבירות עד אין מספר,

זכור את אשר עשה לך עמלק וכו', הנה הדרך שהיה לנו בצאתנו ממצרים היה, שאספנו לנו אמות אלקי עולם ויר"ש באמת, ועדיין קירר אותנו בכל דבר, כמ"ש אשר קרך בדרך, מלשון קרירות, והעמלק הלזה לא היה לו בזה שום תועלת כמה שקירר אותנו, ומה הוסיק לו מה שאספנו לנו יר"ש ואמונה, ולכן צויה לנו בוראינו שלא נשכח לו זה הדבר, רק תמחה את זכר עמלק לא תשכח. (פארת המים)

☆

שבת יומא דזכירה, וע"י השבת זוכין בני' לזכירה, וכמו"כ ע"י מחיית עמלק בא זכירה, לכן כתיב תמחה וכו' זכר עמלק

לקח טוב לפורים

חמור זה, אלא על מה שע"י הסעודה התחברו עם הרשעים ונמשכו אחריהם. (דברי יואל)

☆

לקיים את ימי הפורים האלה וכו', וכאשר קיימו על נפשם דבר הצומות וזעקתם,

וני"ל אע"פ שתקנו שימי הפורים יהיו ימי משתה ומשחה, אין הכוונה שיש לשמוח בהם שמחה של הללות ואבילה ושתיה של מלוי הברה, אלא דבונה שיש לשמוח בהם שמחה של מצוה, על קדוש ה' שנזהר ע"י הנסים והישועה שה' עשה לנו, ועל שקבלנו עלינו אז התורה מהדש, ומרדכי ואסתר שקבלו עליהם ימי משתה ושמחה ודאי קבלו אותם עליהם רק לשם שמים, לשמחה של מצוה, וכן הצומות שקבלו עליהם היו רק לשם שמים, וכבר מוגלגל בפומייהו דאינשי שיותר קל לצום לשם שמים מאשר לאכול לשם שמים, והו שאומר הפסוק, לקיים את ימי הפסוק האלה וכו' לשם שמים, כאשר קים עליהם מרדכי וכו' דברי הצומות וזעקתם.

(שערי שמחה)

☆

כל הפושט יד נותנים לו,

י"ל בדרך רמז שאף עונות כאלה אשר כמשך השנה כולה אי אפשר לחזור עליהן בתשובה, מבל מקום בהג הקדוש הזה ימינו ית' פשוטה לקבל שבים, והזמן מסוגל מאוד עד אשר, כל הפושט יד להתקרב אל השי"ת ולשוב לפניו בכל לב ובכל נפש, נותנים לו, זאת בגדר מתנה, אף שבכל השנה אינו ראוי להתקבל בתשובה.

(עטרת ישועה)

ויאמר המלך מי בחר והמן בא לחצר בית המלך ההיצונה לאמר למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו,

ובגמ' תנא לו הכין, ויש להבין מנא ליה הא, וי"ל דענין הכנה לא שייך רק בדבר מצוה, ואם היה העץ כדי לתלות עליו את מרדכי, א"כ היה דבר עבירה ולא שייך ביה הכנה, ומדכתוב בפסוק לשון הכנה, למד התנא דהכין לו בעצמו והוה דבר מצוה.

(הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע)

☆

בהראותו את עושר כבוד מלכותו,

במ"ר ר' יהודה ב"ר סימון אמר סעודת ארץ ישראל הראה להם, ועוד אמרו במד' שם, גם ושת' עשתה משתה, אין גם אלא ריבוי מה זה בסודת א"י אף זו בסעודת א"י, והרד"ל ביאר שמכיון שכל כוננתם היתה לחבב הסעודה על ישראל כדי להשילם, לכן הרינו ממאכלי א"י לשמח לבכם, עכ"פ מבוואר מזה כי עצתם היתה להשתמש בשם א"י להטעות ישראל אחריהם ולהשילם בעי"ז, וזאת היא גם עצת הרשעים בדור אחרון הזה, שמוגמתם להחזיר בלבות בניי מינות וכפירה ולמטרה זו התדמא לנופף ברעיון חבת הארץ, ועי"ז עלה בידם להטעות רבים מישראל מאחריהם, ועצה זו כבר היה לעולמים אצל אחשוורוש וושת' וצרעת נושנת היא, ומכאן ילמוד כל אדם כמה חמור הוא האיסור להתחבר עם טמאים מינים ואפיקורסים ולהנות מדם הנאה כלשהו, כי בעון זה נגזר על ישראל כליה בימי אחשוורוש, כי על מה שנכשלו במאכלות אסורות לא נתדייבו בעונש

ויאמר המן למלך אחשוורוש ישנו עם אחד מפורז ומפורר וכו',

היינו כי המן היה מקטרג גדול עי"כ אמר מפורז ומפורר שבשנפרד הפרט מהכלל נתגלה כמה פושעים שנמצאו בישראל ח"ו, ולכן אמרה אסתר ק"ך כנוס את כל היהודים וכו' שישגיח על הכלל.

(אהל תורה)

☆

ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה,

פי' הרה"ק ר' איציקל מראדוויל ז"ל, דכשהנשמה באה לפני מלכו של עולם ב"ה, מתנצלת שמחשבות זכות היו מבלבלות אותה מעבודה, אני אומר לה השי"ת "עם הספר ישוב מחשבתו הרעה" דע"י הלימוד הולכי' מחשבות הרעות.

(אור הגנוז)

☆

תשועתם היית לצצה ותקותם בכל דור ודור,

היינו התשועה היא ניצחית ויש להם תקוה בכל דור ודור להבניע שונאי ישראל.

(דברי יחזקאל)

☆

כי אין לה אב ואם,

ע"ד שמעתי בת וכו' ושכחי עמך ובית אביך ויתאו המלך יפך, היינו כששוכח לגמרי בעמו ובית אביו ואינו מדבק עצמו רק להשם ב"ה, ואז ויתאו המלך יפך, ובת צד היינו התורה היא לו צד רפואה כמו הצרי אין בגלעד עיי"ש.

(דגל מחנה אפרים)

☆

עיקר בקשתינו מאת הקב"ה שנוכל להתפלל לפניו בכל שעה

ויאמר המלך לאסתר וכו' ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי, י"ל עפ"י"ו שמקובל מהבעש"ט וללה"ה כפי הפסוק תפלה לעני כי יעמוף ולפני ה' ישפוך שיהו, עפ"י משל שהיה מלך שהיה לו יום אחד אשר כל מי שביקש ממנו איזה בקשה ביום ההוא ימלא אותה מיד, והנה כל אחד ביקש מהדומך מה שמצטרך לו, אמנם החכם שבהם היתה בקשתו שינתן לו רשות לדבר עם המלך בכל יום שעה אהת, ונמצא כי ביקש יותר מכולם כי אם ידבר עם המלך בכל עת ממלא יתמלא לו כל בקשותיו שיצטרך כי כלום חסר בבית המלך.

וז"ש תפלה לעני כי יעמוף ולפני ה' ישפוך שיהו, ר"ל שתפילתו הוא שבכל עת יוכל לשפוך שידו לפני ה' וממילא לא יחסר לו כלום כנ"ל, ובוה נוכל לפ' הפסוק ויאמר המלך, ר"ל הקב"ה מלכו של עולם, לאסתר המלכה, ר"ל כנסת ישראל, מה שאלתך וכו' ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי, ר"ל הכנ"י משיבה שאלתי הוא בקשתי, ר"ל שוכל לבקש מלפני מלך מלכי המלכים הקב"ה זה הוא כל שאלתי, דאזי ממילא יתמלא כל משאלותי.

(אמרי יוסף)

Yetev Lev
D'satmar
Eretz Yisrael Inc.

מוסדות יטב לב

דרבינו זאל ד'סאטמאר
 בארץ ישראל ת"ו
 ירושלים - בני ברק

בט"ד

חצי אדר השני תשע"א לפ"ק

החיים והשלום למע"כ ידידינו היקרים והנכבדים אנ"ש די בכל אתר ואתר הע"י.

אחדשה'ט! אטא אטא שמייען מיר ביים שוועל פונעם יום טוב פסח הבעל"ט, און אין בעטארגרייטונג האבן מיר אונטערגענומען די קריטיש וויכטיגע "הונדערט אכציג דאלאר קאמפיין" מיט די האפענונג און בקשה אז יעדער מאנ"ש ותומכי מוסדותינו וועט זיך אנשליסן מיט די מינימאלע סומע פון \$180 ביי די יערליכע "יטב לב קמחא דמחא קאמפיין" מיטן ציל צו שאפן די פאנטאסטישע סכומים וואס פעלט זיך נאך אויס צו שיקן פון דאזי, כדי צו קענען אויסצאלן פאר די כלי קודש בעתו ובזמנו פארן יום טוב פסח הבעל"ט.

תומכים און מחזיקים פון מוסדות התורה והחסד זענען שוין כמעט ווי צוגעוואוינט צו לייגען אין קאמפיין ליטעראטור אז "היי-יאר איז דער קאמפיין אויסנאם וויכטיג". לידער קענען מיר נישט מער ווי באשטעטיגן אז אין אונזער מצב איז עס ווירקליך אזוי, און שוין לאנג לאנג וואס מיר האבן זיך נישט געפונען אין אזא טאפעלט-שווער פינאנציעלער מצב ווי איצט.

עס איז לא יאומן כי יסופר ווי שטארק מען פלאגט זיך סיי דאזי צו שאפן און שיקן די רעגעלמעסיגע תמיכות, און נאך מער אין ארה"ק וואו עס פלאגט זיך די ארטיגע חברי הנהלה סיי פון די ירושלימער מוסדות און סיי פון די בני ברקער מוסדות וועלכע מוטשען זיך אויסטערליש שטארק צו קענען ממשך זיין בעבודת הקודש.

מיר זענען דעריבער דאס יאר ספעציעל אנגעוויזן אויף אייער ווארימע שטיצע, און מיר קוקן ארויס בכליון עינים אז איר זאלט אויך זיין פון די נמנו חבריו לדבר מצוה, און זיך אנשליסן אינעם "הונדערט אכציג דאלאר קאמפיין". "נאר" מיט די ווארימסטע און אקטיווסטע שטיצע פון "אלע" אנ"ש און אויסנאם וועלן מיר בעזחש"ית האבן די מעגליכקייט אויסצופירן דעם פליכט וואס איז ארויפגעלייגט געווארן אויף אונז דורך מרנן רבו"ק זי"ע ויבלח"טא מרן רבינו הנה"ק שלימ"א צו פארזארגן די שייערע כלי קודש פון אונזערע מוסדות אין ארץ ישראל.

וכדאי הוא זכות הצדקה הקדושה הוו משפיע צו זיין פאר אלע תומכים ומחזיקים הויפענס מיט השפעות ברוחניות ובגשמיות, ואלקא דמאיר יענה פאר יעדן איינעם געהאלפן צו ווערן בכל מילי דמיטב, ועוד בשנה הזו נזכה לאכל שם מן חובדוים ומן הפסחים בביאת משיח צדקינו בב"א.

בברכת חג כשר ושמח
 הנהלת המוסדות

Williamsburg: 2 Skillman St. 302 Brooklyn NY 11205 • Kiryas Yoel: P.O. Box 2123, Monroe, NY 10949
 Tel: 877-YETEV-LEV 877-998-3857 • Fax: 866-994-0261

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

שבת בשבתו

היהודים הרגו את הגוים בשנת הנס במוצאי שבת קודש אור לי"ד אדר (כבשנה זו)

בפרד"א כתוב א' זכור את יום השבת לקדשו וכתוב א' אומר זכור את אשר עשה לך עמלק כיצד אפשר לקיים שניהם אלא זה זכרהו לענגו ולקדשו וזה להומו ולאבדו, והדבר צ"ב.

ואפשר לומר בהקדם דברי מרן הבני יששכר (מאמרי חודש אדר מאמר ד') וז"ל והנה מבואר בדברי קדמונינו שהשנה ההיא שגזר המן הגזירה על ישראל בי"ג אדר אקלע יום י"ג אדר בשבת, הנה הש"י פעל ועשה אשר נפל הגורל על יום י"ג אדר דאקלע בשבת ונתוועדו יחדיו ג' המוברכים אדר מזלו דגים המוברכים, ושבת המבורך, וישראל המוברכים, ונתקיימו ישראל לעד לעולם והרשע הזה שתהה כוס התרעלה וילבש קללה כמדו עכ"ל.

וע"ז קשה לי קושיא גדולה דלפ"ד איקלע יום י"ג אדר בשבת ומעתה כאשר פור המן נהפך לפורינו ונתן המלך הרשות להקהל ולעמוד על נפשם ולעשות בשונאיהם כרצונם האיך הרגו היהודים בעצם יום השבת כמה נפשות הערלים, ואם נאמר שהי' זה בגדר פיקוח נפש שדוחה את השבת דהבא להרגך השכם להרגו מ"מ קשה למה קבעו מרדכי ואסתר על יום זה דוקא דאקלע בשבת, ואפי' אם נאמר שאחשוורוש צוה ליום זה מ"מ כיון שכל הדבר נעשה ע"י נס ומאתה ה' היתה זאת למה עשה ה' ככה ועוד כי ה' להם לבקש מאת המלך לקבוע יומא אחרינא והדבר צריך תלמוד.

ואפשר לומר דהנה המן גזר להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים ביום אחד בשלשה עשר לחודש י"ב והמן ה' בן נח שאצלם הלילה הולך אחר היום א"כ שפיר גזר על יום י"ג אדר ועל הלילה שלאחריו כמנהגו וכאשר בעזרתו יתב' נתקלקלה מוחשבתו ונקהלו היהודים בעריהם לשלוח יד במבקשי רעתם באותו יום י"ג אדר ה' ג"כ כמחשב בני נח שהלילה הולך אחר היום דהוא פור המן נהפך לפורינו ולפ"ז לא נחו היהודים עד יום י"ד בבקר ואי"ה"ג בעצם יום השבת לא עשו דבר אלא במוצש"ק עד אור הבוקר כי הלילה הולכת אחר היום.

ואפשר לומר דמה"ט עיקר מצות פורים היא דווקאביום ולא בלילה וסעודת פורים שעשאוה בלילה לא יצא אפי' בליל י"ד ואפי' לענין קריאת המגילה כתב המ"א (בסי' תרפ"ז ס"ק א') דעיקר קראתה הוי ביום ולא בלילה ובאמת הדבר צ"ב, ולהנ"ל יובן היטב דהא לא ניחא היהודים עד יום י"ג בבקר, ואפשר גם לומר שמה"ט נוהגים להמשיך הסעודה עד ליל ט"ו משום דבשעת הנס הי' הלילה נמשך אחר היום.

ובדרך צחות יל"פ הגמ' חייב אדם לבסומי בפורי'א עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, דהנה הרמ"א (בסי' תרצ"ה) כתב דגם בליל י"ד ישמח וירבה קצת בשמחה וזה כמנהג ברוך מרדכי היהודי שהיום הולך אחר הלילה, ואמנם ממשיכים הסעודה גם לליל ט"ו כמנהג המן, וכאופן שגזר כנ"ל, ובאופן זה פור המן נהפך לפורינו, וע"כ חייב אדם לבסומי בפורי'א ולשמח לכל הדיעות עד דלא ידע בין ארור המן שהלילה הולך אחר היום ובין ארור מרדכי שהיום הולך אחר הלילה, וגם בלילה ישמח לב האדם.

ומעתה יובן הפרד"א כיצד אפשר לקיים שניהם, דהא הדת ניתנה להקהל ולעמוד על נפשם ולאבד זרע עמלק בעצם יום השבת כמבואר לעיל, וע"כ שואל כענין אם הי' מותר לאבדם בש"ק או לא, וע"ז משיב כהלכה זה לענגו ולקדשו וזה להומו ולאבדו ובודאי אין היכולת לקיים שניהם אלא יאבדו אותם במוצש"ק.

(כ"ק מרן רבינו שליט"א במאמר שערי צהלה אות י')

רבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

מעבירו חיו ע"ד קונו כי אין דעתו שלימה מחמת גדול צערו ודוהקו, והנה העולה באה לכפר על הרהורי הלב והרהור במחשבה היא יותר מצויו אצל העני במקום שיש חסרון כים, ולזה בא הרמז בזאת תורת העולה היא העולה הבאה לכפרה על הרהורי הלב וז"ש במקום שיש חסרון כיים, ר"ל העניים לזרז אותם שיחזקו לבם בהי ולא ירהרו אחרי מדותיו חיו.

(קדושת י"ט)

☆

זה קרבן אהרן ובניו. במדרש איתא הה"ד זה ישפיל וזה ירים, בלשון זה השפיל ואשליככו באש ויצא העגל הזה, ובלשון זה הונגה זה קרבן אהרן, ונראה דהנה ידוע דהעיקר בהקרבן הוא התשובה בחשבו על לבו דמה שנעשה עם הקרבן בנפש הבחמה היה צריך לעשות לו וכששוחט הבחמה יחשוב אז כאילו הוא נשחט וכאילו דמו נזרק וכאילו מעיו נחתק ונשרפים כאפר ע"ג המזבה וכן כל מעשה קרבן כסדר הזה, והנה אחז"ל כל המחטיא את הרבים אין מספיקן בידו לעשות תשובה, וכבר אחז"ל באהרן הכהן שאמר הכתוב ויעש את העגל הזה דלש"ש נתכוין כדי לתלות חסרונו בו ולא בבני ישראל עם קדושו, וראה לזה דא"כ"ב אך יביא קרבן בציווי השי"ת הלא אם הוא המחטיא את הרבים אין מספיקן בידו לעשות תשובה, וז"ש המדרש בלשון זה השפיל היינו מעשה העגל, ובלשון זה קרבן אהרן דקרבן הוא עיקר התשובה הוגבה, דמזה מוכח דכוונתו לש"ש דהא נתקבל תשובתו הבא ע"י קרבן.

(עצי חיים)

שעה הבטיחו הקבי"ה בעת שיעלו בניו עולות שיקבלם, ר"ל שמכח שבכל לבבו בא אברהם אבינו להעלות את יצחק בנו לעולה וגם בהאיל נכנס נשמתו של יצחק אז הבטיחו השי"ת שבעת שיעלו בניו עולות יקבלם כאילו הקריבו את עצמם ממש במסירות נפשם להי בעת הקרבן, וז"ש כאן זאת תורת העולה היא העולה ומכפרת והטעם כי העולה בוא"ו כלומר שבאמת הוא בעצמו העולה במסירות נפש להי ויחשב בעיניו ית"ש כי הוא בעצמו העולה, ועל זה אמר המדרש שזה נצמח מאברהם שבא להקריב את יצחק בנו ונחשב לו כאילו הקריבו ממש והוא פועל דמיוני לעתיד לבנו בעת שיקריבו עולות כאילו הקריבו את עצמם.

☆

צו את אהרן. פירש"י אין צו אלא זירו מיד ולדורות ארי"ש ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כים, וי"ל דהנה הקדמונים הוכיחו לדעת שנסיון העושר גדול מנסיון העוני, ולכאורה זה יהי סתירה למאמרם ז"ל גדול עניות שמעביר ע"ד קונו ובעשירות לא מצונו כן בדבריהם ז"ל אכן יש לחלק דלענין עשיית עבירות מעשית בפועל בפרהסיי לענין זה נסיון העושר גדול שהרי יש בכחו וביכולת עשרו לפזר ממנו כל הצורך לעשיית העבירה חיו ולא יבוש מבני אדם כי עשיר יענה עזות, משא"כ העני שאין בידו להשיג התאוה מחסרון ממון לכן אין הנסיון גדול אצלו כ"כ, רק לענין חטא המחשבה והרהור הלב להרהר אחר מדותיו ית' ועל זה אמרו כי העניות

ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יאכל פיגול יהיה ופרש"י במחשב לאכלו בשלישי הכתוב מדבר, וקשה למאי צריך לומר המקריב אותו לא יחשב לו והוא שפת יתר כיון שכבר אמר לא ירצה, גם יפלא אך תצא זאת מלפני הכהנים עובדי ה' לשחוט את הזבח על מנת לאכלו ביום השלישי אמו ברשיעי עסקינו, אכן כל ענין הקרבן הוא שישים החוטא אל לבו לעשות תשובה, אבל אם אינו שב אזי הקרבן אינו כלום, ובכן ודאי היתה זאת סיבה מאת ה' החוקר לב ובוהן כליות, דבאם הבעלים לא שבו בתשובה כראוי, אז בעל כרחו של הכהן נזרקה במחשבתו בשעת הקרבה לאכול הקרבן ביום השלישי ונפסל הקרבן, וז"ש הכתוב ואם האכל יאכל ביום השלישי וכפרש"י במחשב לאכלו ביום השלישי, ושללא תקשה אך יצויר מחשבת פיגול בכהנים, על זה אמר המקריב אותו לא יחשב לו, פי' הבעלים המקריבים את הקרבן לא עשו חשבון הנפש לשוב בתשובה לפני הקבי"ה, ולכך פיגול יהיה כי מאת ה' היתה זאת במחשבת הכהנים למען לא יעלה למזבח.

☆

זאת תורת העולה. במדרש איתא זאת תורת העולה מהו עולה אלא שהיה עולה ומכפרת וכיון כי בעת שעשה אברהם עולת האיל שנאמר והנה איל אחר מהו אחר אלא אחר שהקבי"ה ראה שבכל לבבו ובכל נפשו בא להעלות את יצחק בנו לעולה שלח לו את האיל וכיו באותו

דבש תמרים לפורים

נענשים בעון האחרים, ולכן אמר המן לשקול עשרת אלפים ככר כסף כחשבון מחצית השקל של כל אחד, כי מהא למדון שכל ישראל ערבין זה לזה ובוה רצה לעורר הקטרוג על כל עדת ישראל שיתפסו כולם בעון אותם החוטאים שהשתתפו בסעודתו של אחשוורוש.

★

ויתלו את המן על העץ. במדרש איתא אמר הקבי"ה כיון שמת משה במדבר ולא נכנס לארץ לכן יתלו את המן על העץ, והני"ל בדרך דרוש לפי מ"ש בכתב האר"י דמשה רבינו היה גלגול הבל והמצרי שהרג היה גלגול קין ועל כן הרגו ולפי זה בדין הרגו, אכן קין עשה תשובה ואם נתקבל תשובתו לא היה למשה להרוג את המצרי, והנה הקרו הקדמונים אי מהני תשובה על גי עבירות החמורות והדבר תלוי במה דכתיב תשב אנוש עד דכא ר"ת דים כיפירה אישה, ופליגי בגמ' אי אמרינן עד ועד בכלל או לא, ואיכא מ"ד דסובר עד ולא עד בכלל ואי"כ לא מהני תשובה על גי עבירות הללו, ואי"כ שפיר עשה משה שהרג המצרי, והנה איתא במדרש שא"ל הקבי"ה למשה אתמול הרגת את המצרי ואתה רוצה ליכנס לארץ, וכיון שלא נכנס ש"מ דשלא כדון הרגו משום שנתקבל תשובת קין, והו שטען ואת דתי המלך אינם עושים דכיון שהשתחוו לצלם שוב לא מהני תשובה לעי"ז ולמלך אין שוה להניחם, אבל כיון שמת משה במדבר ולא נכנס לארץ נמשום שהרג את המצרי דנתקבל תשובת קין ואי"כ מהני תשובה על גי עבירות הללו, לכן ויתלו את המן על העץ כי נתבטל הקטרוג.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

זה לזה כיתרון האור מן החושך, אכן אם עושה תשובה מאהבה אזי גם הזדונות מתהפכים לזכויות והנה ימי תשובה דימים נוראים הם בבחינת יראה וזחלים ורעדים מפחד דיניך, משא"כ בפורים שאז הוא זמן קימו וקבלו מאהבה ואז זדונות נעשים זכויות ונמצא שאין הפרש אצלו בין פעולותיו אשר פעל בארור המן, ובין פעולותיו אשר פעל מבחינת ברוך מרדכי, כי שניהם כאחד טובים והיינו חייב לבסומי בבחינה שיבא לשמחה ותשובה מאהבה לברות ברית חדשה כמו שהיה אז בהצלה עד דלא ידע שום הפרש בין ארור המן בין מה שהוא אצלו מבחינת ארור המן, לברוך מרדכי.

★

בגמ' איתא ליכא מאן דידע לישנא בישא כהמן. אי"ל תא ניכלניהו, אי"ל מיסתפינא מאלהיו דגלא ליעבד בי כדעבד בקמאי, וגו', ויל"פ בהקדם מ"ש באלשיך בטעם מחצית השקל דלכאורה למה יתנו כופר נפש על עון אשר עושו ככר מתו, ע"כ ציוה השי"ת להביא כל אחד מחצית, להורות כי כל איש מישראל נפשו קשורה בחבירו, ונפשות כל אישי ישראל לאחת יחשבו כי ממקור אחד הן ובכן הרי הם ערבים זה לזה, והו שדרשו חז"ל ליכא מאן דידע לישנא בישא כהמן שיבא לקטרוג על מה שנחנו מסעודתו של אחשוורוש, ולזה אמר תא וניכלניהו, ואין לך להתיירא מאלוקיהם כי ישנו מן המצוות ונזור עליהם לכלותם, אמר ליה אחשוורוש אית ביה רבנן, פ"י שיש בהם צדיקים אשר לא השתתפו בסעודה ומדוע יצא הקצף על כל ישראל לאבדם, אמר ליה ע"ם אח"ד ה"ן, פ"י שנפשות כל אישי ישראל לאחת יחשבו וכל ישראל ערבין זה לזה, ולכן אף אלו שלא הטאו

ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים ודתייהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים. יבואר כי ידוע שתרי"ג מצוות ניתנו לישראל, ואיך אפשר לקיים כולן והלא יש כמה מצוות שלא בא לידו מעולם כגון מצוות התלויות בארץ לבני חו"ל או מצוות שניתנו לבני כהונה ולויה וכדו', והתירוץ הוא שהלומד על מנת לקיים כשיבוא לידו הקבי"ה מצרף את מחשבתו הטובה למעשה ע"ד כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, והנה אחז"ל דבישראל מחשבה טובה הקבי"ה מצרפה למעשה ובאזה"ע אין מצרף, והטעם מבואר במהרשי"א דישראל מוקמינן ל"י בחוקת כשרות דאילו בא לידו וודאי עשאה ובאזה"ע אינו כן דהחוקה מנגדתו, אך הרמב"ם כתב דבחז"ל אין לו לאדם חוקת כשרות כי אם בהיות ישראל על אדמתו, אי"כ בחז"ל מחשבה טובה אין הקבי"ה מצרפה למעשה, וז"ש המן למלך אחשוורוש והתכוין להלשין לפני מלכו של עולם, "ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים" ונאבד החוקת כשרות שלהם, ואי"כ הגם כי "דתייהם שונות מכל עם" שבהם מחשבה טובה הקבי"ה מצרף למעשה ולא באזה"ע, אמנם היינו בהיותן על אדמתן ולא כאשר הם מפורדים בין העמים, וכיון שאת דתי המלך אינם עושי"ם, דהרי לא נחשב להם כמעשה לכן "ולמלך אין שוה להניחם".

★

חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי ואפ"ל עפי"מ"ש במחור יין דהמן היינו היצה"ר ונקרא המן מלשון מהומה שמהמם את הבריות והנה פעולותיו של מרדכי נ"כ ידועים דהם מצוות ומעשי"ם ותורה, וההפרש בין

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

כל הלילה עד הבוקר

להזמינו אליו, והסביר לו חומר הענין והסכנה שיש בהתחברות לרשעים, ועד כמה שהדבר יכול להשפיע עליו בקל להטותו מדרך ישראל סבא, השיב לו האיש ביהירות עליו אין יכולים להשפיע כל כך בנקל והוא ראה הרי אני רגיל אצלכם ומתחבר ומתיידד הרבה עם החסידים ועדיין לא נהפכתי להיות "חסיד", אינו דומה החזיר לו הרה"ק שהרי מצינו כתוב אצל טומאה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, כלומר בנגיעה בעלמא סגי לטמא את הטהור, לעומת זאת אצל נגיעה דקדושה מצינו בתורה כל אשר יגע בבשרה של חטאת יקדש ודרשו חכמינו ז"ל כל אשר יגע בבשרה יקדש יכול אפילו לא בלע, תלמוד לומר בבשרה עד שיבלע, הרי שבנגיעה דקדושה אינו נידון להיות קדוש עד שיבלע לתוכו, לפנימיותו מן הקדושה ולא סגי בנגיעה בעלמא, ובפרט סיים בעל התניא לפי מה שעיינו תחזינה הרי אצלך הדרך הוא להיפך עם הקדושה אין לך יותר מנגיעה בעלמא ומן הטומאה כבר יש לך בליעה. (ניצוצי אור)

לא יחשב לו פיגול יהיה

המתנגדים בעיר סאניק עברו פעם דרך עיר רוזין ונמלכו לבקר את הרה"ק מרוזין ולהתווכח אתו על דרך החסידות, נכנסו אל הצדיק ופנו אליו בשאלה: הלא אנחנו לנוכח ה' דרכינו קובעים עתים לתורה מתפללים בציבור בהשכמה כותיקין, ומיד אחר התפילה בעודנו מלוכשים בטלית ותפילין אנו יושבים ולומדים שיעור משניות, ומאיך החסידים לא די שמאחרים את זמן התפילה אלא שתיכף אחר תפילתם יושבים ושותים יי"ש בצוותא ולבסוף הם מכנים עצמם בשם "חסידים" ואותנו קוראים "מתנגדים" הלא נהפוך הוא, פתח הצדיק ואמר: מיום שחרב ביהמ"ק ואין לנו לא זבח ולא קרבן, התפילה היא במקום הקרבן, ככתוב "ונשלמה פרים שפתינו" ואמרו תפילות כנגד תמידין תיקנום (ברכות נו:). וכשם שהקרבן נפסל במחשבה, "פיגול הוא לא יירצה" כך התפילה נפסלת במחשבת חוץ, והיצר הרע מבקש לו תחבולות להכניס במחשבתו של המתפלל כל מיני מחשבות זרות המבלבלות אותו, לכן מצאו להם החסידים עצה ותחבולה נגד היצר הרע שאחרי תפילתם יושבים הם לשתות יי"ש, ומברכים איש את רעהו "לחיים" וכל אחד פורט שאלתו ומבוקשו ואומרים איש לאחיו: ימלא ה' שאלתך, ומכיון שלפי הדין תפילה נאמרת בכל לשון הרי נחשב דבר זה לתפילה ושם אין שליטה ליצר הרע, כי נדמה לו שכל הענין הוא עסק של גשמיות, אוכלים ושותים ומדברים בלשון חול ולא חלי ולא מרגיש שיש בזה ענין של תפילה.

(נר ישראל)

כתב א"ז בייטב לב (פ'י אמור) מקובלני ממוזלה"ה הישמח משה, כי פעם אחת אחר שסיים תפילת שמונה עשרה עלה בלבו להתפלל לראות את הדבר הלזה שכתב הרמ"ע מפאנו שאלהו הנביא מקריב תמידין בביהמ"ק ואע"פ שהוא שמש, ועם לבבו אמר אולי קיימא לי שעתא ואזכה לראותו, ותיכף התפלל על זה, ומילא ה' שאלתו וראה עין בעין את אלהו הנביא מלוכב בבגדי כהונה עומד ומקריב התמיד כסדרו, עכלה"ק, וידוע עובדא בזה (הובא בדברי חיים ושלום) כי פעם אחת לביל התקדש חג הפסח הזכיר ק"ז מן הדברי חיים זי"ע מה שסיפר הרה"ק מאוהעל זללה"ה וסיים ואמר: אם אליהו מקריב תמידין בזמן הזה, מסתמא הוא מקריב גם קרבן פסח, ולכאורה עפ"י שורת הדין אין שוחטין את הפסח אלא למנויין, ואין שוחטין אלא על מי שראוי לאכול ממנה כזית, שחטו שלא למנויין או למי שאין כל אחד יכול לאכול כזית הרי זה פסול, ואם כן איך נשחט הפסח בזמן הזה, אלא וודאי שממטי ומיייתי כזית ממנה לצדיקי הדור, כך אמר הדברי חיים, ואחר שסיים את דבריו אכל מיד את האפיקומן בהתלהבות נוראה עד שנדמה למסוכין שאוכל כזית מקרבן פסח, ואף הן היו רואין כמו שומן של בשר צלי כעין נוטף מעל פני קדשו, וזאת י"ל בדברי הכתוב, זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כ"ל הלילה עד הבוקר, היינו כי מצות הקרבת קרבן עולה התמיד שייך אף בימי הגלות הנקרא לילה, כי המזבח עומד בקדושתו ואף כי נגרשו לא נתבטלה התמיד.

(מהר"א ט"ב תשס"א)

ופשט את בגדיו

פעם סיפרו לפני הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע על התנהגותו הרוממה של הרה"ק מרוזין זי"ע שמנגנים לפניו בכלי שיר ופורטים עליו נבל וכדו', ביקש הרה"ק מסטרעליסק לידע באיזה אנפין נראה אז הרה"ק מרוזין, וציירו לו ההתפעלות שיש להרה"ק מרוזין בשעה שמנגנים לפניו, ענה הרה"ק ואמר: כתיב באלהו הנביא "ואזור עור אזור במתניו", והפ"י הוא שמתניו וגופו היו אצלו כמו אזור עור, שכשרוצה לובשו וכשרוצה פושטו מעליו, וכך הוא הרה"ק מרוזין כשרוצה מפשיט עצמו מהגוף וכשרוצה מלביש עצמו בהגוף.

(ספרו של צדיקים)

והבשר אשר יגע בכל טמא

סיפרו פעם להרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זי"ע בעל התניא על למדן אחד שהיה רגיל אצלו, שלאחרונה החל להתחבר עם חבר מרעים מכת המשכילים שלח הרב

בשפתי צדיקים לפורים

ליפרד מן המעות, השיב לו אביו בעל האוהב ישראל אמת נכון הדבר שמבזה אני את המעות ואינם חשובים בעיני, אולם יום הפורים שאני, כי הרי מצוה עליו לקיים היום את המתנות לאביונים, ומה תיחשב המצוה אם אפזר דמים שאין להם כל ערך בעיני, הרי מאוסים אלו בעיני בלאו הכי ואין לי כל צורך בהם, לכן עתה בהשתעשעי עמם משתדל אני להחדיר בקרבי את אהבת הממון כדי שאוכל לקיים את מצות מתנות לאביונים באופן נעלה ומהודר ביותר.

ליהודים היתה "עורה"

אל הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע בא יהודי והשיח את לבו לפניו על מצוקתו, סוחר בעורות הנני והשקעתי ממון לרכוש כמות גדולה של עורות, ועתה נפל השער ומחירם ירד פלאים, ואם יתמיד מצב זה עלול אני לצאת נקי מנכסי, נענה לו הרה"ק הרבי ר' מאיר'ל הרי מצינו כתוב ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, כלומה כשליהודים יש עורות ליהודים היתה אורה (עורה) אזי שמחה יש לו לשמוח ולשוש כי ויקר העורות יהיו ביוקר, ואמנם כאשר אמר בן היה השער עלה מאד והסוחר הרוויח והצליח במסחרו.

ח"ג הפורים

משנכנס אדר ה' הרה"ק מזיכלין זצוק"ל נוהג להרבות בשמחה במדה מרובה, וכשהגיעו ימי הפורים היתה עבודתו הרבה בשמחה של קדושה באופן יוצא מן הכלל, אף הוא ה' מקפיד מאוד אם מי שהוא זלזל בכבוד פורים או שלא ה' לובש בגדי שבת לקריאת המגילה, פעם אחת התאספו כל הקהל בתענית אסתר לעת ערב לבית מדרשו לשמוע קריאת המגילה, כולם היו מלובשים בבגדי שבת כנהוג אצל הרה"ק מזיכלין אך איש אחד ה' מתושבי העיר ה' לבוש בגדי חול, אנשים אחדים פנו אליו בשאלה, מה ראה לשנות ממנהג המקום וללבוש בגדי חול, והשיב להם בהלצה השגורה בפי ההמון "פורים אינו חג, וקדחת איננה מחלה" לא הספיק האיש לגמור את דבריו והדלת נפתחה והרה"ק מזיכלין נכנס לביהמ"ד ועמד הרה"ק והסתכל זמן מה בפני האיש, ואמר לו: ואנחנו אומרים "פורים הוא חג וקדחת הוא מחלה" אחרי התפילה הלך האיש לביתו, ותיכף תקפתו מחלת הקדחת במדה קשה, כעבור ימים אחרים והמחלה הלכה והתגברה, שלח האיש אל הרה"ק מזיכלין שיעשה לו טובה ויברכו ברפואה שלימה, השיב לו הרה"ק שקדחת הוא מחלה הוא כבר יודע, עכשיו הוא צריך לדעת גם שפורים הוא חג, והתהפך האיש במחלתו שנה תמימה, עד שהגיע יום הפורים של השנה הבאה ואז נתרפא ממחלתו.

(אור יקרות)

פרשת זכור

פעם באו אנשים להרה"ק ר' יצחק מסקווירא זצוק"ל והזכירו אודות רשע אחד שה' מיצר מאוד ליהודים, ובשב"ק פרשת זכור אמר הרה"ק על הפסוק "זכר עשה לנפלאותיו" ופי' הרה"ק זכר עשה לנפלאותיו, בשינוי הניקוד "זכור" במקום "זכר" שבזכות שבת זכר יעשה השי"ת נפלאותיו וכך הוה שבאותו שבוע נהרג אותו רשע, כן יאבדו כל אויביך ה'.

(מאורי אדר)

לא בקשה דבר

חסיד אחד שה' לו כמה ענינים בעסקי מסחר, נסע להרה"ק ר' ישראל מרוזין כדי לשאול בעצתו בעניניו, והכין את עצמו להציע לפניו כל שאלותיו וספיקותיו בתהלוכות עסקיו, כשבא האיש לפני הצדיק נעלמו ממנו כל עניניו ושכח מה שיש לו לדבר, כאשר פנה והלך מרבו עלו על זכרוננו כל הענינים שהכין עצמו לשאול עליהם, וניגש עוד הפעם אל הצדיק, ושוב נשכח ממנו הכל, וכן ה' בפעם שלישית, כשיצא מרבו נזכר בכל עניניו ובבואו אליו שכח עליהם לגמרי, והציע האיש את שאלתו זו עצמה לפני הצדיק מדוע בבואו אל הקודש נשכח ממנו כל מה שהתכונן לשאול את הצדיק, השיב לו הרה"ק מרוזין: הכהן הגדול כשנכנס ביום הכיפורים לפני ולפנים לא ה' מתפלל כלום רק בצאתו משם ה' מתפלל תפלת קצרה בהיכל, ולכאורה יפלא הכהן הגדול שנתקדש קודם ויה"כ"פ בהרבה קדושות, כשזכה ביום המקודש מכל ימות השנה להכנס במקום היותר מקודש, מדוע לא שפך שם תחתנו על צרכי בני ישראל המרובים, אבל הענין הוא שכשבא לקודש הקדשים מקום השראת שכינתו ית', נשכחו ממנו כל עניני גשמיות של העולם הזה רק ביציאתו משם שהתחיל להפרד קצת מהקדושה, נזכר קצת מצרכי ישראל והתפלל תפלה קצרה, כי גם אז לא נחשבו בעיניו לעיקר הענינים הגשמיים ולכך ה' מקצר בהם, וכן הוא כשבאים לפני הצדיק שוכחים את הדברים הגשמיים, וסיים הרה"ק מרוזין ששמע בשם צדיקים רמז לזה במגילת אסתר "ובהגיע תור אסתר לבוא אל המלך לא בקשה דבר".

ומתנות לאביונים

הרה"ק ר' יצחק מאיר מזינקוב זי"ע ראה פעם אחת את אביו הקדוש בעל האוהב ישראל מאפסא זי"ע משתעשע במעות ביום הפורים הביט באביו בפליאה ושאל והלא מעולם הייתי יודע שאבא מואס במעות ואינו מכיר בצורתא דזווא, ומה היום מיומיים שנתחבבו כל כך עד שנראה שאין אבא יכול

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

צו את אהרן.

וברש"י אי אין צו אלא לשון זירו, יש לפרש לפי מה דאיתא גדול המצוה ועושה יותר ממי שאינו מצוה ועושה, ופירשו שם התוס' ונראה דהיינו טעמא דמי שמצוה ועושה עדיף לפי שדואג ומצטער יותר פן יעבור ("צריך לכופ את יצרו יותר" תו' הרא"ש) ממי שאינו מצוה, שיש לו פת בסלו שאם ירצה ינית, וזה שאמר רש"י אין צו אלא לשון זירו, כלומר כיון שאמר צו את אהרן ונעשה מצוה ועושה, אם יצטער יותר פן יעבור ויצטרך לכופ את יצרו, לפיכך צריך ליתר זירו לכבוש את היצר מאם לא היה מצוה ועושה.

(תוכנת התורה)

☆

ויש לפרש עוד עפ"י דאיתא בגמ' (מנחות ק"י.) כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה והיינו כשאין ביהמ"ק קיים ואי אפשר להקריב קרבן עולה, וכמו כן כשביהמ"ק קיים והיה עני ואין ידו משגת להביא אפי' מנחת עני או אומרים שיצא יד חובתו בלמוד תורת עולה, וזה שאמר חוד המלך "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי" משום שלא היה בידי אפי' עבד מנחת עני, וזה שאמר הכתוב "צו את אהרן וכו' זאת תורת העולה היא העולה וילפי' מזה דכל הלומד תורת העולה כאילו הקריב עולה, ופירש"י שהלימוד הזה היא "מיד" בזמן שביהמ"ק קיים "לדורות" גם כשאין ביהמ"ק קיים ולכאורה יקשה דהי כשיש ביהמ"ק יכול להקריב הקרבן עצמו לכן אמר ר' שמעון ביותר הכתוב צריך לזרו במקום שיש "חסרון כיס" שהוא עני ואין ידו משגת להביא מנחת עני ואז מוכרח לקיים הקרבן רק בלמוד.

(עיד דוד)

☆

עו"ל לפי מה שדרשו חז"ל (מנחות ק"י.) "זאת תורת העולה" - כל העוסק בפר' עולה כאילו הקריב עולה, משמע שיכול אדם מישראל לקיים ע"י למוד תורת עולה, והנה לכהנים היה רווח מהקרבנות היינו המתנות כהונה אפי' בקרבן עולה שהיא כולה כליל יש להם טובת הנאה עור העולה אבל בקיום מצות הקרבן ע"י למוד תורת עולה שם אין לכהנים שום הנאה ותועלת יש חשש שלא ירצו לפרסם את גודל מעלת למוד תורת עולה בחששם שכל ישראל ירצו לקיים מצות קרבן רק ע"י למוד ויהיה להם מזה חסרון כיס, לפיכך אמר הכת' "צו את אהרן ואת בניו לאמור" שילמדו ויאמרו לבני ישראל "זאת תורת העולה" שאפשר לקיים גם ע"י למוד ולמה היה צריך לזרו אותם על דבר זה אר"ש ביותר צריך לזרו במקום שיש חסרון כיס לכהנים.

(בנין אריאל)

☆

עוד לאלוקי מילין לפרש דברי רש"י דהנה הרמב"ן כתב שהכוונה כאן על מה דכתיב להלן (י"ג) "זה קרבן אהרן ובניו" שהכה"ג הביא כל יום מנחת חביתין וזה החסרון כיס שאמר ר"ש אבל קשה הרי הכהנים יש להם תרומות ומעשרות ולא חסר להם ממה להביא את מנחת החביתין ואיזה חסרון כיס יש להם? רק י"ל שהרי מדובר כאן על הזמן שהיו ישראל במדבר ושם לא היה לכהנים תרו"מ והיו צדיקים לקנות הקמת למנחה וזה היה חסרון כיס, וזה שאמר "במקום" היינו שהם במקום כזה במדבר "שיש בו חסרון כיס" משום להם תרו"מ שם צריך לזרו.

(כתב סופר)

☆

וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר וגו'.

וברש"י לפי שהבליעה שנבלעת בו נעשה יורת והוא הדין לכל קדשים, וכבר נדחקו הראשונים למה הצריכה התורה שבירה בכלי חרס ומריקה ושטיפה בכלי נחושת, הא לשיטת ר"ת (ע"ז ע"ה) דלית לילה פוגמת הרי למחרת כשנעשה נותר כבר נפגם טעמו והוי נותן טעם לפגם, וממילא אין הבליעה שבו אומרת ואף להחולקים עליו, הרי יכול להשהות את הכלי שיחא אינו בן יומי והבליעה שבו לא תאסור (כן הקשו הרא"ש והר"ן בסוף מס' ע"ז והרא"ם בפרשתינו) ויש לתרץ בפשיטות, דהנה חממינו ז"ל מנו בין הנסים שהיו בבית המקדש ולא הסריח בשר הקודש מעולם, ולפי"ז הנבלע מן הקדשים בכלי ונעשה נותר, מעולם לא נפגם מעמו אף שהיה אינו בן יומי, שהרי לא הסריח בשר הקודש מעולם, וא"כ שוב לא הועיל להם כי אם שבירה.

(לוית חן)

☆

זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת וגו'.

איתא בטור דטוב לומר כל יום פרשת הקרבנות, פרשת העולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם, והקשה המגן אברהם הדיה לו לומר לקרא קודם פרשת חטאת, דקו"ל חטאת קודמת לעולה, ותיירץ בספר מנחה ראובן ע"פ אמרם ז"ל כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, והנה אמנם כל העוסק בתורת הקרבן נחשב לו כאילו הקריב הקרבן, אך בקריאת פרשת הקרבן הרי עדיין חסר חלק הכהנים, ולפי זה נמצא דקריאת פרשת עולה מכפרת יותר משאר קרבנות, שהרי בעולה אין לכהנים חלק בה, ולא חסר כלום משלימות הקרבן, ומהאי טעמא בקריאה עולה קודמת כי בקריאת עולה מתכפר יותר עי"ש, וזה שאמר הכתוב זאת התורה כלומר העוסק בתורת הקרבנות, אזי לעולה למנחה ולחטאת, העולה קודמת לכל כי בלימודה מתכפר יותר כיון שאין בה חלק לכהנים.

(פני דוד)

פרפראות לחכמה לפורים

ואסור להתענות מן התורה, ואף גם זאת שהיו צריכין לבטל מצות אכילת מצה ומרור וארבעה כוסות, וזה שאמרה וצומו עלי, עלי היינו, לי אתאמר בנבואה שהותר לכם עשות כזאת בהוראת שעה, וחזרה ואמרה אל תאכלו ואל תשתו, לרמוז כי הגם שיש באלה הימים אכילת מצה ומרור וגם שתיית מצה ד' כוסות עכ"ז תבטלו הכל.

(בני יששכר)

☆☆☆

בגמ' (מגילה יג.) איתא רבי יהושע בן קרחא אומר אסתר ירקרקות היתה (כהדסה) אלא חוט של חסד משוך עליה מאת הקב"ה (ולכך נראית יפה ונשאה חן בעיני אחשורוש).

ויש לדקדק מי דחקיה לר' יהושע בן קרחא להוציא הדבר מפשוטו, וי"ל דר' יהושע בן קרחא לשיטתו אזיל, דהנה איתא בגמ' (בבא בתרא טו.) רבי יהושע בן קרחא אומר דאיוב היה בימי אחשורוש, והנה כתיב (איוב טו טז) ולא נמצא נשים יפות כבנות איוב בכל הארץ, הרי מקרא מפורש דבנות איוב היו יותר יפות מכל בנות הארץ, וכיון דרבי יהושע בן קרחא סובר דהם היו בימי אחשורוש ע"כ צריך לומר דהיו יפות ביותר גם מאסתר המלכה, לכך סבר רבי יהושע בן קרחא דאסתר ירקרקות היתה רק חוט של חסד משוך עליה מאת הקב"ה ולכך נשאה חן לפניו יותר מכל הבתולות כמ"ש ותשא חן וחסד לפניו.

(הגרי"א)

☆☆☆

במדרש פליאה איתא אילו היה משה נכנס לארץ שפיר שמח המן אבל עכשיו שלא נכנס לארץ לכן ויתלו את המן על העץ.

וי"ל עפ"י שכתבתי בחלק סוכת שלם (אות נ"ד) דהוצרך משה להשאיר במדבר מטעם זה נהנה וזה לא חסר וכופין אותו על מדת סדום דמשה רצה ליכנס לאר"י רק בשביל לקיים המצות ואמר לו הקב"ה מעלה אני עליך כאילו עשיתם ואיתא במדרש שע"י שנשאיר משה במדבר יקומו כל הדור לעת"ל לתחיית המתים וא"כ הוה זה נהנה מתי מדבר וזה לא חסר דדרי נחשב עליו כאילו עשיתם והנה המן הרשע לאחד שכלה מלשונותיו אמר ולמלך אין שוה להניחם ופרש"י מה בצע ועדיין קשה הלא גם אם אין בצע להמלך במה שמניחם הלא כל שאין לו חסרון בדבר הו"ל זה נהנה וזה לא חסר כופין על מדת סדום ו"ש המדרש אלו עבר משה את הירדן וא"כ לא ה"י הדין שזה נהנה ולא חסר כופין על מדת סדום שפיר ה"י שמח שלא ה"י כופין אותו ג"כ מן השמים על מדת סדום אבל עכשיו שלא עבר ויתלו את המן על העץ.

(משמרת אלעזר)

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר ובכל מדינה ומדינה שמחה וששון וליהודים משתה ויום טוב ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם.

ונראה לבאר המשך הכתובים עפ"י דקו"ל שבת ויו"ט לאו זמן תפילין ואסור להניח משום דתפילין הוא אות וכן מילה הוא אות ועפ"י שנים עדים אלו יקום דבר שמעידים על כל אחד מישראל כי הוא זרע ישראל, ושבת ויו"ט שהן גופי אות באיסור עשיית מלאכה, אסור להניח תפילין להוסיף אות, וא"כ נ"ל כיון דדרשו חז"ל (מגילה טו:) על פסוק זה וששון זה מילה ויקר אלו תפילין שנאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ותני ר"א הגדול אומר אלו תפילין שבראש, והשתא מובן דקרא קמי בשושן קאי אמר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר שחזרו לשתי האותות אלו מילה ותפילין להראות שהן יהודים, ולא היו עושים יו"ט לאסור בעשיית מלאכה, אבל בכל מדינה ומדינה שמחה וששון ליהודים משתה ויו"ט דכיון דנהגו איסור מלאכה לא היו מניחים תפילין ומש"ה לא נאמר בפסוק זה ויקר, אך מ"מ רבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם כמו סגולת התפילין שנאמר בו וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.

(דברי מהרי"א)

☆☆☆

ובלים מכלים שונים ויין מלכות רב כיד המלך.

ונראה לפרש דמודעת זאת דכלים הללו היו של ביהמ"ק ואחשורוש השתמש בכלים אלו לצורך סעודתו, והנה בליל חג הפסח אומרים אנו משתכר בכלי קודש נהרג בו בלילה היינו בלשצר שאף הוא השתמש בכלי המקדש וראה יד הכותבת על תקרת ביתו "מנא מנא תקל ופרסיך", וא"כ לכאורה מפני מה נשתנה דינו של אחשורוש שלא נענש על זה, אכן י"ל דזה עצמו שאחשורוש ה"י טוב לב בין והרג את ושתי זה היה עונשו, והשתא יובן שפיר "ובלים מכלים שונים" ר"ל מה נשתנה כלים שהשתמש אחשורוש לכלים שהשתמש בו בלשצר דהרי חזינן שלא נענש אחשורוש על זה, ובא הכתוב כמשיב "ויין מלכות" היינו היין ששתה המלך אחשורוש ובוה גרם להרוג את ושתי, י"ב כיד המלך" שהוא עונש גדול ורב כמו היד שכתבה על בית בלשצר.

(החיד"א)

☆☆☆

וצומו עלי ואל תאכלו ואת תשתו.

ולכאורה צ"ב דכיון שאמרה "צומו" הנה ידענו שהצום הוא שלא לאכול ולשתות, אכן י"ל דידוע שהיה יו"ט הראשון של פסח

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין לינה לצורך מצוה

ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא ינה ממנו עד בוקר (צו טו.)

בליל הראשון, ומחדש הדנה שם בגמ' הקשה רב יוסף לעולא דאמר בעינן זביחה בשעת שמחה, דברריתא איתא דחגיגת י"ד יוצא בה ידי חובת שמחה, והתם הרי אין הזביחה בשעת שמחה, ותי' רב אידי שאירי שעיב ושחטה, ואמר שם רב אשי הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי הרי מתניתא מאן קתני לה בן תימא, והא בן תימא פסלה בלינה שמעה מינה דאיירי בעיב ושחטה, עכ"ד הגמ', א"כ אפ"ל דלהרמב"ם היה קשה מאי סלקא אדעתא דרב יוסף להקשות שחטה ב"ד הרי אי שחטה ב"ד הרי נפסלה בלינה ועבר אנותר, אלא דאפ"ל דרב יוסף סבר דכיון דהוא מלינו כדי לצאת בו חובת שמחה ביום שלמחרת, הא לא חשיב לינה שאסורה, דהתורה לא אסרה אלא לינה שלא לצורך מצוה אבל לצורך מצוה כגון הכא לא אסרה תורה, ע"כ הקשה רב יוסף מבריתא זו, ולא הי' לו שום קושיא על הברייתא ע"כ סבר הברייתא כפשוטה, ולא הי' צריך לאוקמיה בעיבא כדתי' רב אידי, א"כ אנן דקי"ל דלא בעינן זביחה בשעת שמחה, א"כ יש לנו ללמוד הברייתא כפשוטה וכדסבר רב יוסף, א"כ לא פסלי' לינה כשהוא לצורך מצוה, ועל כן פסק הרמב"ם גבי תודה שאינה נאכלת אלא ליום ולילה דכיון דהלינה לצורך שלמי שמחה אין בכך כלום.

ומחידושו של הלחם משנה נודעו הרבה גדולים שלינה לצורך מצוה לא הוי נותר, דהרי חייבין כרת על אכילתו, וכדמוכח בשבועות (טו.) דאמר' אי נשקא לבתר הכי הא איפסלא בלינה וכו', והתם איירי בצורך לקדש את העזרה, ואעפ"כ לא סלקא אדעתיה דהגמ' התם להתיר להלין אותו אפי' כשהוא לצורך מצוה.

ובשו"ת בית יצחק (א"ח סי' ע"ג) עמד על דבריו, ומתרץ שיטת הרמב"ם עפ"י שיטת הר"י מאורלייניש (מונח גל"ש עמ"ג פסקים סי' ט) דכשחלל יום ארבעה עשר בשבת מביאין התגיגה מערב שבת, ואינה נפסלת בלינה במוצאי שבת, דאמר' אוקי לילות בהדי ימים והוי להו שני לילות ויום אחד, והרי השיעור אכילה הוא שני ימים ולילה אחד, וכמו דס"ד דהגמ' בפסחים (ק) לומר כן לגבי קרבן פסח, והא דתניא (טו טז) אימתי בא עם הפסח בזמן שבא בחול, ומשמע מינה דכשהוא בשבת אינו בא עם הפסח, לא קשיא דבחול בא עם הפסח, אבל בשבת אינו בא עם הפסח אבל הוא בא בערב שבת, עכ"ד וע"ש ברא"ש שחולק עליו, וא"כ אפשר ליישב בזה שיטת הרמב"ם שכאן לא יעבור על נותר, מדאמר' אוקי לילות בהדי ימים, והרא"ש שחולק עליו סבר דאין שום ראייה מפסח דהתם קא סלקא אדעתין דנוקי לילות בהדי ימים,

הרמב"ם (צ"ג מהל' מנינה ט"ז) פסק דיוצאין ישראל ידי חובת שלמי שמחה בנדרים ונדבות, והכהנים בחטאות ובאשם ובבכור ובזבח ושוך, שמצוה זו היא לשמוח באכילת בשר והרי אכלו, אבל אין יוצאין ידי חובתן לא בעופות ולא במנחות שאינן בשר המשמח וכו' וכו',

ובהל' י' כתב לא יביא אדם תודה ביום ארבעה עשר מפני החמץ שבה שאין מביאין קדשים לבית הפסול, ואם הביא יוצא בה ידי חובת שמחה כמו שביארנו, עכ"ל.

והוא מדברי הגמ' בביצה (ט"ז) תניא אין מביאין תודה בחג המצות מפני חמץ שבה, ולקמן בגמ' פרכי' עלה פשיטא דאין מביאין, אמר ר' אדא בריה דרב יצחק ואמר' לה רב שמואל בר אבא הכא בארבעה עשר עסקינן, וקסבר אין מביאין קדשים לבית הפסול, ופירש"י שממעט זמן אכילתן שאינו יכול לאכול חמץ אלא עד ארבע שעות ומתוך כך חמץ שבה בא לידי נותר.

הכסף משנה (ט) מביא קושיא בשם מהר"י קורקוס שהקשה על הרמב"ם, הרי תודה אינה נאכלת אלא ליום ולילה, וא"כ תודה זו ששחטה בערב פסח איך יוכל לצאת בזה ידי חובת שמחה ביום ראשון של פסח בבוקר, הרי כבר איפסל בלינה, ואין לומר שכוננת הרמב"ם שיוכל לצאת ידי חובת שלמי שמחה בליל הראשון של חג ע"י בשר התודה שהביא מבעוד יום, שהרי לא מצינו שיהא חייב בשמחה בליל הראשון, שאם כן יהא חייב לשחוט שלמי שמחה בערב הרגל לשמוח בלילה, ולכסוף העלה דלאו אשחטו בערב פסח קאי דברי הרמב"ם, אלא אם הביא במועד קרבן תודה יכול לצאת בזה ידי חובת שמחה, כי בכלל כל דברי הרמב"ם בערב יו"ט כש"כ שבמועד הדין כן, על כן י"ל דכוונתו לומר שאם הביא בזמן שיש חיוב שמחה יכול לצאת בבשר התודה חובת שמחה, ע"ש.

ע"ע על עצם דבריו בליל יו"ט הראשון ליכא חיוב שמחה עיין בשו"ת שאגת אר"י (סי' ט) וע"י בשערי תשובה (סי' תקצ"ט) שמוכיח מד' המג"א (סי' תקמו סק"ד) שגם לילה הראשונה יש חיוב שמחה, ולא כד' המהר"י קורקוס הנ"ל.

והלחם משנה (ט) הביא ג"כ קושיית המהר"י קורקוס הנ"ל, ומביא ראייה מבריתא מפורשת דאמר' התם להדיא להוציא לילי יו"ט ראשון מן השמחה, ותמה קצת על המהר"י קורקוס שגם מביא סברא זו לומר שהרמב"ם קאי אליל ראשון, ודוחה אותה בסברא גרידא שלא מצינו שיש חיוב להקריב שלמי שמחה בערב יו"ט לצורך ליל הראשון, ותמוה אמאי לא הביא ראייה מפורשת מהברייתא שאין חיוב שמחה

ומביא ראייה ברורה לסברא זו מד' הגמ' בזבחים (ק:):
 דמשמע להדיא דכל פסול המחשבה הוא רק משום שהלינה
 עצמה הוא פסול, משא"כ אם הלינה אינה פוסלת והוא ראוי
 לאכילה תמיד וודאי שגם מחשבה אינה מפגל, והוא פשוט,
 ולפי"ז רוצה לחדש דלינה מותרת לגמרי במנחת סוטה ואינה
 פוסלת כלל, דאם יפסול לינה הרי גם מחשבת חוץ לזמנו
 יפסול, ומעתה הרי לא יוכלו לעולם להקריב מנחת סוטה
 דניחוש שחשבה מחשבת פיגול, וא"כ לא יהיה אפשר
 להקריב המנחה כיון שכל עצמה אינה באה אלא לברר עוון,
 והרי עדיין לא יהיה בירור דאפי' תצא נקיה שמא פיגלה את
 המנחה, ומפני זה היא לא נבדקה, משא"כ אינימא דאין לינה
 פוסלת בה הרי לא תפסול גם המחשבה, ולא יהיה יכולת
 בידה לפגל ותוקרב שפיר, וא"כ נמצא שהיתר הלינה בכהאי
 גוונא יהיה לצורך מצוה, ועוד דהוי עיקר הקרבת הקרבן דרק
 בכהאי גוונא יוסר החשש שהיא פיגלה הקרבן, אי"כ וודאי
 ראוי לנו לומר דלינה מותרת לגמרי במנחת סוטה ואין
 פוסלת כלל, וממילא אין הסוטה יכולה לפגל כלל, והא
 דקיי"ל דלינה פוסלת במנחת סוטה, י"ל דהיינו דוקא לדין
 אבל ראב"י סבר דאה"נ שאין לינה פוסלת בה, מדהוי לצורך
 מצוה, ולפי"ד הלח"מ בכה"ג אינה פוסלת,

ויוסף עוד בדרכו הנפלא לומר דלאמיתו של דבר י"ל
 דאפי' ראב"י יודה שלינה פוסלת בסוטה, ואעפ"כ ילמוד
 שמחשבת פיגול לא יפסול, שהרי לא התרנו הלינה אלא
 לצורך מצוה כדי שלא תוכל הסוטה לפגל מנחתה, וא"כ
 אחרי שאין מחשבת פיגול פוסלת באמת, שוב אין שום צורך
 מצוה בעצם הלינה, וע"כ שפיר אסור להלין המנחה בפועל
 ואם לנה שפיר תופסל, כיון שלא היתה הלינה לצורך, ורק
 מחשבת פיגול הוא דלא פסלה שאם תפסול מחשבת פיגול
 שוב לא יוכלו להקריב המנחה ויהיה איפוא צורך מצוה
 בהיתר הלינה, ושוב הרי יהיה מותר להלין ושוב אין מחשבת
 פיגול פוסלת, וע"כ לענין זה לבד מהני היתר הלינה שתיחשב
 ראוייה ללון לגבי זה שהמנחה לא תיפסל ע"י מחשבת פיגול,
 אבל לינה בפועל שפיר יפסול אותה, ומביא ראייה לסברא זו
 משו"ת חידושי הרי"ם (חידו' סי' ט) דבירושלמי איתא דהי'
 ראוי שעשה דאכילת מצה ידחה ל"ת חדש מטעם עדל"ת,
 והעיר ע"ז דהא בעינן שיהיה מצה הראויה לשבעה, וא"כ
 כיון שאין עשה רק באכילת הכזית הראשונה בליל החג א"כ
 נמצא דבשאר הימים לא ידחה מטעם עדל"ת, וא"כ לא הוי
 מצה הראויה לשבעה, וא"כ אפי' לכזית הראשונה לא
 יוכשר, ותי' ע"ז דכיון דאם נאמר דמפאת האיסור דכל
 שבעה גם בלילה הראשונה לא יוכלו לצאת ידי חובת העשה
 דבערב תאכלו מצות, א"כ שוב יש לה לעשה דלילה
 הראשונה לדחות את האיסור דכל שבעה, וכיון דדוחה את
 האיסור דכל שבעה שוב הרי ראוי לשבעה, ושוב יוצאין בה
 ידי חובתן במצה, ושוב הרי אינו צריך שיוכלו לאכול בפועל
 כל שבעה, וע"כ שוב באמת בפועל יהיה אסור לאכול כל
 שבעה, ואעפ"כ מיקרי ראוי לשבעה לענין זה לבד שתיחשב
 בלילה הראשונה לראויה כל שבעה, ואחר שהוא ראוי כבר
 אסור לאכול בפועל כל שבעה, ועיי"ש שמביא עוד כמה
 ראיות לסברא זו, והוא נקרא בעולם הישיבות כגלגל החזור.

משום דאינו נאכל ביום הקרבתו דכתיב בלילה הזה, הלכך
 יום הקרבתו אינה מן הנמנין, משא"כ חגיגה שיוכל לאכול
 ביום הקרבתו פשיטא דיום הקרבתו מן הנמנין, ע"כ אין
 לדמותו כלל, עיי"ש שודוק.

ובס' קנין תורה רוצה ליישב דברי הלח"מ משנה, דהנה
 מבואר בגמ' (ס"ט ע"ג): דכל כמה דלא מתקטרי אימורין כהנים
 לא מצי אכלי בשר, ומדברי התוס ביצה (כ: ד"ה מאי וכו'
 משמע שאין הכהנים אוכלין בשר אפי' משלמים עד אחר
 הקטרת אימורין.

וכן הובא במל"מ (פ"ה מהל' מעשה הקטנות ס"ג) וכתב
 דנראה דה"ה בחטאות ואשמות, וכן הבעלים אינן אוכלין
 בשר עד אחר ההקטרה, והאימורין מתיירין את הבשר לאדם,
 וכן כ' בפ"י הרא"ש בנדרים (ה"ב ע"ש, עכ"ל).

והנה אם מלין האימורים בראש המזבח אין נפסלין
 בלינה ומותר להקטירם למחר כמבואר ברש"י (ס"ט ע"ג) ד"ה
 מעלה וכו', וא"כ י"ל דכיון דמשום מצות שלמי שמחה מלינם
 בראש המזבח שלא יפסלו בלינה, עדיין לא התחיל שום רגע
 היתר אכילת הבשר, וממילא אינו עדיין בכלל נותר, דנותר
 פירושו היכא דאית ליה היתר אכילה ואיתותר מומן היתר
 אכילתו, אבל מה שעוד לא התחיל עדיין היתר אכילתו לא
 נעשה נותר, וע"כ מותר באכילה למחר ביו"ט ומקיים בו
 שפיר שלמי שמחה, ואע"ג דאמרי' התם בגמ' דכשאי אפשר
 להקטיר אימורין אחר תמיד בין הערבים עשאו כמי
 שנטמאו או נאבדו האימורין, והותר הבשר באכילה, וא"כ
 ה"נ לא יועיל זה שלא הקטירוהו עדיין דהרי נימא דהוי כמי
 שנאבדו, וממילא כבר יותר הבשר מיד בערב יו"ט וא"כ הוי
 שפיר נותר וא"כ הדרא קושיין לדוכתא, מ"מ הא לא קשיא
 דאפי' דדייקא התם דאי אפשר לו להקטיר האימורין משום
 עשה דהשלמה, וע"כ עשאו כמי שנאבדו או נטמאו והבשר
 הותר באכילה, משא"כ הכא דשפיר אפשר להקטיר
 האימורין רק משום שמחת יו"ט הוא מעכבו שיוכל לאכול
 ביו"ט ראשון בבוקר, ורק משום הכי הוא מלינו על ראשו של
 מזבח שלא יבא לידי לינה, א"כ י"ל דבכהאי גוונא לא הוי
 כמי שנטמאו או נאבדו, וא"כ לא היה לו שעת היתר אכילה
 וא"כ אינו נותר כמבואר, אמנם מסיים שהוא צ"ע רב כי מד'
 הצ"ח (ס"ט) משמע דפשיטא ליה דאפי' קודם זמן היתר
 הקטרת האימורין עובר זמן אכילת הבשר, ואולי י"ל
 דהלח"מ לא סבר כן, ודוק.

ובדברי הלח"מ משנה שלצורך מצוה הותר לינה
 בקדשים ואינו נותר, עפי"ז רוצה הגאון מהר"י ענגעל בספרו
 הנחמד (ס"ט ע"ג) ליישב קושיית העולם ע"ד הגמ' בזבחים (מ:).
 אמר ר"א בר' יוסי שמעתי שהבעלים מפגלין, דהיינו דאפי'
 הבעלים יכולין לעשות קרבנם פיגול ולא רק הכהן כפשטא
 דקרא, והקשו לפי"ז האיך סוטה יכולה להבדק, הרי כל סוטה
 יכולה לפגל מנחתה ע"י שתחשוב מחשבת פיגול, ושוב המים
 לא יוכלו לבדוקה כי המנחה מעכבת, ומיישבו דלפי"ד
 הלח"מ שלצורך מצוה לינה אינה פוסלת בקרבן, והנה זה
 פשוט שאם נאמר כדבריו דליכא פסול לינה ונותר, א"כ
 פשוט שאין מחשבת פיגול פוסלת, כי מחשבת פיגול הוא
 מחשבת חוץ לזמנו, וקרבן זה אין לו זמן כלל.

בענין מצות מחיית עמלק

בספר החינוך (מצוה רס"ג) בענין מחיית עמלק כתב ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים כי להם לעשות המלחמה ונקמת האויב לא לנשים, ובמנחת חינוך הקשה עליו דבאמת במלחמת מצוה הכל יוצאין אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה כמבואר בסוטה (דף מ"ד ע"ב) וברמב"ם (פ"ז מהל' מלכים ה"ד) גם מי עמד בסוד ה' יתברך אם הטעם מחמת הנקמה דאפשר גזירת הכתוב הוא שזכור שנאתו מאיזה טעם ואנחנו אין יודעים ואפשר אף בביאת משיחנו שיכרת עמלק מכל וכל ולא יהיה זכר להם מ"מ הזכירה יהיה תמיד מצות עשה לזכור ולא לשכוח, ע"כ כתב דנראה דכל איש ישראל חייבין בו ככל מצות עשה שאין הזמן גרמא עכ"ד, ובהגהות משנה למלך הקשה דלעיל (סי' תה) כתב החינוך דמלחמת ז' עממין נוהג דין בזכרים ובין בנקיבות ומ"ש מלחמת עמלק.

ובשו"ת אבני נזר (הא"ח סי' קט"ט) תי' קושיית המל"מ דכתב החינוך דגם על כל יחיד יש חיוב אם בא לידו אחד מזרע עמלק שיהרגהו, וזהו מצוי גם באשה כענין סיסרא ויעל, וא"כ למה כתב שהמצוה רק בזכרים, אך דוה הוי מצות עשה שהזמן גרמא דלא שייך בשבת דלא חמור חיוב מיתה דעמלק משאר חייבי מיתה, שאין דחזין שבת דבשלמא בשעת מלחמה נאמר עם רדתה אפי' בשבת אך כיון דלאו בנות מלחמה הן רק אם יבוא יחיד לידן וזה אינו דוחה שבת, א"כ לגבי נשים הוי מחיית עמלק מצות עשה שהזמן גרמא, אבל הריגת ז' עממין לא מבעיא לדעת הראשונים דס"ל דבמקום דאיכא לא תעשה חייבות גם בעשה הרי כתיב לא תחיה כל נשמה, אך גם לדעת החולקין הלא הריגת ז' עממין הוא למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ודומה להריגת מזיקין דהוי מלאכה שאין צריכה לגמרי עיי"ש אכן בשו"ת התעוררות תשובה (א"ח סי' רמ"ד) כתב בהריגת עמלק ג"כ דהוי מלשאצל"ג דאינו צריך בגופן וטוב היה לנו אם לא היו בעולם כלל ורוצין רק לאבדן וע"כ מותר בשבת עיי"ש ולפ"ז הדרא קושי' לדוכתי' ובאמת י"ל דכיון דאיכא מצוה להרגן אמרינן אחשבי' ולא יהי' מלשאצל"ג.

ובשו"ת אבני נזר (הא"ח סי' קט"ט) תי' קושיית המל"מ דכתב החינוך דגם על כל יחיד יש חיוב אם בא לידו אחד מזרע עמלק שיהרגהו, וזהו מצוי גם באשה כענין סיסרא ויעל, וא"כ למה כתב שהמצוה רק בזכרים, אך דוה הוי מצות עשה שהזמן גרמא דלא שייך בשבת דלא חמור חיוב מיתה דעמלק משאר חייבי מיתה, שאין דחזין שבת דבשלמא בשעת מלחמה נאמר עם רדתה אפי' בשבת אך כיון דלאו בנות מלחמה הן רק אם יבוא יחיד לידן וזה אינו דוחה שבת, א"כ לגבי נשים הוי מחיית עמלק מצות עשה שהזמן גרמא, אבל הריגת ז' עממין לא מבעיא לדעת הראשונים דס"ל דבמקום דאיכא לא תעשה חייבות גם בעשה הרי כתיב לא תחיה כל נשמה, אך גם לדעת החולקין הלא הריגת ז' עממין הוא למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ודומה להריגת מזיקין דהוי מלאכה שאין צריכה לגמרי עיי"ש אכן בשו"ת התעוררות תשובה (א"ח סי' רמ"ד) כתב בהריגת עמלק ג"כ דהוי מלשאצל"ג דאינו צריך בגופן וטוב היה לנו אם לא היו בעולם כלל ורוצין רק לאבדן וע"כ מותר בשבת עיי"ש ולפ"ז הדרא קושי' לדוכתי' ובאמת י"ל דכיון דאיכא מצוה להרגן אמרינן אחשבי' ולא יהי' מלשאצל"ג.

ובשו"ת בנין ציון חדשות (סי' ה) הקשה ג"כ על החינוך דאף שלא בנות מלחמה נינהו, עכ"ז אפשר שזכירת השנאה תהי' תועלת למחייתו ומעשה אסתר יוכיח וכן נס חנוכה ע"י יהודית שבשנאתה לאויב בא על ידה תשועה לישראל, והשואל שם רצה להביא ראיה דעת הרא"ש ג"כ דפטורות מדכתב הרא"ש (פרק שלשה שאכלו) דהא דר' אליעזר שיחרר עבדו לצרפו לעשרה י"ל לקריאת פרשת זכור שהיא

בשו"ת אבני נזר (הא"ח סי' קט"ט) תי' קושיית המל"מ דכתב החינוך דגם על כל יחיד יש חיוב אם בא לידו אחד מזרע עמלק שיהרגהו, וזהו מצוי גם באשה כענין סיסרא ויעל, וא"כ למה כתב שהמצוה רק בזכרים, אך דוה הוי מצות עשה שהזמן גרמא דלא שייך בשבת דלא חמור חיוב מיתה דעמלק משאר חייבי מיתה, שאין דחזין שבת דבשלמא בשעת מלחמה נאמר עם רדתה אפי' בשבת אך כיון דלאו בנות מלחמה הן רק אם יבוא יחיד לידן וזה אינו דוחה שבת, א"כ לגבי נשים הוי מחיית עמלק מצות עשה שהזמן גרמא, אבל הריגת ז' עממין לא מבעיא לדעת הראשונים דס"ל דבמקום דאיכא לא תעשה חייבות גם בעשה הרי כתיב לא תחיה כל נשמה, אך גם לדעת החולקין הלא הריגת ז' עממין הוא למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ודומה להריגת מזיקין דהוי מלאכה שאין צריכה לגמרי עיי"ש אכן בשו"ת התעוררות תשובה (א"ח סי' רמ"ד) כתב בהריגת עמלק ג"כ דהוי מלשאצל"ג דאינו צריך בגופן וטוב היה לנו אם לא היו בעולם כלל ורוצין רק לאבדן וע"כ מותר בשבת עיי"ש ולפ"ז הדרא קושי' לדוכתי' ובאמת י"ל דכיון דאיכא מצוה להרגן אמרינן אחשבי' ולא יהי' מלשאצל"ג.

ובשו"ת בנין ציון חדשות (סי' ה) הקשה ג"כ על החינוך דאף שלא בנות מלחמה נינהו, עכ"ז אפשר שזכירת השנאה תהי' תועלת למחייתו ומעשה אסתר יוכיח וכן נס חנוכה ע"י יהודית שבשנאתה לאויב בא על ידה תשועה לישראל, והשואל שם רצה להביא ראיה דעת הרא"ש ג"כ דפטורות מדכתב הרא"ש (פרק שלשה שאכלו) דהא דר' אליעזר שיחרר עבדו לצרפו לעשרה י"ל לקריאת פרשת זכור שהיא

ובשו"ת בנין ציון חדשות (סי' ה) הקשה ג"כ על החינוך דאף שלא בנות מלחמה נינהו, עכ"ז אפשר שזכירת השנאה תהי' תועלת למחייתו ומעשה אסתר יוכיח וכן נס חנוכה ע"י יהודית שבשנאתה לאויב בא על ידה תשועה לישראל, והשואל שם רצה להביא ראיה דעת הרא"ש ג"כ דפטורות מדכתב הרא"ש (פרק שלשה שאכלו) דהא דר' אליעזר שיחרר עבדו לצרפו לעשרה י"ל לקריאת פרשת זכור שהיא

האם מקיים גם מצות לימוד התורה בקריאת המגילה

כמה לימודים בכל קוץ וקוץ הן בנגלה והן בנסתר, והרי מגילת אסתר מכלל ספרי הקודש שצריך ת"ח להיות בקי בהם וכ"ה דעת כל האחרונים שנתקשו בזה ולא תירצו כדבריו.

תשובה נוספת השיב הגרא"ז דהעוסק בגמרא או במשנה ומבטל את לימודו בכדי ללמוד מקרא בנ"ך ה"ז נקרא ביטול תורה והגם שלימוד מקרא נחשב ג"כ ללימוד התורה מ"מ הרי מצינו בחז"ל שהעוסק במשנה נעליף יותר מהעוסק במקרא והעוסק בגמרא עולה גם על של משנה, והמבטל לימוד חשוב מפני לימוד שאינו חשוב כמותו, על אף שמקיים בכך מצות לימוד התורה ה"ז בגדר ביטול תורה ולולי מצות קריאת המגילה אין לעשותה.

והביא הוכחה לזה ממה שמצינו במדרש שדוד המלך ביקש על ספר תהלים שיהיו נוטלין שבר עליהם כנגעים ואהלות ולכא"ו מדוע הוצרך לבקש כן והלא תהלים נאמרה ברוה"ק אלא ע"כ שאינה בדרגה על שאר התורה.

ובעין תי' זה מובא בשם הגר"א וכ"כ הגאון ר' שלמה קלוגר בספר החיים (סי' תפ"ו ס"ג) דהלומד לימוד הנלמד בעין רב וביגיעה ועובר לנושא קל הנלמד בקלות ללא יגיעה רבה ה"ז נחשב לביטול תורה, והיינו כי חלק בלתי נפרד ממצות לימוד התורה היא היגיעה והעמל בתורה והמבטל חלק זה, אף שעדיין עוסק בתורה הריהו בגדר ביטול מצות ת"ת.

אולם בספרו חכמת שלמה (על השו"ע סי' תפ"ו ס"ג) כתב הגרש"ק לתרץ ולחדש כי כוונה לשני דברים לא מהני, ואם מכיון לתלמוד תורה אינה עולה לשם מצות מקרא מגילה ואם מכיון למקרא מגילה אינו מקיים בו ת"ת, וע"כ יש כאן משום ביטול תורה.

והנה לענין זה יש לציין שני דברים הדומים לו, הא. מה שמצינו דמצות קרי"ש בזמנה נקראת הפסקה ללימוד תורה ולכא"ו הלא בקרי"ש יש בה נמי מצות ת"ת שהרי היא פרשה בתורה, ועוד ההלכה המבוארת בשו"ע (או"ח סי' טו ס"ט) שיכולים לקרוא פסוקים דרך תחתונים קודם ברכה"ת כי אמירת פסוקים דרך תחתונים אינו בגדר ת"ת ומזה יש להוכיח כדברי הגרש"ק שא"א לכיון לשני דברים ללימוד התורה ולדבר אחר.

והגרש"ק תירץ באופן פשוט, כגון רב הלומד עם תלמידים והתלמידים כבר יצאו מקרא מגילה ואילו הרב עדיין לא יצא וכשילך הרב לקרות יש בכך ביטול תורה להתלמידים.

ובלקוטי הגרי"ז מביא בשם הגרי"ז מבריסק שמיישב הקושיא כד' הבית אפרים בתשובה קמאה.

ומה מאוד נכון לציין כאן ד' החת"ס שכ': קבלתי מרבי הרב מהו' מענדיל ליליג זצ"ל שהיה רב בב"מ דק"ק פפד"מ שקיבל מהגאון בעל שב יעקב זצ"ל שכל העוסק בתורה בין מגילה דלילה למגילה דיומא מובטח שהוא בן עולם הבא כך קבלתי סתם וטעמא לא ידענא, אבל אני אדין ואבין. (הו"ט סי' ואלוהים חמ"ט).

הגאון ר' יעקב לנדא ז"ל בנו של הנודע ביהודה ז"ל כתב מכתב שאלה ביום הפורים אל הגאון ר' אפרים זלמן מרגליות ז"ל (שי"ט ג' צעיר נל"ה) בזה הלשון חייב אינני לבסומי ביום הזה עד אשר לא אדע מה זה שאמרו (מגילה ג.) מבאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה. וקשה הלא קריאתה זו היא תלמוד תורה וכן השומע כעונה, ומה ביטול תורה שייך לומר על העוסק בקריאת המגילה ומה גם למאי דמטיק אסתר ברוח הקודש נאמרה הרי היא כאחד הכתובים מקראי קודש הן הן דברי תורה.

ובהמשך רצה ליישב קושיתו דהביטול הוא במה שמתאספים והולכים אל המקום שבהם קוראים את המגילה בציבור וברוב עם ולא נשארים לקרוא בבית ביחיד, ואין חוששים לביטול תורה על זמן ההליכה וביטול זה הרי נועד עבור מצות קריאת המגילה.

וכתב שמדויק כן בלשון הגמרא שמבטלין ת"ת ובאין לשמוע מקרא מגילה, דלכא"ו ובאין לשמוע שפת יתר הוא אלא שזוהו עיקר ביטולו ונדחק בזה לרב דאמר מגילה בזמנה קוראין אותה אפילו ביחיד, א"כ מדוע הוצרכו לעקור ממקומם וללכת למקום הרבים וסיים את מכתבו ואולי כאשר יפיג ייני תתיישב דעתי למצוא פשר דבר ועתה אמרתי דאגה בלב איש ישיחנה עיי"ש.

והנה יסוד דבריו מבואר כבר בדברי הר"ן וגם תמיהתו מתישבת שם שכתב דגם רב מודה דמצוה מן המובחר לקרותה עם הציבור משום פרסומי ניסא וברוב עם הדרת מלך ולכן שפיר הוצרכו ללכת למקום הרבים.

הגאון רא"ז מרגליות ז"ל (הודפס צ"ט סי' תפ"ו ס"ג) השיב לו שתי תשובות בדבר א. דיתכן שקריאתה אינה בגדר תלמוד תורה, אלא בגדר הילולא ופרסומי ניסא ואף למ"ד נאמרה לכתוב אין הציזוי לכותבה בכדי ללמוד מתוכה כמו שאר הנביאים וכתובים, אלא שנאמרה לכתוב בכדי לקיים מצות קריאתה שכך תיקנו עפ"י רודה"ק לקרותה מתוך הכתב ואינו דומה לשאר נביאים וכתובים שנאמרו ברוה"ק ונמסרו לעם ה' בתורת דברי קבלה כדברי תורה לתכלית שנלמוד בהם, משא"כ מגילת אסתר שניתנ הלכותוב רק למצות קריאתה ואין מקיימים בקריאתה מצות ת"ת כלל, והסיק מתוך כך שגם הקורא את המגלה באמצע השנה ומכין מה שאומר אינה דומה להקורא בנביאים וכתובים עיי"ש.

והנה על דבריו אלו כ' הגאון האבני נור (או"ח סי' תק"י ע"ב) לא אאמין שיצאו דברים אלו מפי אותו צדיק שלא יקיים ת"ת בלימוד מגילה דא"כ בחנם טרחו חז"ל בעלי הש"ס והמדרש שפירשו כל דברי המגילה ודרשו בה דרשות ולפי דבריו היו כל יגיעם לריק ח"ו, כי מצות קריאה ודאי מקיים אפילו אינו יודע כל הדרשות האלה ואפילו לא ידע פירוש המילות מקיים המצווה מידי דהוי אחשתרנים ובני הרמכים, ומי התיר להם זה לבטל מדין תורה ולעשות מדרש מגילת אסתר, אלא וודאי אסתר תורה כמו נביאים וכתובים כי יש בה

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם הוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

כמה פרטי דינים בהל' פורים המצויים בשנה זו

הכנה משבת לחול

אין להכין שום דבר משבת לחול, ונפרט כמה דברים המצויים שיש לעורר עליהם בשבת זו:

• אין לטלטל המגילה בשבת לצורך מוצאי שבת (מחצה"ש סוס"י תרפ"ח, שע"ת סי' תרצ"ג, ועוד. ובערוך השולחן סי' תרצ"ג ס"ג) הביא דברי השערי תשובה שאם מעניין במגילה בשבת מותר להביאה בצנעה דא לא מיהוי כהמנה, אולם הוא הוסיף דמ"מ נוהרים שלא לבוא לדין זה, ואף ע"י קטן יש להחמיר שלא להביאה. (שע"ת סי' תרצ"ג עפ"י מה שכתב בשו"ת בית אפרים יו"ד סי' ס"ב ס"ג).

• מותר לבעל קורא להתלמד בשבת קריאת המגילה (אורחות חיים (ספניקא) בשם עיקרי הד"ט סי' ל"ב).

• כל דבר שאינו לצורך היום, ואפילו אין בו אלא טורח מועט, נחשב הכנה לחול, ואסור לעשותו בשבת (משנ"ב סי' תק"ג סק"א).

• לא יאמר אדם בשבת שהוא הולך לישון, בכדי שיהא לו כח במוצאי שבת (סי' ר"צ באחרונים שם).

• מגדים המיוודים לרבוש בפורים - אינם מוקצים ומותר לטלטלם וללבושם בשבת, וכמוזבן דללבושם בכדי להתבונן בהם איזה דברים צריכים תיקון שאסור בשבת, (משום דהוי הכנה משבת לחול, ובפרט כשמדברים מענינים של תיקון יש בזה משום ודבר דבר).

טלטול מגילה

• מגילה אינה מוקצה בשבת ומותרת בטלטול (א"ר סי' ש"ח סק"י שדינה ככל כתבי הקודש שמוותרים לטלטל ומובא בפמ"ג סק"ב ומשנ"ב ס"ק כ"ב, ודלא כהפר"ח שאוסר בטלטול, ויש שכתבו דאף הפר"ח לא אסר אלא ביום ט"ו שחל בשבת דאז אסור לקרות בו מהמת גזירה דשמא יעברונו (מחצה"ש סוס"י תרפ"ח, שע"ת תרצ"ג ועוד).

• מגילה העומדת למכירה, ג"כ אינה מוקצה כדן כל כלי העומד לסחורה (כמבואר בס"י ש"ח סעי' ד' ובשו"ע"ר שם דלים העומדים לסחורה אינם מוקצים אלא אם כן מקפיד עליהם).

להשמיע קול בעזרת כלי [כגון גראגער]

• אסור להשמיע קול בשבת בעזרת כלי המיועד להשמיע קול (סי' של"ח רמ"א סעי' א', דביון דהכלי מיועד לכך חיישנן שמא יכוין לשיר (ב"י) או דשמא יתקענו (לבוש) או משום עובדא דחול (ביאור"ל ד"ה הואיל).

טלטול כלי המיועד להשמעת קול

• כלי המיועד להשמעת קול אסור לטלטלו בשבת ודינו ככלי שמלאכתו לאיסור (פמ"ג א"א סק"ג ומובא בביאור"ל ד"ה איסור, אולם בפמ"ג נסתפק דאולי לדעת הלבוש שסובר דכל דבר שהאיסור לעשותו הוא רק מחמת חומרא ולא מעיקר הדיון, אינו אסור לטלטלו א"כ אפשר דגם כזה אסור רק מחמת חומרא ויהא מותר בטלטול).

דיני ועניני פורים (ב)

ברכות המגילה

• אין לשייח בין הברכה לתהלת הקריאה, ואם שח שלא מענין הקריאה בין השומע ובין הקורא הפסיד הברכה וצריך לחזור ולברך.

• וכן לאחר הקריאה אסור להפסיק בין הקריאה לברכת "הרב את ריבנו" שלאחריה (ואם הפסיק מסתפק במשנ"ב אם יוכל לברך ברכת הרב את ריבנו וכתב דתלוי במחלוקת ראשונים, ובס' ברכת הבית

כתב דיכול לברך כל זמן שלא הסיה דעתו כמו במפסיק בין אמילה לברכה דיכול לברך (ולכא"ו התם יכול לברך אף בהסיה דעתו).

• נכון לכיון בברכת שהחיינו ביום גם על משלוח מנות וסעודת פורים (מ"א בשם של"ח), ויש שכתבו לכיון בברכת שהחיינו גם על מתנות לאביונים (פמ"ג, ח"א, קישו"ע, מנהגי הת"ס ועוד).

נשים בברכת המגילה

• מנהג העולם שכשהאיש כבר יצא ידי חובתו, וקורא המגילה

שכבר אמר ברוך אתה ה' אינו חוזר, ואינו רשאי לסיים ולומר למדנו הקיך ולהחזיר מתחילה (כן משמע פשוט השו"ע שם שלא נתן עצה זו, וכ"כ להדיא בשע"ת סי' קפ"ח ומשנ"ב ס"ק כ"ב ועוד, ומעמם כדכתב בריטב"א ריש תענית בשם רבותינו הצרפתים הדוקא במקום שמחזירים אותו אמרו לסיים למדנו הקיך אבל במקום שאין מחזירים אותו אין לעשות כן, וכ"ז דלא כדכתב בא"א (בוטשאטש) בסי' תרצ"ה שפ"א שכה על הנסים בפורים וזכר לאחר שאמר ברוך אתה ה' וסיים למדני הקיך וחזר לומר על הנסים).

ואחר גמר התפילה קודם יהיו לרצון יאמר הרהמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו וכו' בימי מרדכי ואסתר (משנ"ב שם ס"ק ד' בשם הא"ר וכן בשו"ע הרב סימן קפ"ה סעי' י"ב), ובברכה"ז יזכיר כשמגיע להרהמן כג"ל (רמ"א שם).

הזיק חבירו

מי שהזיק את חבירו מחמת שמחת פורים ולא כיון להזיק פטור מלשלם (רמ"א סי' תרצ"ה סעי' ב' ומעמ"ד הו"א כאנס), ודוקא הזיק קטן פטור אבל אם הזיק הזיק גדול חייב לשלם (משנ"ב בשם הב"ח).

ואם מחמת שכרותו הזיק את חבירו - חייב לשלם (יש"ש ב"ק פ"ג ס"י ג', שאל"כ כל שונא ישתה יין וישתכר וזיק את חבירו ופטור, ואפי' דמחויב להשתכר מ"מ אין כונת רבותינו כדי שישתגע רק כמו שכתב הרמב"ם להיות נרדם בשכרותו עכ"ל וכן כתב בשו"ת הב"ח לגבי שיכור שהזיק בשמחת התן וכלה דחייב האדם מועד לעולם). ויש אומרים דבזמן הזה דערבה כל שמחה ואין אנו רגילים לשמוח כל כך עד שיבואו להזיק - הייבים לשלם בכל ענין (ערוך השולחן).

לנשים, מברכות הנשים לעצמן, ואם הם נשים רבות כל אחת מברכת לעצמה (אחרונים ובשו"ת מנח"א ח"ג סי' נ"ג מסיק כן למעשה).

ומברכות אשר קדשנו... לשמוע מקרא מגילה (משנ"ב בשם ח"א סי' תרפ"ט סעי' ב').

קריאת המגילה

א] הבעל קורא צריך ליהדר כשקורא בעשרת בני המון, להקפיד לומר תיבות "ואת" "ואת" מתוך המגילה, כי מחמת המהירות מכה הנשימה אחת שכיח שיאמר כמה מתיבות "ואת" בע"פ, ובפרט שהם מרוחקים משמות בני המון. וכן צריך ליהדר לקרות כל שם של בני המון בתיבת "ואת" שלו ולא בשל אחר (כה"ח סי' תרצ"ב ס"ק צ"ז).

ב] לפשוט כאגרת - הקורא את המגילה צריך לפושטה כולה כאגרת (סי' תרצ"ב כדי להראות הנס), והשומעים אינם צריכים לפשוט (משנ"ב בשם אחרונים ובשע"ח צ בשם הפמ"ג כתב דיש נוהגים לפושטה).

יחיד הקורא את המגילה יש שכתבו דצריך לפושטה (כה"ח בשם מהרי"ל), ויש שכתבו דאין צריך לפושטה (בלקוטי מהרי"ח כתב דכן משמע בב"ח).

על הנסים

שכה להזכיר על הנסים אם נזכר באמצע הברכה כל זמן שלא הזכיר השם של סיום הברכה חוזר ואומר על הנסים, ואפי' שהזכיר בשמונה עשרה הקל ישועותינו ובברכת המזון ה' אלוקינו (שו"ע סי' תרפ"ב ס"א לגבי תוכנה) ואם נזכר רק לאחר

- 1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
- 3 חוק-אפי' 4 דברות קודש 5 מסיבות
- 6 שיעורים ודרשות 7 חק וחור"ר 9 מערכת

לאקאלע נומערן
 ברוקלין 718-504-2188
 קרית יואל 845-537-6660
 מאנסי 845-694-4550
 לאנדאן 020-8002-9580
 מאנטשעסטער 0161-420-8878

שיעורי תורה • דברות קודש • מסיבות • מודעות ועוד

718-305-6942 212-444-9899

צו ספאנסערן \ אדווערטייזין רופט:
 718.554.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

הילולא רצדיקיא

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי הילולא אשר בשמותם נקובים

הגה"ק רבי דוד בן הגה"ק רבי רבי צבי אלימלך שפירא ז"ע מדינוב

ימא דהילולא י"ט אדר (תרל"ד)

הגה"ק רבי דוד מדינוב ז"ע נולד לאביו הגה"ק בעל ה"בני יששכר" ז"ע כצעיר בניו, ונקרא שמו בישראל דוד ע"ש החסיד המפורסם ר' דוד מליזענסק ז"ע שמוספר עליו גדולות ונצורות, הגה"ק מהר"א מזידיטשוב ז"ע סיפר שהגה"ק בעל הבני יששכר אמר פ"א להגה"ק רצ"ה מזידיטשוב ז"ע שהמשיך נשמתו הק' של בנו דוד מעולם האצילות, וסיים מהר"א "אף שקשה להמשיך נשמה משם, אבל אם הרבי ר' הערש אלימלך אמר זאת בודאי שכן הי', הי' כל ימיו חלוש הגוף עד כדי כך שלא הי' יכול לסבול בגדיו שעל גופו והי' הולך עם בגדים קלים מאד, פ"א הי' הבני יששכר עם שני בניו הי"ה הרה"ק ר' אלעזר לאנצוטער והרה"ק ר' דוד אצל מהרצ"ה מזידיטשוב ז"ע בהיותם עדיין צעירים לימים, שאל אותו מהרצ"ה: מהיכן לקח מחותני שתי נשמות יקרות כאלה לשני בניו, שהמה נשמות בלא גופים.

הבני יששכר רצה מאד להשיא את בניו בגיל מקודם מאד, כשהי' ר' דוד בן שמונה שנים אמר פ"א אביו הלא בפסוק נאמר מצא אשה מצא טוב, ולכא' איזה מציאה שייך בזה, וע"כ החליט בדעתו לעשות אופן של מציאה, כי מי שיבוא עכשיו עם קוויטל אצלו, ויהי' לו בת חוגנת, יקחנה לבנו, יהי' מי שיחי', והגיע אז אליו עם פיתקא איש נגיד אחדסוחר יינות ושמו ר' ישעי' הירץ שהי' גר בטורקא, ושאלו הבני אם יש לו בת, וכאשר ענה שיש לו בת צעירה מאד, אמר לו שברצונו להשתדך עמו, כמובן שהנגיד הסכים להשידוך וגמרו את השידוך בקנין גמור, כשהי' בן י"ב שנה והכלה היתה בת י"ג היו הנישואין, הבני"ש הי' המסדר קידושין, לפני החופה אמר הבני"ש לבנו שחכו"ל אמרו שאסור לקדש אשה עד שיראנה, וע"כ ילך לראותה, ענה ר' דוד"ל שטעם התקנה הוא רק שמא ימצא בה אח"כ דבר מנוגה, אבל מכיון שאני בטוח שלא אסתכל בה מעולם, א"כ אין מן הצורך לראותה... ולפי נוסח מקובלת זו שהחתונה הי' כשהוא הי' בן י"ב שנה, נמצא שהלך שנה תמימה בטלית בלי תפילין, אולם לפי נוסחא אחרת החתונה הי' כשהי' כבר י"ד שנה, אחר התנותו ישב אצל אביו כפי שהתנה אביו קודם החתונה.

ארבעה בנים הי' להבני יששכר, הבכור רבי משולם זושא שנפטר בחייו ל"ע, הגה"ק ר' אלעזר לאנצוטער, רבי שמואל, ור' דוד, כשנפטר אביו הבני יששכר כבר הי' ר' אלעזר בלאנצוט, ולא רצה לבוא למלאות מקומו של אביו בדינוב, וע"כ הגיע הכסא לבנו ר' שמואל, אבל הוא ויתר את זה להרה"ק ר' דוד באמרו דרך צחות: שהוא בטלן וע"כ צריכים ליתן לו הרבנות, ואילו הוא יפתח לו בית מוזה ליינן, וכך עלה ונתעלה לכהן כרב בעיר דינוב למלאות מקומו של אביו, ועל שם העיר הזאת נקרא בישראל הרה"ק ר' דוד מדינוב, והתדבק בו חלק גדול מבני עליה שהסתופפו אצל אביו בראותם בו איש אשר רוח בו, אשר ראוי להנהיג עדה בישראל להורות את בני ישראל את הדרך אשר ילכו.

י"ג אדר

רבי יהודה החסיד ב"ר שמואל (ספר חסידים) - תתקע"ה

רבי שלמה זלמן מוואליזין - תקמ"ז

י"ד אדר

רבי שאול יחזקאל מליטשיק (מגן שאול) ב"ר אברהם שלמה - תרט

ט"ו אדר

רבי צבי הירש ב"ר אהרן שמואל קיידינובר (קב הישר) - תע"ב

רבי אברהם שמחה הורוויץ מבארנוב ב"ר ישראל - תרע"ו

ט"ז אדר

רבי שמחה מביריקא ב"ר יעקב

י"ז אדר

רבי שמעון סופר מקראקא ב"ר משה - תרמ"ג

י"ח אדר

רבי אלכסנדר זיסקינד ב"ר משה (יסוד שורש העבודה) - תקנ"ד

רבי חנוך העניך מאלכסנדר ב"ר פנחס - תר"ל

י"ט אדר

רבי דוד מדינוב ב"ר צבי אלימלך שפירא (צמח דוד) - תרל"ד

עבודתו בק'

עבד את בוראו בכל כחו ובכל נפשו במסירות נפש, ממש כאחד משרפי מעלה, אף כי הי' קצת שונה מאביו כגון תפלתו היתה בנחת, לעומת תפלתו של אביו הבני יששכר שהי' בהתלהבות גדולה, פעם אחת אכל ביום, וזה הי' רק תפוח אדמה צלוייה וכוס קטן של י"ש, והרבה פעמים גם את זו הרחיק, והיתה הסדר שבכל יום הביאו אחד מבניו הק', ובכל יום ערך שולחנו הטהור והי' אומר דברי תורה בכל פעם, אחר פטירתו כאשר בנו הגה"ק ר' ישעי' הירץ ז"ע מילא את מקומו,

נסע להגה"ק מצאנו ז"ע וביקש ממנו שילמוד אותו הענין של "ליינען קוויטלעך", התחיל הרה"ק מצאנו לשאול אותו האם יודע מדריגה פלוני של אביו, ענה שאינו יודע, שאל על מדריגה אחרת שוב ענה שאינו יודע, עד שאמר לו ר' ישעי' הירץ שאינו יודע מאביו רק את זאת שישב לפניו בכל פעם בעת שאכל, אמר הגה"ק מצאנו "א"כ אין כבודו צריך לדידי, כבר יכול הוא לקבל פתקאות", גם בלילה אכל מעט מעט מידי דמיון, ואח"כ לא היו יכולים ליכנס אליו לחדרו, והוא הי' יושב סגור ומסוגר לעבוד את עבודתו.

צדיק נזיר

הי' מפורסם לבעל מופת, פ"א אמר הרה"ק מצאנו "עס זיצט א דאר אידל אין דינוב און איז בונה עולמות ומחריבן", הרבה סיפורים ידועים ממנו על גודל כח קדושתו בענינים למעלה משכל אנוש, בפרט כשהי' נוגע לעזור אדם מישראל אז ראו ששינה ממש סדרי בראשית, פ"א בא לפניו איש אחד בבקשה שצריך לשלוח עצים לראנציג על פני המים, וע"כ הוא מבקש שהרבי יתפלל על גשמים הרבה כדי שיגדלו המים ויוכל לשלחו, כאשר יצא האיש נכנס איש אחד שהי' לו שדה, והזכיר את עצמו לפניו שיתפלל שלא ירד גשמים כדי שיוכלו לקצור התבואה, וישב אז לפניו אחד מחתניו, אמר לו הרה"ק מדינוב מי שיש לו חתן נבון הי' יכול לייעצו האיך יכולים למלאות שני הבקשות, אחד שואל שירד גשם כדי שיגברו המים שיוכל לשלוח העצים והשני מבקש למנוע הגשם, אבל האמת הוא שיש מציאות לקיים בקשת שניהם, נתפלל להי' שיתקיים הפסוק עינות ותחומות יוצאים בבקעה ובהר, ויגברו המים בנהרות מבלי שילך גשם על פני הארץ, ולפלא שכן הי'.

באותו הימים הי' קשה מאוד אצל צעירי ישראל ענין התיצבות לצבא המדינה, והרבה דפקו על דלתיו שיתפלל עבורם שינצלו, פ"א בא לפניו אחד בנידון זה העביר מטפחתו על ידו ואמר לו: הא שבור לגמרי, וכאשר בא האיש לבדיקות אצל הרופא הצבא, שיחררהו תיכף באמרו שידו שבור לגמרי, שוב פ"א בא אליו אחד באותו בקשה, התחיל הרה"ק מדינוב לקרותו "צדוק" אף ששמו לא הי' צדוק, וקרא לו כן במשך שנה ולא הבינו כוונתו, כשהגיע עתו להתייצב, אמרו לו שמשחררים אותו בגלל שהוא שמן מאד [צו דיקן] ואז הבינו מה שפעל בקראו אותו "צדוק".

פ"א באו להזכיר לפניו שהרופאים כבר ייאשו אותו, נענה ואמר: הלא אמרו כחז"ל לאחד יאוש קנה... ועד למחרת היום עמד החולה ממיטתו בריא ושלום.

בשפתי צדיקים

הרבה לנסוע להרבה צדיקי דורו, וכלם רוממו ושבחו גודל קדושתו, הרבה פעמים הי' נסע להרה"ק השר שלום מבעלי זי"ע, בכל פעם כשבא לבעלי כבודו עד מאד, פ"א אמר הרה"ק מבעלי להרבנית שתכין סעודה חשובה כי יש אצלו אורח חשוב והוא הרב מדינוב, שאלו הרבנית, הלא הרבה אנשים חשובים ורביים באים לכאן, ומה זה העסק זה דווקא עמו, ענה לו השר שלום: רביס ישנם הרבה, אבל ערליכע אידן אינם בנמצא הרבה, פ"א אמר השר שלום כאשר הראה עליו: "אם מניחים בן כזה יכולים לישן במנוחה בקבר", גם נסע לקבל את פני הרה"ק מריזשין זי"ע, מסופר שבפעם ראשונה שהי' אצלו כבר הי' הרה"ק מריזשין סגי נהור, כשאתו את ידיו אמר לו תיכף אתם בנו של הצדיק מדינוב, רצוני לדבר עמכם ביחידות, ואחר כשפנה הקהל ללכת ישבו שני הצדיקים והמתיקו סוד במשך שעה ארוכה, כבר הביאו למעלה שהי' בימי אברכותו אצל הרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע ומה שאמר אז, מסופר כשהי' אז שם עשן הרה"ק מדינוב עם לילקע, ונכנס הרה"ק מהרצ"ה ואמר שהוא מרגיש ריח של קטורת, ורוצה לדעת מי זה המעשן, כאשר ברח הרה"ק מטאלנע זי"ע לגאליציע, ובאו כל הצדיקים לקבל פניו, גם הרה"ק מדינוב הי'

ביניהם, אבל לא אמר לו מי הוא, שאל אותו הרה"ק מטאלנא מי אתם האם אתם "גוטער איד", ענה "איך וויל זיין א גוטער איד", שאו אותו שוב "הלא רואים על פניכם גדולות מי אתם", ענה לו הנני בנו של הבני יששכר, ידידות גדולה שררה בינו ובין הרה"ק מצאנו והרבה ביקרו אחד אצל השני, פ"א הגיע לצאנו וביקש לסגור הדלת ואת החלונות ולילך לישון, באמצע הלילה בא הרה"ק מצאנו ודפק על החלון, שאל אותו מהיכן ידע שהוא נמצא בצאנו ענה הגה"ק מצאנו: "אז מיין גוטער פריינד איז דא אין שטאט זאל איך נישט וויסן", פ"א באו אצל הרה"ק מצאנו אנשים מחסידיו של הרה"ק מדינוב, לא רצה לקבלם וצוה עליהם שיעשו הלאה לדינוב כי "הוא צדיק הדור", פ"א אמר "אין דינוב קען מען שפען יראת שמים מיט עמערס".

ובא השמש

כל ימיו הי' חלוש מאד אבל בשנתו האחרונה נפל ממש למשכב, בשנה זו נפגש עם הרה"ק משינאווא אמר לו בדרך צחות הייתי בקרעטשמע זו, ושתיית שם קצת, ואח"כ הלכתי משם ונכנסתי לקרעטשמע אחר עד שבא אחד ואמר לי: "עטשמע" ו"לאמיר גיין" בלשון פולישו כשיצא הגה"ק משינאווא אמר שרמו לו על הסתלקותו, וביום י"ט אדר תרל"ד יצתה נשמתו בקדושה ובטהרה, בשעה זו התחיל הרה"ק מראזוואדאו זי"ע בעירו לנגן אשת חיל בניגון דינוב, ואף שלא ידעו שם עדיין מפטירתו, ואח"כ בא הידיעה על הסתלקותו.

מורשתו הרוחנית

כאמור למעלה הרבה לומר הרבה דברי תורה כל יום בכל פעם כשסעד, והסיבה שלא נשארו לדורות רק מעט מן המעט, כי הי' לו איש חסיד שהי' גר בכפר סמוך לדינוב שהי' רושם את דברי תורתו, וכבר הי' אצלו הרבה כרכים מדברי תורתו, פ"א בא הרה"ק מדינוב לבקרו, וניגש אל ארון הספרים שלו והוציא ספר אחד, ראה שזה כתב יד מדברי תורתו, הוציא עוד ספר ועוד ספר וכולם היו מכתב יד מתורתו, שאל את החסיד מהיכן אתה יודע שזה הי' כוונתי, וכאשר שמע החסיד דברים אלו אמר בלבו אם לא כוונתי לדעתו ואין זה דברי תורתו, א"כ למה טרחתי כל הטירחא ומה לי הספרים הללו, ונכנס לבית המבשלות וזרק כל הספרים להאש הבוער שם, קודם פטירתו שאל הרה"ק מדינוב: "איז עפעס דא פון מיר" ואז מיהרו וליקטו מדברי תורתו כל אחד מה שזכר ומוזה נתהווה הספר "צמח דויד" - ועיין בדברי יואל שמביא רביה"ק ז"ל דבר נפלא ממנו ידידע מה דאיתא בספר ראש דוד להחיד"א ולה"ה (פ קדוש'ס ובפ' ברכה) שהביא פלוגתת הקדמונים בענין אם אדם מחזיק לומד תורה והלומד תורה אינו לומד תורה לשמה אי המחזיק מקבל תורה לשמה דהא הוא נתן את כספו על מנת שהלומד תורה ילמוד תורה לשמה, דיש מהראשונים דס"ל שאין הכי נמי המחזיק מקבל שכר כהחזקת תורה לשמה דהרי כוונתו הי' על תורה לשמה, ומוהר"ש פרימו חולק על דבריהם, ועיי"ש שמכריע לכאן ולכאן, ובספה"ק צמח דוד להרה"ק מוה"ר דוד מדינוב זי"ע כתב שיש לצדד עוד סברה להקל, דגם הת"ח עצמו אף אם עוסק שלא לשמה, זוכה ע"י המחזיק לשכר תורה לשמה, דהרי המחזיק יש לו שכר תורה לשמה לשיטת הראשונים ז"ל והרי הת"ח הוא המביאו לזה ע"י גרמה דילי, לכן זוכה גם הוא בשכר תורה לשמה ע"י המחזיק, עכדה"ק.

ימי הפורים שנת תש"ד, תש"ה, תש"ו בצל ב"ק מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע

פורים המשולש

כשבאים אנו לתאר ולספר לדור אחרון גדל עבודתו של מרן רבינו הקוה"ט ז"ע בימי הפורים או כלי המבטא הרגילים אצל המושכים בעט סופר מאבדים את ערכם ואינם תופסים את מקומם, נעצרת היא העט לכתוב על התפילות קודש ביום הקדוש הזה כאשר רביה"ק מלאך ה' צבאות עומד ומתחנן לפני בוראו ויוצרו, בהשתפכות הנפש ובבכיות נוראות. ענף היא המלה להביע את גודל ההתעוררות העצום בעת קריאת המגילה, ושפת האנוש דלה היא לסבר את האוזן על סעודת משתה היין בשולחנו הטהור כטוב לב המלך ביין, בבחינת "הדרא דלא אפשר למפרט בשפוטא", קצר המצע מהשתרע, אמנם פטור בלא כלום אי אפשר על כן אמרנו ננסה לשרטט במקצת ימי הפורים של שלשת השנים תש"ד, תש"ה, תש"ו.

חג הפורים שנת תש"ד בעיר סאטמאר

אצל רבינו הי' בכל שנה קריאת המגילה עבודה רבה עד למאוד כידוע, בעלותו אל הבימה לקריאת המגילה הי' תמיד נסוך על פניו התלהבות ודביקות עילאה, ממש כמו ביום הכיפורים לפני כל נדרי, ועצם הקריאה הי' גם בפחד וביראה ובהתעוררות עצומה כשרבינו הי' מתנענע ומקיש בידיו ורגליו, ופסוקים מיוחדים הי' רבינו קורא בנתינת טעם, וכל מי שראה זאת פעם הי' רואה בחוש איך שרבינו שקוע בעבודת הקודש בעת הקריאה, אולם על כולם גדלה קריאת המגילה בהאי שתא כשעל כל השומעים נפלה פחד ואימה בראותם גודל הפחד והאימה שלבשה את רבינו בעת הקריאה.

את שולחנו הטהור במשתה היין ערך רבינו ברוב עם ועל אף שעננים שחורים כיסו את שמי המדינה באו רבים לשולחנו הטהור של רבינו והיה שם דוחק גדול מהמון חסידים, ונדחקו כולם לקבל ברכת רבינו להנצל בעת צרה, רבינו ישב בהתרגשות גדולה וכל העם עברו לפניו כבני מרון לקבל ברכתו הטהורה, ונתן ידו לכל אחד ואחד ומראה דמותו של רבינו היה חיוור כסיד, וזה היה השולחן האחרון שערך רבינו עם עדת צאן מרעיתו בסאטמאר, כי כידוע כבשו הדייטשן את אונגארין ביום כ"ד אדר שלאחר מכן.

בתקופת פורים של שנת תש"ד נתקשה המצב מזמן לזמן כשענן החושך כבר ריחפה בשמי אונגארין, היהודים השקיפו בפחד ומורא אחרי התפשטות המלחמה המתקרב והולך, במיוחד גברה האימה כשמקום הקרב נתקרבה לגבולי מדינת אונגארין.

ביום ז' אדר שנת תש"ד יומא דהילולא של הרה"ק מהרי"א מקאלוב ז"ע נסע רבינו להשתטח על ציונו בעיר קאלוב ומשם לא חזר לבית בסאטמאר ונסע ביום ו' ערש"ק זכור לשבות בעיר דעברעצין לרגלי סנדקאות שנתכבד שם.

ביום תענית אסתר שב רבינו לביתו נאה קודש לסאטמאר לחוג את ימי הפורים, כאמור היו ימים אלו ימי חרדה מפחד שמועות שונות, וימי הפורים של שנת תש"ד היה מהולה משמחת החג ופחד הזמן כאחד, כי כבר הרגישו באויר את הצרות הממשמשות ובאות.

כשעלה רבינו לקרוא את המגילה הכירו על תואר פניו הק' שמחשבתו חבוקה ודבוקה בתפילה ובקשה שהקריאה תעורר את הזמן, וכמו שעשה נסים בימים ההם כן נזכה לנסים ונפלאות בזמן הזה לבטל גזירות רעות מעל ישראל ולהעביר מחשבת המן בן המדתא האגגי צורר היהודים.

וזוהו חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן, שער עכשוו היה הסרת הטבעת גדולה ממ"ח נביאים וכעת ע"י ששותין יין ובאין לדעת האמיתי נזכה שלא נצטרך לזה וגם מצד השפעת הטוב נזכה לתשובה ואדרבה עוד תגדל הרבה ונזכה לפרוק מעלינו עול מלך קשה כהמן שלא יבוא לגבולינו כלל"

בתוך הדברים זעק רבינו בקולי קולות "דא זאל דער מלך קשה כהמן נישט אריינקומען, איך וויל נישט אז ער זאל דא קומען! מיר ברויכן איהם נישט האבן!".

רבינו חזר אז כמה פעמים וצעק מנהמת לבו "אין אנו רוצים שיבוא מלך קשה כהמן לגבולינו", ובאמצע התורה נתהווה קצת רעש מהציבור ששתו לכבוד היום ונדחקו לעמוד בסמוך לרבינו, ורבינו צעק אז כמה פעמים: "הניחו לי לומר את דברי ויצמח מזה טובה לכם שאין אנו צריכין את המלך קשה כהמן שיבוא לגבולינו".

הקהל הקודש בשמעם את הדברים האלו חיל ורעדה יאחזון וכולם הבינו אל מי הדברים מכוונים, ושרבינו מתווכח עתה כלפי מעלה כביכול שירחם על עמו ישראל ובל ישלח את המלך קשה כהמן.

כשיצא רבינו מבית המדרש ונכנס לחדרו אמר אז לפרש: "בגמ' איתא (בבא מציעא כג:): בהני תלת מילי עביד רבנן דשני בפוריא באושפיזא וכו', ובמהרש"א פי' דפוריא קאי על פורים, דהנה עה"פ לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו פרש"י ז"ל שהיה לך אושפיזא בשעת הדחק, וזהו הכוונה עביד רבנן דשני בפוריא באושפיזא דהיינו שביים הפורים יש כח ביד החכמים לעורר רחמים שנזכה לשנות ולהחליף האושפיזא בשעת הדחק שיש לנו ושנזכה לצאת מצרה לרווחה".

לאחר מכן ביקשו מאיתו שינוח קצת במיטתו, למען יפוג קצת יינו, כשנשען רבינו על המיטה חלץ לו המשב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ע"ה את מנעליו, ובטעות חלץ קודם את נעל הרגל הימין, מיד אמר לו רבינו: "זעהט אויס אז די האלטסט שוק ביי עד דלא ידע, אז די האסט צוערשט אויסגעטאן דעם רעכטן שיך".

ומזה חזינן גדול זהירותו של רבינו ז"ל על כל ציווי מחז"ל, ואפי' בזמן שהי' מבושם הרגיש מיד כשאחד עשה שלא כתקנת חז"ל.

בסעודת משתה היין ההוא הי' רבינו בבחינת דבי מלכא בגילופין ושתה יין במידה מרובה יותר מסתם שנה פשוטה, וכאשר הגישו לו יין שנתערב בו מים בכדי שלא ישתכר, נענה רבינו ואמר להמגיש את היין "הנה אתה מרמה אותי שאין זה יין אמיתי", וראו שמייחד בעבודת הקודש יהודים ומעתיר אל ה' למנוע גזירות מעם ישראל.

בסעודה זו התאספו ציבור גדול שרצו לשמוח בשמחת היום ולהתחזק בזמנים הקשים ההם, והיו אלו ששתו יותר מהרגלם בכל שנה בכדי לשכוח את הצרות שנשתרגו עלי ראש, והם עשו רעש גדול עד שרבינו לא הי' יכול לדבר והתחנן בפניהם "לאזט מיר זאגן אַ פאר ווערטער, ווייל עס וועט פאר אייך זיין אַ טובה".

רבינו פתח פיו בחכמה ומילין לצד עילאה ימלל לעורר רחמים על עם ה', שלא יבוא עלינו מלך קשה כהמן ופי' אז כדרכו בקודש בכל שנה ושנה:

"חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, דהנה ישנם שני דרכים לעורר את ישראל שישבו אל ה' ויטיבו מעשיהם, אופן א' ע"י השפעת רחמים וחסדים וכל טוב לבית ישראל שעי"ז יתעורר לבם לשוב אל ה', ואופן ב' ע"י גזירות רעות הנני מעמיד עליהם מלך קשה כהמן ר"ל, וכמו שאיתא בירושלמי (מס' תענית פ"א ס"ג) רבי אליעזר אומר אם אין ישראל עושין תשובה אין נגאלין לעולם שנאמר בשובה ונחת תוושעון, אמר לו רבי יהושע וכי אם יעמדו ישראל ולא יעשו תשובה אינן נגאלין לעולם, אמר לו רבי אליעזר הקב"ה מעמיד עליהן מלך קשה כהמן ומיד הן עושין תשובה והן נגאלין, מה טעמא ועת צרה היא ליעקב.

ובעוה"ר החוש מעיד שאופן זה מועיל ביותר כמו שאמרו חז"ל במגילה גדולה הסרת הטבעת יותר ממ"ח נביאים.

אבל בפורים כששותין יין ומסלקים את הדעת ועושים הכל ביחוד אליו אז יכולים להשפיע שגם באופן הראשון ע"י רחמים וחסדים נזכה לשוב אל ה', ואין אנו צריכין כלל למלך קשה כהמן שיטה לבבינו לטוב, והרבה יש לבקש ולהתחנן לפני השי"ת שיסיר מעלינו גזירת המן הרשע שביקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים".

חג הפורים שנת תש"ה במדינת שווייץ

במשתה היין נתאספו כמה מנינים אנשים שבאו להסתופף בצל רבינו בשעה שעורך שולחנו הטהור במשתה היין, ואכן ביתו של ר' משה גראס נתמלא מחסידים וידידים שבאו להסתופף בצל רבינו.

בימים ההם בימי מלחמה היה שעת חירום והממשלה אסרה להתאסף בלילה ברחובה של עיר, וביום הפורים האריך רבינו כמנהגו בשולחנו הטהור עד לזמן הלילה, השוטרים בעיר גענף ראו בלילה התאספות האנשים ברחוב שיוצאים ונכנסים לביתו של ר' משה גראס ע"ה, נודרוו ובאו לחקור את הדבר, וכאשר נכנסו בפתח הבית קדמו בני משפחת גראס את פניהם ואמרו להם שהיום יומא דפגרא אצל היהודים וכמה מבני המשפחה באו מרחוק ליקח חבל בסעודה שנערך לכבוד היום.

ידוע מה שפירשו בספרן של צדיקים עה"פ שויתי ה' לנגדי תמיד, בענין קבלת יסורים שהכל שוה אצל הצדיקים, ופירשו "שויתי" בין אם הוא בבחינת "הוי"ה" שהוא מידת הרחמים, ובין אם הוא בבחינת "לנגדי" שמדת הדין מתוחה נגדו, והכל שוה אצל צדיקי אמת.

בבחינה זו האריך רבינו בדברי תורה שאמר במשתה היין, והרחיב את הדיבור על מאמרם ז"ל חייב אינש לבסומו בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי דהנה הצדיקים אינם מסתכלים על העבר כלל והכל שוה אצלם, והעיקר הוא העתיד מה שעתיד להיות ומתאמרא משמיה דמרן הק' מצאנז ז"ל שאמר זהו כוונת בעל ההגדה ואפילו כולנו חכמים וכו' מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים שבאמת אין אין לנו להסתכל על העבר כלל, אבל בליל הסדר מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, וזהו כוונתם חייב אינש לבסומו בפוריא עד דלא ידע בין "ארור המן" דהיינו שכל מה שעבר עלינו היה בבחינת מדת הדין תקיפה בעולם, ל"ברוך מרדכי" שמדת הרחמים שורה בעולם, הכל שוה אצל הצדיק שאינו מתרעם כלל חלילה על מידתו, כי הצדיק רואה את בית המקדש השלישי בנוי ומשוכלל ועיניו צופיות לגאולת ישראל ואינו דואג על העבר כלל, רבינו חזר על דבר זה כמה פעמים בהתלהבות יתירה.

בשנה שלאחריה שנת תש"ה כבר הי' רבינו במדינת שווייץ אחרי שנשתחרר מעבדות לחירות אשר הגיע לשם ימים ספורים לפני חנוכה, ומקודם נשלח רבינו להלאגער שב"קאו". אחרי שיצא רבינו מהמחנה ב"קאו" התארח בבית הרה"ח ר' משה גראס ע"ה ואף שלא היה לו דירה מרווחת להכניס את רבינו בהרחבה, מ"מ צימצם את צרכי עצמו ומסר את חלק הארי מדירתו לרבינו ז"ל, ויחד שני חדרים לרבינו ז"ל ושם היה בית מדרשו בעבודה שלבב זו תפילה, עפ"י רוב התפלל רבינו בשעות המאוחרות ביום בשעה שהאנשים עובדים, ולא היה לרבינו מנין קבוע לשחרית, חוץ מימים שקראו בתורה שאז ירד רבינו בשעות הבוקר לשמוע קריאת התורה.

אולם לימי הפורים השתדלו מקורבי רבינו שיהיה מנין עשרה אנשים שיתפללו בצוותא עם רבינו ז"ל לקריאת המגילה, ואכן בימי הפורים עבד רבינו את עבודתו הקדושה ביתר עוז ובשעת מקרא מגילה ראו שמחשבתו הקדושה חבוקה ודבוקה בתפילות ובקשות לבטל את רוע הגזירה.

וסיפר הרה"ח ר' חיים ערלאנגער ע"ה שבשעה שרבינו קרא במגילת אסתר את הפסוקים "אם מזרע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו" ראו את רבינו ז"ל קופץ ורוקד בהתלהבות ובאש שלהבת וצועק בכל כוחו את הפסוקים האלו.

וכן סיפרו יוצאי שווייץ שבקריאת המגילה נשמע קולו של רבינו בלהב אש וביותר בעת שקרא את הפסוקים "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה" בהדגשה ובנעימה יתירה, וסיפר ר' אלעזר שענדארף ואמר: אנכי ידעתי שנציגי הסוכנות היו הרבה פעמים בבית רבינו להתווכח אתו, ועל כן הבנתי מה שכיוון רבינו בקריאתו בשאגת ארי "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה".

ביום הפורים ראו את רבינו טרוד מאוד בהתלהבות בהכנת משלוח מנות, ורבינו בעצמו התעסק במצוה זו לארוז כמה מנות ולמסרם לידי שליחים לקיים את המצוה.

חג הפורים שנת תש"ו בעיה"ק ירושלים

בהכנסו בחדר קדשו של רבינו שוב פתח רבינו בדברי פיוס כשבחיוך על שפתיו ובצחות לשונו אמר לו: "איך האב דאך נישט קיין מענטשן דא אין ארץ ישראל, טאמער האב איך יא איינעם וועלכער האלט זיך נאנט מיט מיר און קומט פון מאל צו מאל דאווענען ביי מיר אין בית המדרש איז ער א קארלינער חסיד, נו, דארף איך זיך אויפפירן בדרך כבוד מיט אייך, איר זאלט מיר אויך נישט אנטלויפן, און איך דארף אייך נישט לאזן ווארטן ביי מיין טיהר ביז איר קענט אריינקומען אינעווייניג..."

והמשיך ר' פנחס שאח"כ נכנס שם אחד מאנשי ירושלים שכבר קיים את המצוה של חייב אדם לבסומי בפוריא, ובקול של צחוק פרץ בדיבורים, רבינו בהיותו קצת בגילופין, אמר לחתנו הגה"צ מסעמיהאלי זצ"ל "נו, ער איז דאך פון די ריכטיגע סאברע'ס", ר' פנחס בהיותו מקורב מאד אצל רבינו אמר לרבינו שהלשון "סאברע'ס" היא כינוי של גנאי במה שיהודים בכל הארצות נוהגים לצחוק מאנשי ירושלים.

קרא רבינו ואמר: "איך האב גארנישט געוואוסט אז דאס איז א לשון גנאי, איך האב אלס געמיינט אז דאס איז פונעם לשון "סברית" ווי די ערליכע אידן אין ירושלים האפן אלס צום באשעפער אויף גוטניס און זיי זענען הערליך מקיים דעם לפורקנך "סברית" ה..."

אחר הצהרים ערך רבינו את שולחנו הטהור בהיכל הביהמ"ד שברח' שערי פינה ואז כבר נתאספו ציבור גדול מאנשי ירושלים, ורבינו הי' בגילופין, וכמה פעמים פתח פיו בחכמה בדברי תורה מעניני דיומא.

סיפר הרה"ג ר' יוסף שיינבערגער שבאמצע הסעודת פורים ישב שם אצל השולחן בדחן ירושלמי וביקש רשות מאת רבינו לעלות על שולחן מלכים לשמח את רבינו והציבור לכבוד היום, אחרי שהסכים לו רבינו עלה על השלחן והתחיל לומר דברי חרוזים ומילי דבדיחותא, כמו כן זימר ניגוני ירושלים עתיקי יומין, ועשה תנועות שונות ומשונות כשרבינו שעסק במצות חייב איניש לבסומי בפוריא מאד נהנה והאזין לניגונים ודברי הברדחנות.

בשווייץ נשאר רבינו עד חודש אלול שנת תש"ה ואז נסע לארה"ק ושהה שם בעיה"ק ירושלים עד אלול שנת תש"ו.

חג הפורים ערך רבינו בביהמ"ד "אהל רחל" שברח' שערי פינה, רבינו קרא את המגילה בהתלהבות כדרכו בקודש, לקריאת המגילה נתקבצו ובאו כמה מנינים מאנשי שלומינו וכן משאר אנשי ירושלים שהיו אדוקים וקשורים אל רבינו הקדוש, רבינו נתלהב הרבה באמצע קריאת המגילה, בקול אדיר וחזק, כשבקול חוצב להבות אש, קרא כל תיבה ותיבה בשפה ברורה ונעימה, וכפי שאחד שהי' נוכח שם מתאר בזה"ל: זה הי' הפעם הראשונה בחיינו שזכינו לשמוע "קריאת המגילה נוסח סיגעט" מהאי צדיק נשגב אוד מוצל מאש רביה"ק שזה עתה יצא מעמק הבכא מאפילה לאורה בהתחילו מיד בפעלים כבירים להחזיר עטרת ישראל ליושנה, בהיותו המרדכי הצדיק אשר לא יכרע ולא ישתחוה לשום המן וכל שם דאית ליה.

למחרת ביומא דפורים גם קרא רבינו את המגילה בהתלהבות, וכמעשהו בראשונה ג"כ נתאספו אנשי ירושלים לשמוע את פסוקי קודש יוצאים מפי כהן גדול, אחרי התפילה חזר רבינו לביתו, כשמיד התחילו לבוא אליו ציבור גדול מאנשי ירושלים בהביאם לרבינו משלוח מנות, ולהתברך מאת רבינו ביום גדול וקדוש זו, רבינו ישב במאור פנים וכיבד את כל הבאים אליו במשתה יין לכבוד היום, ובסבר פנים בירך אותם בדבר ישועה ורחמים.

סיפר הרה"ח הישיש ר' פנחס בריזל שליט"א מירושלים שהוא עבר אל רבינו ביום הפורים לפנה"צ בהביאו עמו טנא מלא פירות ומזונות למשלוח מנות, בהגיעו אל ביתו של רבינו להכנס אל הקודש פנימה, עצר אותו החדב"נ הגה"צ רבי חנני' יו"ט ליפא זצ"ל אב"ד סעמיהאלי ואמר לו שיחכה זמן קצר כי רבינו טרוד עכשיו ואין להפריעו.

כשעבר זמן מה פתח לו רבינו את הדלת והבחין את ר' פנחס שיושב ומחכה אצלו, מיד התחיל לפייסו שבהיות שהי' מאד טרוד לא הי' יכול לקבלו.

רע על בני למלך אחשורוש כשטען שהיהודים מבליים את כל ימיהם בתפילות וסעודות ובוזה הם עסוקים במשך רוב השנה ולמלך אין שוה להניחם כשאננם מביאים לו שום ריוח, ובין הדברים אמר המן שביום ט' תשרי ערב יום כיפור המה סועדים ואוכלים בשר של בהמה ושל עוף, חזוין מהא שהמן הרשע לא ידע מפסקו של המג"א שבערב יוה"כ אין לאכול בשר בהמה."

הגה"צ מסעמיהאלי זצ"ל נתפלא מאד בשמעו התשובה הנכונה מרבינו, וזאת בו בזמן שרבינו הי' בגילופין.

סיפר הרה"צ ר' יהושע אלבוים שליט"א אדמו"ר מטאמשוב ירושלים שאח"כ במשך הסעודה הירבה רבינו בדברי תורה, כשפירש פסוקים רבים במגילת אסתר.

ר' יהושע מציין שהוא אינו זוכר בדיוק כל הדברי תורה שאמר אז רבינו בעריכת השלחן רק מאמר אחד הוא זוכר מה שנחקק לו בליבו כשרבינו התייצב ממקומו באמצע אמירת דברי תורה והכריז בקול:

"איש יהודי הי' בשושן הבירה זאגט דער מדרש "איש יחידי" די מדרש וויל אונז לערנען א דרך אין עבודת השם, אויב ווילסטו בלייבן א איד, און נישט נאכגעשפלעפט ווערן נאך די אלע תעלולי העולם הזה, דאן דארפטו זיך אונטערנעמען אפילו אז דו וועסט בלייבן א "איש יחידי" איין איינציגער אויף דער וועלט אויך דעמאלסט וועסטו נישט אויפגעבן און זיך נישט בייגן פאר קיינעם."

וסיים רבינו בקול אדיר: "איך וועל אפילו בלייבן איין איינציגער אויף דער וועלט וועל איך אויך נישט מורא האבן פאר קיינעם און איך וועל לוחם זיין מיט די רשעים עד חרמה, איין איינציגער באשעפער פאר דיר האב איך מורא..."

באמצע עריכת השולחן הכניסו לרבינו בשר עוף, ורבינו התחיל לאכול מהבשר, והבדחן בעמדו על השולחן קרא אל המשב"ק ר' יוסף אשכנזי שליט"א ובניגון שאל אותו למה הוא אינו מביא לרבינו בשר בהמה, בשלמא ערב יום כיפור אוכלים רק בשר של עוף כי כך רצה המגן אברהם (בשו"ע או"ח סי' תר"ח ס"ק ז) וכלשונו שם "מ"מ נהגו לאכול בשר שהיא עיקר הסעודה דווקא בבשר עוף" אבל פורים הרי שפיר אפשר להביא לסעודה בשר של בהמה, וא"כ למה אתה מביא לרבינו בשר של עוף.

רבינו שכידוע הקפיד מאד בכבודן של הראשונים וחשש תמיד אם אחד מבטל אפי' סברא של איזה ראשון, הרגיש שדברי הבדחן על סברת המג"א אפשר להתפרש כביטול וזילזול בכבודו של המג"א שהי' גדול הדור וכלל ישראל שותים בצמא את תורתו והולכים לאורו הבהיר והמופלא על כל צעד ושעל, ואע"פ שלא התכוין הבדחן ח"ו לפגוע בכבודו מ"מ במה שאמר "כי כך רצה המגן אברהם" יצא כפגיעה בפסקיו הק' של המג"א, ואע"פ שהי' פורים ורבינו עסק במצות חייב אדם לבסומי בהיותו בגילופין ובשמחה, אך כאן בשמעו את אלה הדברים יאחזמו רעד ופחד, ומיד פנה אל הבדחן וא"ל: "נישט המן הרשע האט געוואוסט פונעם מגן אברהם, און אויך דו קענסט נישט דעם מג"א..."

הבדחן הבין מיד שפיו הכשילו והוציא דיבורים שאפשר לפרשם כזילזול ורבינו כועס ע"ז מאוד, וכתוצאה מכך אבד הבדחן את הכח להמשיך בניגוניו ובדיבוריו ומיד ירד מהשולחן ולא אמר עוד דברי בדחנות.

ליד רבינו ישב חדב"נ הגה"צ מסעמיהאלי זצ"ל ובשמעו הדברים של רבינו, שאל את רבינו בלחש איזה קשר ושייכות יש להמן הרשע עם המגן אברהם, רבינו קפץ ממקומו בחדה ואמר: "בתרגום שני על מגילת אסתר מובא שהמן דיבר

ובכן בכל שנה ושנה שמענו וראינו את עבודתו בקודש של רבינו כימי הפורים וכפרט בקריאת המגילה אשר עדיין מהדהדת באזנינו את קולו כשאגת הארי בעת אשר קרא את המגילה בהתלהבות עצומה ומדי פעם בפעם נתרגש רבינו וזיקוקין דנורא נפקו מפומי בקול רעש גדול, כגון באמרו "כי אין לה אב ואם" ו"מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה" או בקראו "ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלוש יום" ו"ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלוש יום", ולב כל או"א בער כנר המתאחד עם השלהבת י-ה אש קודש שהלהיב רבינו בעת קריאת המגילה את לבבות ישראל לקרבם לאביהם שבשמים, וכמאמרו של מרן הקדוש בעל קדושת לוי זי"ע בקדושה ראשונה, "בפורים מה שחלף ועבר אין ומעתה מקבלין עלינו עול תורה ומצות ית"ש, ומעתה אפילו לא נקראתי לבוא אל המלך מלכי המלכים אבל ביום הזה יפתחו לפני כל שער השמים".

אינעם
הונדערט-אכציג
דאלאר קאמפיון
לטובת
קמחא דפסחא
שע"י
מוסדות
יטב לב
באה"ק

שליסט
איין אן
מיט
\$180

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליין
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

שבת זכור – ימי הפורים

הפוגם את דעת התורה אבל כאשר תמחה את זכר עמלק מתחת השמים אז לא תשכח את התורה.

(איון עדות)

כתב זאת זכרון בספר וגו' פי' ע"י מה שנכתב בספר ע"י זה נמחה זכר עמלק כל מה שהספר נכתב יותר דהיינו תורה שבע"פ אזו יותר נמחה זכר עמלק כל איש ישראל כל מה שהוא עושה צריך לראות שבזו העשיה יתמחה הזכר של עמלק וכאשר יהיה נזהר בזה כל בר ישראל אזי בטוח אני אשר חוש מהר יהיו פטורים מכל הצרות.

(בית אהרן)

הנה המחשבה והדבור אפשר לנו לקיים במחיית עמלק, אבל המעשה האידך אנו יכולים לקיים, אבל כשאנחנו מקיימין במחשבה ודבור והבטחון בה' אשר יחיש פדותינו ונקיימם בפועל הנה הוא כאלו קיימנו בפועל.

(בני יששכר)

ומהארות פורים ושמחה וזכין ישראל לחירות מן כל גזירות רעות ולא ישלטו בהם שום צר ואויב.

(כתם אופיר, קאמארנא - על מגילת אסתר)

הנה עתה בעוונותינו הרבים ערבה כל שמחה, כי יאמר נא ישראל מי האישי הירא את ה' ושמח בפורים לכבוד שמו הגדול, כי אם הוללות וסכלות ונעשה מהעיקר טפל בעוונותינו הרבים וחוטאים ומחטאים, ומושכים ביין את בשרם ולא ידעו ולא יבינו אופן ועל מה הוקבעה בודאי קוראים המגילה ברבים, אבל ההמון לא יבינו הדברים כי אם כקורא סיפור מעשה בעלמא ולא נתנו לבם כי אם להתלוצץ ולשמות, קול נתנים בבית ה' כיום מעוד, על כן זאת לפנים בחכמי ישראל לאסוף העם לחצר בית ה' יום או ימים קודם לספר להם גודל ניסי ה' ונפלאותיו ועל מה הם שמחים ולהודיעם כי גדול ה' ומהולל מאוד, ועלינו לבטוח עליו כי עבדים אנחנו ובעבודותינו לא עובנו אלקינו וכו' וכן עשו רבותינו הקדושים חכמי התלמוד כמבואר במס' מגילה ר' פלוני פתח פתחא להאי פרשתא מהכא, ור' פלוני מהכא, משמע שהיו דורשים לההמון נסי ד' ונפלאותיו וכן עשין רבותינו קדושים אשר עודם חיים ד' יוסיף להם אורך ימים ושנים.

(דרשות התם סופר)

הגיד כ"ק הרבי ר' יצחק וצלה"ה מווראקא שי"א י"ב י"ג באדר שלשה ימים אלו הם דוגמת שלשת ימי הגבלה למתן תורה כן לפורים דהדר קבלוהו בימי אחשורוש.

(שם משמואל תצוה)

ומי שיודע ומבין בוודאי יודע שתיקון ועבודה של שבת פר' זכור הוא תיקון של יוה"כ וצריך להתעורר עצמו בעבודה ובתשובה גדולה באותה שבת ולא כמו שאומר אדם שדביקות קל הוא לעשות זה בוודאי אינו רק שצריך למסור נפשו ולקרוע את גידיו ואבריו בדכיותא דגרמי כולי האי ואולי.

(תולדות אהרן)

בשבת שלפני פורים נפתח תמיד האור הזה להופיע עד י"ד וט"ז שהם ימי משתה ושמחה ובהם קורין את המגילה.

(עבודת ישראל)

בפר' זכור ופורים שהוא הזמן דמחיית עמלק להיות אל אחר אסתרס ולא עביד פירין (ע"י וזה"ק) או הזמן לפועל בקדושה לזרע יעקב הולדת פירין בנים חיים וקיימים לעד.

(דברי סופרים מהר"ק ר' צדוק מלובלין)

פר' זכור למחות עמלק שלו כי מי שיש בו מדה גרועה לאות או כעס זה חלק עמלק כשיתגבר על המדה להפכה לטוב מוח עמלק שלו רק קשה מאוד שיוכה לתקן ולהשיג נשמתו אחר שזכינו לקרות פר' מחיית עמלק תורה הק' מסייע לנו למחוק.

(שפתי צדיק)

שבת פר' זכור הוא זמן המסוגל לעקריות שיפקדו ברועא חייא וקיימא.

(תורת אבות)

אמרו בגמרא שברא הקב"ה הרפואה קודם למכה וי"ל שזה רומז על קדימת שבת זכור לפורים שקדושת השבת היא קדימת הרפואה להמכה שע"י זה יוכלו נפשות ישראל להכניעו בפועל בפורים שאחר השבת.

(תורת אמת)

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח פי' כי השכחה נמשך מקליפת עמלק שהוא משרש הדעת שבקליפה

ימי הפורים האלה הם המעמידים את רגליהם של ישראל שלא יתמוטטו ח"ו בגלות.

(שם משמאל)

מבואר בספדה"ק שבפורים הוא גמר חותם לטובה כטעם ונכתב ונחתם בטבעת המלך.

(עטרת ישועה)

והימים האלה נזכרים ונעשים כי ימים האלה יש להם סגולה תיכף שמזכירים דבר טוב על ישראל תיכף נעשה כך וזה נזכרים ונעשים.

(תורת חיים)

והימים האלה נזכרים ונעשים, שבימים האלו אנו נזכרים לפניו ית' לטוב, ונעשים כל משאלותינו.

(תורת אמת)

בשם הרה"ק מברדיטשוב כי בנס פורים הראה הקב"ה שאפי' אחרי שהגזר דין נכתב ונחתם, מכל מקום על ידי תפלות ותחנונים ותשובה יכולים ישראל לפתוח כל השערים, על ידי תפלותיהם הם יכולים לבקוע את כל השערים, ואפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים.

(בית אברהם)

תשועתם היית לנצח כי ימי הפורים האלה לא יעברו לעולם ונזכרים ונעשים ממש בכל דור ודור כמבואר בשם אא"ז ולה"ה, ותקותם בכל דור ודור ע"ד מלחמה לה' בעמלק מדור דור להודיע דכל קוץ לא יבושו כל היינו כמו כל שהוא ר"ל אף שהם מקוים מעט לא יבושו לנצח.

(דגל מהנה אפרים)

וכך ע"ד זה גם גלוי אוא"ס ב"ה בפורים מאיר על כך א' מישראל בחי' כי אתה אבינו וכו', עוד יובן דוגמא לכ"ז ממ"ש בפ' שלח (סדר"ה והיה לכם לציצית) דכ' הארז"ל שקדושת הטלית גדלה מעלתה במאד מאד על קדושת הציצית שהן רק נימון נמשכים מהטלית רק מפני גודל מעלת קדושתה אינו יכולה להתלבש בטלית הגשמי ממש כמו בציצית ולכן אין בטלית הגשמיות שום קדושה כלל ומותר להשתמש בה בדברי חול משא"כ בציצית, וכן ע"ד"ז האור הנמשך בפורים גדלה מעלתו במאד מאד על האור שמאיר ביו"ט ולכן שמחת פורי' גדולה במאד משמחת יו"ט כנ"ל רק מפני גודל האור בבחי' א"ס ממש אינו יכול להאיר בגלוי כמו האור המאיר ביו"ט ולפיכך אין איסור בעשיית מלאכה בפורים.

(תורה אור)

הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומדינה לעשות לעצמו הכנה טובה ושלילה למחות זכר עמלק. (מאיר עיני חכמים)

בפורים מתגלה מדת מטה כלפי חסד, שאפילו מי שאין לו דעת מכניסים אותו בעל כרחו לתוך החסדים ענני באמת ס' גייט אוויניע ליכטיגע טעג צריך להתפלל לה' שהא במעט אמת, כי אחר כך הלא מתבלבלים אבל מקודם הרי אפשר להתפלל שיהא במעט אמת, כי בפורים כל הפושט יד נותנים לו, אך כמו שיש ילד שנותנים לו צעצוע כל שהוא והוא מתפתה בה וליותר גדול נותנים לו מיני מתיקה וכו' כמו כן יש מי שנותנים לו רוחניות גם כן מ'שטאפט איהם מיט מדרגות, ובתוכו כלול שקר.

(בית אברהם)

שמעתי בשם הרב ר' יוסף דוד בן לאותו צדיק ר' הירש ליב מאליק, שפעם אחת היה בימי הפורים אצל הרב הקדוש מו"ה אברהם יהושע העשיל האפטא, ואמר ר' יוסף דוד להרה"ק, הושיעה אדוני היום לתשובה שלימה, כי ביום הזה כל הפושט יד נותנים לו, והרה"ק נענע לו בראשו.

(אילה שלוהה)

אאמור' וצוקל"ל אמר, שכפי התענוג והחיות של כל אחד שמקבל בפורים כך הוא בליל שמורים, וכפי שהוא בליל שמורים כך הוא ביום הכפורים, כל אחד לפי מדרגתו בעבודת השי"ת.

(בית אהרן)

בפורים יכולים לבוא לשמירת הברית ע"י שמירת הברית יכולין לבוא לשמחה כמ"ש רבי נטע נטיעה בפורים ומסקינן נטיעה של שמחה שיהי' אדם שמח בתורה ובמצות ונטיעה זו היא בפורים.

(חידושי הרי"ם)

כמו ביוהכ"פ עיצומו של יום מכפר כן ימי הפורים עיצומו של יום עושה מחיית עמלק, רק האדם צריך שיזכור שהיום יום הכיפורים וכן שהיום פורים.

(פרי צדיק)

הנה בפורים נמצא סגולת פקודת ישועה ברוע של קיימא, כי תיבת פורים יורה על פריה ורביה, ובגמרא מצינו על פורים בלשון פוריא, שבוודאי מורה על זה.

(תורת אמת)

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קנט — בלתי מוגה

ביקור כ"ק אדמו"ר מפאריסוב שליט"א

מעיה"ק ירושלים ת"ז

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

יום ג' פרשת תצוה תש"ע לפ"ק

באמירה בעלמא, און דאס איז דער פשט, 'אל' דורך מידת אל, 'הורית לנו' האסמו אונז געוויזן אז עס איז גענוג 'לומר שלש עשרה'.¹

גייט אריין - דער בני יששכר - אין דעם ענין און זאגט, אז מיזאנט פרשת שקלים, דארף מען נישט מאכן בפועל שקלים, נאר מיט דעם וואס מיזאנט איז גענוג, אזוי שטעלט צוזאם דער בני יששכר די ביידע ענינים, אז ס'איז גענוג

רבינו שאל על זמן בואו ומקום שהותו בשב"ק תרומה העעל"ש האדמו"ר מפאריסוב סיפר שבא לרגל שמחת בר מצוה לנכדו נ"י ורבינו התנצל על שהוא נמצא בדירתו של אביו מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל

ואמר: כ'האב נישט געוואוסט אז מזועט קומען, כ'האב נישט דא מיט וואס צו מכבד זיין, מיט דברי תורה קען מען מכבד זיין.

האדמו"ר מפאריסוב: אז מ'איז יוצא שלש סעודות מיט דברי תורה (הובא במ"א סי' תמ"ד סעי' ב' בשם הש"ח), קען מען אויך יוצא זיין כיבוד מיט דברי תורה.

רבינו: איינער האט אמאל געזאגט א דבר חידוש ביי שלש סעודות, האט איהם איינער אנגעהויבן צו פרעגן אויף דעם, האט ער איהם צוריק געזאגט, אז דו פרעגסט נאך איין קשיא ווענדסטו אפ דעם גאנצן שלש סעודות...

דער בני יששכר און די מאמרים אויף אדר (מאמר ב' דרוש ו') רעדט ער דארט אנהייב, אסתר האט געזאגט אלי אלי למה עזבתני, ברענגט ער אראפ דאס באקאנטע ווארט פונעם הפלאה (פ' כי תשא) אויפן נוסח וואס מיזאנט 'אל הורית לנו לומר שלש עשרה, אז אזוי איז דאך דא א מחלוקת צי יעשו לפני כסדר הזה (ראש השנה י): מיינט מען א עשייה, אדער ס'איז גענוג א אמירה צו זאגן די י"ג מדות בפה, אבער פון מידת אל איז א ראייה אז ס'איז גענוג באמירה, ווייל א מענטש קען דאך נישט זיין א אל, על כרחק יעשו לפני איז

1

הנה איתא בגמרא (ראש השנה י): ויעבור ה' על פניו ויקרא אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאמרו, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפלה, אמר לו כל זמן שישאל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ופליגי הקדמונים אי יעשו היינו ממש לעשות כמדותיו ית"ש, מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום, והוא מצות (דברים מה ט) והלכת בדרכיו, או אינו צריך לזה, ומה שאמר יעשו היינו יקראו כמו פיהם בעטיפה י"ג מדות של רחמים והקב"ה מוחל.

וההפלאה בפנים יפות (פ תשא) כתב דיש להוכיח זה ממדה הראשונה שהוא אל, שאי אפשר לאדם לעשות מדת אל ממש, ובדאי צריך לומר דהכוונה היא כפשוטו באמירה בעלמא סגי, וזה שאומרים אל הורית לנו לומר שלש עשרה, שמדת אל מורה לנו דמה שאמר הש"ת אם יעשו בני כסדר הזה, היינו באמירה לבד ולא בעשייה, עכ"ד [ועי' מה דבר חמוך בעניי חיים להקפות (אות ט), וכע"ז עי' בדברי יואל להקפות (אות ט) - ובעצם הענין עי' עוד בדברי יואל להושעא רבא (דף ק"ב ע"ב)].

ישראל, וגם היתה צריכה ל'אל' זועם בכל יום, להשיע
גבורות ודינים על שונאי ישראל.³

פון רבי שמשון אוסטארפאלי שטייט א מדרש שנעשו
שונאיהם של ישראל מך ורש, מיד פתחה ואמרה אלי אלי
למה עזבתני, אז פון מלאך מיכאל האט געפעלט די אותיות
'אלי' און ס'איז געבליבן 'מך', און פון 'ישראל' האט אויך
געפעלט די אותיות 'אלי' און ס'איז אויך געבליבן נאר 'רש',
האט אסתר געזאגט 'אלי אלי למה עזבתני'.⁴

וחרזו לדבר מענין דיבור כמעשה

רבינו: ס'איז דא א אינטערסאנטער מדרש (ילקוט חקת רמז
תשס"ה, מסכת סופרים פכ"א ה"ט) אז אברהם איבני האט
אנגעשריגן אליעזר, און פאר גרויס פחד איז איהם ארויס
געפאלן צי ציין, און דער כסף נבחר (פ' שמות ובפ' בלק) איז
מחדש אז וועגן דעם איז ער נשתחרר געווארן (כדין עבד כנעני
שיוצא בשן ועין).

באמירה, אזוי אויך האט אסתר געזאגט 'אלי אלי' האט זי
מעורר געווען מדת אל.²

האדמו"ר מפאריסוב: ס'שטייט פונעם אר"י הק' (פרי עין
חיים שער הפורים סוף פ"ו) אויפן פסוק (תהלים כב, ב) 'אלי אלי למה
עזבתני, אז ס'איז דא צוויי בחינות פון 'אל', איינס פון
אריך, און ס'איז דא זעיר אנפין (דנזכר שם 'אלי' ב"ג מדות
שכתוב בתורה בפ' כי תשא (שמות לד, ו), וגם נזכר שם 'אלי'
ב"ג מידות בשם' מיכה בפסוק (מיכה ג, יח) מי אל כמוך, און
דער אל פון אריך איז אוועק, און וועגן דעם איז אסתר
המלכה געווארן ירקרוקת אזוי ווי די גמרא זאגט דארט
(מגילה יג, א), די בחינה פון זעיר אנפין איז געבליבן, נאר די
העכערע בחינה פון אריך, כתר עליון, איז אוועק מחמת די
מומאה פון אחשוורוש.

רבינו: דאס הייסט נסתלקה מומנו שכינה (כמבאר שם בגמרא).
האדמו"ר מפאריסוב: און דעריבער האט זי געשריגן
'אלי אלי למה עזבתני'.

רבינו: אין זוהר הק' (ח"ג דף ל"א), פרעגט ער א סתירה,
אינימאל שטייט אז אל איז חסד, חסד אל כל היום (תהלים נב,
ג), און אינימאל שטייט (שם ג, יב) אל זועם בכל יום (ועל זה
התכוונה אסתר באמרה 'אלי אלי' למה עזבתני, שהי'
צריכה לחסד 'אל' כל היום, להשיע רחמים והסדים לבני

3

עי בספר דרכי אמונה [מהגה"ק בעל דרכי תשובה ממונקאטש ז"ל]
(על תפיסה - דרך ק) מש"כ בעין זה לבאר דברי אסתר 'אלי אלי למה
עזבתני'.

4

במדרש (פליאה) איתא, שאלה אסתר מפני מה נתחייבו ישראל כליה,
א"ל מפני שנעשו מ"ך ור"ש, באותו שעה אמרה אלי אלי למה עזבתני
(תהלים כב ג). ופירש הרד"ק רבי שמשון מאוסטארפאלי ז"ל כי עיקר
קיומן של ישראל משם אל"י שבשמים, וכמו כן מיכאל שר שלהם עיקר
קיומו משם אל"י שבשמים, וכשישראל זכאין כתיב (תהי"א יא) מיכאל
שר-ב"ם, היפך ר"ש מ"ך. וכשתאז גרמו העונות שנחסר ממלאך
"מיכאל" (אפטרופסא רבא דישאל) אותיות "אלי", ונשאר אותיות "מך"
וכן הוציאו משם "ישראל" אותיות "אלי", ונשאר אותיות "רש", והו'
שנעשו "מך ורש", ולזה פתחה אסתר "אלי אלי" למה עזבתני, עכ"ד
ודפח"ח.

ומן הראוי להעתיק פרפרת נאה מה שהוסיף ליה מרן רבינו בעל ברך
משה ז"ל (שבת וזור ופורים שנת תשמ"ט) והוסיף רבינו ז"ל שלכן תוקעין
בראש השנה בשופר של "אלי" אותיות "אלי" שתי פעמים לעורר
החמים שלא יחסר אותיות "אלי" במלאך מיכאל וכישראל, והוא הדבר
היינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה שאחז"ל (מגילה ד, ה) חייב אדם
לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, דג"כ חייבים ב' פעמים
למלא אותיות "אלי אלי", ולכן מרומז דווקא בפסוק זה יעשה אברהם
משתה גדול "ביום" הגמול, הגמול "אלי" אותיות מגול"ה, דווקא ביום עשה
סעודה אחרי שכבר קרא את המגילה ב' פעמים, עכתה"ק. (ועי בבדך
משה לר"ה עמ"פ דר. ועי' מש"כ בבדך מר"א ט"ב תשס"ג (עמ"פ קפ"ה). מה שביאר מרן
רבינו שלישי"א עין זה בהכנה אפיון).

2

עי' בבני יששכר (ת"ל) שכתב לפרש מה שאמרה אסתר בתפלה
(מגילה טו ע"ב) אל"י אלי' למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי
(תהלים כב ג), דלכאורה יש להתבונן למה הזכירה דווקא זה השם, וגם מה
הוא הפירוש רחוק מישועתי דברי שאגתי, ולפי הג"ל יונה, הדגה גם
בדורות הראשונים בודאי כפי הנראה היתה הלכה זו רופפת, היינו
פירושן של הדברים המקובלים מסני בשעה שיעשו בני לפני כסדר
הזה וכו', אם הפירוש באמירה לחוד סגן, או דוקא יעשו לפני היינו
בעשיה לקיים והלכת בדרכיו (דברים מה ט) והנה דבר המסופק אין
פוסקין הלכה בשמים כי לא בשמים היא עד אשר יפסקו ההלכה בית
דין של מטה על ידי איזה הוכחה ואיזה סברא, והנה בזמן הגזירה כאשר
צעקו מרדכי ואסתר וגם כל ישראל בימי הצום, בודאי הזכירו הי"ג
מדות של רחמים, והנה הזכירה אסתר שם א"ל בתפלתה, והזכירה
מזה להלכה דדי בהזכרה בעלמא, דאי אפשר לומר דהכוונה יעשו לפני
דוקא בעשיה מזה הוא רחום וכו', אם כן איך אפשר לומר מה הוא א"ל,
על כרחק מן השם א"ל שבי"ג מדות מוכח אשר רק בהזכרת י"ג מדות
בדבור בעלמא תצמח על ידם תשועה לישראל, והנה מרדכי ואסתר עם
כל ישראל הזכירו בתפלתם הי"ג מדות, הנה אמרה אסתר, אל"י אלי'
למה עזבתני, למה תהיה רחוק מישועתי דברי שאגתי, הרי מן שם א"ל
מוכח דבדבור בעלמא אוושע, ובנ"ל, עכדה"ק.

האדמו"ר מפאריסוב: ס'איו מורא'דיג, אפילו גאר גרויסע האבן געדארפט מגולגל ווערן אויף קלייניקייטן, ער ברענגט אין שער הכוונות (פרי עץ חיים - שער התפילין פ"ו), וואס ס'איו ממש מבחיל על הרעיון, דער אר"י הק' האט דערציילט פאר רבי חיים וויטאל, אז ס'איו געווען א צדיק פון כמה מאות שנים וואס מ'האט איהם ארויס גענומען פון גן עדן דן צו זייק, האט מען געטראפן א פגם אז ביי ז'בא לציון' ביים זאגן לא נגע לריק ולא נלד לבהלה' האט ער שטארק מכוון געווען, און מרוב הכוונה האט ער געהאט דעמאלטס היסח הדעת פון די תפילין, האט מען איהם ארויס גענומען פון גן עדן אויף דעם פגם, ס'איו א מורא'דיגע זאך.

רבינו: ביי צדיקים שטייט דאך (סוכה נב.) אז מ'איו מדקדק ביי זיי כחוט השערה.

האדמו"ר מפאריסוב: ווען מ'זעהט וואס מענטשן ליידן, קען מען בכלל נישט פארשטיין וואס ליידט מען אזויפיל, נאר ס'איו דאך דא די ענינים פון גלגולים.

דער טאטע ז"ל (כ"ק הגה"צ רבי בנימין ראבינאוויטש זל חבר הכיד"צ העדה החרדית ירושלים ת"ו) פלעגט אלע מאל איבער זאגן דעם רמ"ק וואס זאגט פארוואס דארף מען ליידן מ'זאל קראנק זיין? עס איז דאך דא אן עצה אז מ'זאל מקבל זיין ביונות באהבה, דעמאלטס וועט איהם שוין נישט קאסטן גארנישט, אזוי זאגט דער רמ"ק ז"ל.⁶

6 ע"י בספר קול כוכים על איכה לתלמידו ר"א גאלאנטי, וז"ל: מרגלא בפומיה דמורי (הרמ"ק) זללה"ה שהיה אומר שכל התשובות שבעולם המעולה שבכולם למרק ההטאות והזדונות והפשעים היא סבילת העלבונות והחירופים והגידופים, והיא מעולה יותר מכל מלקיות וסיופיו תעניות שבעולם, כי אם יסגף עצמו לבד יחלש ויבטל מדברי תורה, ונקרא חוטא, אמנם במדה זו תאכל ותשתה ותעבוד, והעונות מתכפרים, ומבינתך הדל, כי הגע עצמך שיאמרו לך תרצה שיבא לך הפסד ממוון או נפילת בתים, תשיב לא, ואם יאמרו לך תרצה לקבל עליך מיתת נמים, תשוב חס ושלום אתה ה' תשמורם, ואם יאמרו תרצה שייך ה' בשחפת ובקדחת בקיריו והמימו, מיד ירוץ לבך ותשיב רחמנא ליצלך, וכן אם יאמרו לך על המיתה ועל גיהנם ועל הגלגולים הרעים, על הכל תשיב חס ושלום, אם כן תאמר לי בחי"ך ההטאות והעונות והפשעים שהטאות ושעויות ושפשעות ופגמות כמעלות הרמות בעשיה ויצירה ובריאה ואצילות כפי מחצב נשמתך, מיום היותך על האדמה, כמה יכופר, לכן זאת העצה היעוצה מאת ה' צבאות, יתן למכוה לחי ישבע בחרפה.

האדמו"ר מפאריסוב: ער האט דאך אבער איהם נישט אויסגעהאקט די ציון?

רבינו: דאס איז די שאלה צי דיבור כמעשה צי נישט, אויב דיבור כמעשה, האט ער איהם יא אויסגעהאקט, איז ער ארויס לחירות, אויב אבער איז דיבור נישט כמעשה, איז ער נישט נשתחרר געווארן.

ביי יהודה איז אויך דא א מדרש אויף דעם וואס שטייט אין פרשת ויגש (ילקוט אויב רמז תתצ"ו) אז ווען מ'האט צוגענומען בנימין, האט יהודה געשריגן, און פון די גרויסע גערה פון יהודה זענען איינגעפאלן פיתום און רעמסס, דערפאר איז נגזר געווארן אויף די אידן מ'זאל עס צוריק אויפבויען.

דער כסף נבחר (שם) טראכט אריין צי ער איז חייב צי נישט, אז ס'איו תלוי צי דיבור כמעשה צי נישט.

האדמו"ר מפאריסוב: ס'גייט אריין צי עקימת שפתיים הוי מעשה.

רבינו: יא, די מחלוקה פון רבי יוחנן און ריש לקיש (בבא מציעא ג:).

ס'קומט אויס לויט דעם א גרויסע נפקא מינה צי אליעזר האט געקענט זיין א שליח צו מקדש זיין א אשה פאר יצחקן [דהרי עבד כנעני אינו נעשה שליח לקדש אשה, ורק אם נאמר שאליעזר נשתחרר ע"י שהפיל אברהם אבינו את שינו, הוי יכול להיות שליח לקדש את רבקה ליצחקן]. (עי' כהפלאה בקונטרס אחרון בס' המקנה סי' ל"ח סעי' ה' וסעי' ו' ובפנים יפות פ' ה"י).

ס'איו אינטערסאנט וואס עס שטייט פונעם אר"י הק' (ילקוט ראובני סוף פ' בראשית) אז יוסף איז געווען א גלגול פון אליעזר, און ווייל אליעזר איז געווען א עבד, וועגן דעם לעבד נמכר יוסף (תהלים קה, יז), אלץ גלגול פון אליעזר.

האדמו"ר מפאריסוב: סוד הגלגול איז גאר א מורא'דיגע זאך, מ'זעהט אין שער הגלגולים פחדים נוראים, ביי איין מענטש קען זיין צוואנציג גלגולים.

רבינו: אן קיין צאל, פון די נשמה און פון די נשמה.⁵

5

בס' החיונות שכתב הרה"ק רבי חיים וויטאל ז"ל כתב שם הרבה פעמים מה שרבו האר"י הק' גילה לו מגלגולי נשמות שיתכן שבאחד יהי יותר מעשרות נשמות מכמה וכמה דורות, עיי"ש.

נישט געשריבן אקעגן אים איין טאג האט ער געהאט עגמט נפש.

רבינו: ער האט אזוי געזאגט, אז דער ציעשנובער רב (הגה"צ רבי שמחה ישכר דוב האלבערשטאם ז"ל בעל דברי שמחה) האט געזאגט אז אויב איין טאג שרייבט מען נישט אקעגן מיר בין איך מפשפש במעשים און מהרהרר בתשובה (הוא ה"ל לוחם גדול נגד כת הציונים המתחברים אליהם). האט דער פעטער ז"ל געזאגט אויף זיך אז איהם לאזט מען נישט תשובה מוהן... (כי הם היו כותבים על רבינו בכל יום).

*

מכאן חלק השחיה בעת שחזר מרן רבינו שליט"א לבקר במיקור גומלין אצל האדמו"ר מפאריסוב שליט"א בבית האכסניא אצל הרבני הנגיד ר' זלמן לייב קאפפער הי"ד בקרית יואל יע"א

רבינו: אין ירושלים ליינט מען דאך מ"ו ואדרג, דער ר"ן (פגילה דף ב.) מוטשעט זיך וואס האט עס צוטוהן מיט מוקף חומה מימות יהושע בן נון, דער נס איז דאך נישט געווען בימות יהושע בן נון, און דעמאלטס איז שוין געווען די חומה הרוב, נאר זאגט דער ר"ן - בשם דעם ירושלמי - אז וויבאלד דעמאלטס איז ארץ ישראל געווען הרוב, האט מען נישט געוואלט מאכן לויט די שטעט וואס האבן דעמאלטס א חומה, ס'איז דאך געווען (ירושלים) בהורבנה, און וועגן דעם מאכט מען ביי די אלע שטעט מימות יהושע בן נון, אזוי זאגט דער ר"ן, אז וועגן דעם ליינט מען אין ירושלים שושן פורים.⁸

האדמו"ר מפאריסוב: אין יריחו איז דא א חומה פון יהושע בן נון, אביסל איז געבליבן און אביסל איז איינגעזינקען (עיי' שו"ת להורות נתן ח"ב סי' נ"ח).

רבינו: ליינט מען דארט טאקע מ"ו, אויב ס'איז דא דארט אידן?

האדמו"ר מפאריסוב: אה, ס'איז נישטא קיין אידן דארט.

איז אמאל געקומען א איד צו מיין טאטן ז"ל און פרעגט ר'כני, ווי אזוי טוט מען דאס?, ס'איז דאך א גוטע ביזנעס צו ניצול ווערן פון אלעם שלעכטס, האט ער איהם געזאגט 'גיב אכטונג אין בימה"ד מוזאל נישט רעדן ביי חזרת הש"ץ און ביי קדיש, אזוי וועסטו האבן ביזנות בריווה...'

רבינו: דער ישמח משה (כפ' מערע זכפ' ראה) ברענגט די מייטש אויפן פסוק יתן למכהו לחי ישבע בהרפה (איכה ג. ל.) אז מ'זוערט זאט דורך הרפות און ביזנות וכי על ידי ששוחק למחרפיו אינו צריך להתענות בתעניתים.

רבינו פנה להרה"ח ר' משה כהנא הי"ו⁷

מוועד מורא מקדש דבית מדרשינו הגדול בבארא פארק

זאמר: דו הערסט ר' משה...

הרה"ח ר' משה: דער רבי האט מיך געשטעלט אין בית מדרש אין בארא פארק אכטונג צו געבן, און כ'האב שוין געכאפט...

האדמו"ר מפאריסוב: איז דאך גוט, האט איר דאך די ביזנעס...

רבינו: ס'האט זיך געלוינט אהער צו קומען הערן די ווערטער...

ר' משה: דער רבי ז"ל דער ברך משה האט מיר פארציילט א מעשה אז אין די בראשית יארן ווען דער רבי ז"ל דער דברי יואל איז געקומען אהער קיין אמעריקא און מ'האט אין די פרייע צייטונגען זייער מיאזס געשריבן אויפן רבי'ן, האט עס פאר'ן רבי'ן דער ברך משה זייער שטארק פארדראסן, האט ער זיך מיישב געווען אז ער גייט אריין צום פעטער, און גייט זאגן אז מ'דארף עפעס זעהן צו מוהן, האט איהם דער רבי דער דברי יואל אזוי געזאגט 'זועמען דו מיינסט אז זיי זענען מיינע גוטע פריינד, זיי האבן אויך הנאה ווען מ'שרייבט אויף מיר'.

האדמו"ר מפאריסוב: כ'האב אמאל געהערט אז דער רבי דער דברי יואל ז"ל האט געזאגט אז טאמער האט מען

8

ו"ל הר"ן: "ובעי בירושלמי אמאי לא קאמר מימות אחשורוש שהרי נעשה בו נס, ומשני כדי לחלוק כבוד לארץ ישראל, שאילו היה אומר מימות אחשורוש לא היתה ירושלים ושאר ארץ ישראל בכלל מוקפין חומה לפי שהן חריבות עכשיו, אבל כי מנען מימות יהושע, איתא לארץ ישראל בכלל, שאע"פ שאין לו עכשיו היה לו קודם לכן מימות יהושע".

7

הרבני הנגיד ר' משה כהנא הי"ו הוא בעל האכסניא של מרן רבינו שליט"א בבארא פארק בכל פעם שנוסע לשם על ש"ק, והוא ג"כ ממקורבי האדמו"ר מפאריסוב שליט"א והתלה אליו לביקור אצל רבינו שליט"א.

רבינו: ס'איז דא געגנטער אין ירושלים וואס עס איז געווען דארט א שאלה וועלכן טאג זאל מען ליינען - אפילו לעצטנס אויך - ווייל ס'איז נישט געווען אויסגעבויט ביז די מקומות, נאר ס'איז געווען אביסל א הפסק.

האדמו"ר מפאריסוב: היינט איז שוין נישטא קיין שאלה. **רבינו:** יא, היינט איז נישטא קיין שאלה, ס'איז שוין אינגאנצן אויסגעבויט (עי' בשו"ת שבט הלוי ח"י סי' ק"ד שכתב בסוף התשובה: "גם יתכן מאוד שעם מרוצת הזמן וקרוב הבני" יהפך גם רמות כולו כירושלים").

א' הנוכחים: ס'איז דא א געגנט פאר גבעת שאול וואס זיי ליינען י"ד.

האדמו"ר מפאריסוב: רבי מיכל טיקוצינסקי - וואס האט אויסגעשמעלט דעם לוח - האט אויסגעערעכנט אז דארט ענדיגט זיך די שטאט ירושלים.

רבינו: דארט ענדיגט זיך די שטאט?.

האדמו"ר מפאריסוב: בזמנו איז דארט געווען געענדיגט דער שטאט ירושלים, היינט איז דער שטאט גרויס.

א' הנוכחים: איינמאל איז געווען א שאלה אין ירושלים ווייל ס'איז נישט געווען (בירושלים בין החומות) קיין עשרה בטלנים.

רבינו: דאס איז א צווייטע שאלה, דאס איז געווען פאר שנת תשכ"ז ולפני מלחמת ששת הימים, שעד אז לא דרך בה רגל ישראל, שאז הצליח מעשה שמן, וכבשו הציונים את העיר מידי הערבים, ומאז היתה ירושלים שוב מיושב עם כמה מבני⁹.

אז יחווה דעתו בזה, אולם הרמ"א פריינד לא שלח עדיין אז לרבינו לשאול את חוות דעתו הק'. בשנת תשכ"ה כאשר הגיע רבינו לבקר בתוככי ארצנו הקדושה, ובזמן שהותו בעיה"ק ירושלים היה מדובר בביתו טוה קודש בענין הנוכר, ונענה רבינו ואמר להנוכחים שהיו אז עמו במהיצתו, שדעתו הוא שיקראו את המגילה גם ביום י"ד בלי ברכה.

ובשנת תשכ"ז לפ"ק קודם ימי הפורים באתי לאמעריקא להסתופף בצל הקודש, ונכנסתי אל הקודש פנימה לקבלת שלום, נענה רבינו ואמר לי "ביסט פונקט גוט אנגעקומען", ושאלתי לרבינו על פשר הדבר מה היום מיומיים, אמר לי רבינו שהגיע כעת שאלה להלכה מאת הרמ"א פריינד [וצ"ל, הג"ל] כדת מה לעשות בנוגע קריאת המגילה בירושלים בט"ו דמוקפין, וברצוני שתשוב תיכף ומיד לארץ ישראל למסור דעתי להביד"ץ דשם.

אולם הפצתי מאוד מרבינו שברצוני להשאר להסתובב בצל קדשו, וגם המשב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל עמד לימני, ואמר לרבינו "קוים קומט ער צום רבי'ן און שוין שיקט אים דער רבי אהיים", נענה רבינו ואמר לי "אויב ווילסטו אזוי שטארק בלייבן קום אריין מארגן נאכן דאווענען", למחרת היום התפלל רבינו כדרכו בשעה מאוחרת, ואחר התפילה הלכתי ללוות את רבינו מבית המדרש עד ביתו טוה קודש, ועל אם הדרך שוחחנו ביחד בנידון הנוכר. ובבואיני אל הקודש נכנסנו לחדר הספרים של רבינו, טיפס רבינו ועלה על הסולם והוריד ספרי הראשונים ונתנם לי וצויה לי ללמוד הדק היטב כל הסוגיה על ברוי עם הראשונים, ובלשוננו "מאך דיר קלאר אין די גאנצע סוגיא אין דעמאלטס וועל מיר קענען שמועסן און מפלפל זיין", ...עסקתי בלימוד כל הסוגיא, וכאשר סיימתי חזרתי לבית רבינו, ...תוכן שיחתנו היתה לברר שיטות של כל הראשונים בדברי הירושלמי שאמר "בה אין קורין ובחזין לארץ קורין", אם הוא בלשון בתמיה או בלשון ניהותא, וכן דיברנו מגבולות החומה, ודעתו של רבינו היתה נוטה לומר שהישוב הנמצא כעת תוך החומה הוא העיר ירושלים, והשאר נקרא הוצה לה, ולכסף אמר לי חוות דעתו להלכה שיקראו את המגילה ביום י"ד עם ברכה, אך רבינו לא רצה לכתוב תשובתו בעצמו מפני כבוד הביד"ץ, רק צויה לי לכתוב להרמ"א פריינד כפי אשר מפיו יקרא, ערכתני את המכתב כפי שצויה לי רבינו.

באותו לילה אחר תפילת מעריב פגשתי בבית המדרש את כ"ק רבינו [בעל ברך משה] שכיהן אז כנאכד"ק ס'געט, וסיפרתי לו תוכן השיחה שדברתי עם רבינו, שבתחילה היה רצונו מהחור של רבינו שאחזור לירושלים למסור חוות דעתו בעל פה להברי הבד"ץ, ואחר הפצתי המרובה שרצוני לישאר במהיצת רבינו, צויה לי לערוך מכתב תשובה להרמ"א פריינד שדעתו הוא שיקראו ביום י"ד עם ברכה, אולם רבינו חשש על כבודו של דודו מרן רבינו ולכן רצה שרבינו לא יחווה דעתו בענין זה נגד דעת גאון ירושלים חברי הבד"ץ ובראשם הראב"ד רבי פנחס עפשטיין זצ"ל, ובקש ממני להתלוות אליו אל רבינו לדבר עוד איתו בענין זה, אני התחמקתי כי לא רציתי ללכת איתו לדבר עם רבינו עוד בענין זה, רבינו נכנס בעצמו לדבר עם דודו מרן הק', ומעבר לדלת שמעתי המשא ומתן של הלכה שביניהם בריתא דאורייתא, ואחר כך יצא רבינו מן הקודש ואמר לי שרבינו עומד איתן בדעתו שאכתוב מכתב תשובה להרמ"א פריינד, שאנשי שלומי יקראו את המגילה ביום

9

בס' המאורינו ז"ל מהרב ההסיד המפור' ר' ליפא שווארץ ז"ל (מהור הסיפורים) מתאר את כל הענין באריכות, וז"ל שם: "בשנת תשכ"ג לפ"ק נתעוררו כמה תלמידי חכמים שלמאורה מכיון דבעיר העתיקה אינם נמצאים עשרה בטלנים משום שלא דרך אז רגל ישראל בעיר העתיקה בין החומות, אם כן על פי הלכה מחוייבין לקרות בה ביום י"ד ולא ביום ט"ו כנהוג מאז ומקדם, והביד"צ ובראשם הראב"ד האגון ר' פנחס עפשטיין זצ"ל סברו שאין שחר לדבר ולא יחושו כלל לזה מכיון שהוא סמוך ונראה לעיר העתיקה שמוקף חומה ולכן יקראו את המגילה ביום ט"ו כנהוג. ואז פנה הגה"צ מסטראפקאו זצ"ל לרבינו שכיהן כגאב"ד עיה"ק ירושלים, לחוות דעתו בנידון זה, אולם רבינו לא רצה להשיב אותו דבר, כיון שהרבנים הגאונים חברי הביד"צ גילו דעתם שאין לחוש לטענה זו ויקראו את המגילה כמימימים ימימה, ואמר לו רבינו שרק אם הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצ"ל ראש ישיבתנו הק' בעיה"ק ירושלים [ולמים גאב"ד ירושת"ן] שלח לו מכתב שאלה על דבר זה,

לאפושער רב (הגה"צ רבי משה דוד טייטלבוים ז"ל התן מרן הייטב לב ז"ל) האט עס געטראפן צווישן די כתבים, ס'איז א פלא.¹⁰
הארמו"ר מפאריסוב: ס'איז דא א פלאץ אין ארץ ישראל (בכפר ברעם) וואס מ'זאגט אז דארטן ליגן מרדכי ואסתר.¹¹
 פורים איז א גרויסער טאג, ס'שטייט פונעם אר"י הק' אז דער זעלבער אור וואס עס שיינט פורים וואס איז געווען דעמאלטס ביי די גאולה, דאס וועט זיין לעתיד.

רבינו: דאס איז פשט ליהודים היתה אורה (שמות ה, טו).
 מ'זעהט אז ס'איז דא א גרויסער שייכות צווישן ראש השנה און פורים, 'אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון' (תהלים פמ, טו), דאס איז אקעגן ליהודים היתה אורה, און אויך ביי פרשת שקלים איז דא דער פיוט 'אור פניך עלינו אדון נשא, ושקל אשא, אין יומב פנים ברענגט ער (לפר'.

פריער האט מען גערעדט וועגן דעם אז ס'איז געווען א גרויסע מחלוקה אין די געגנט וואס זיי רופן 'רמות' אויף די בערג, דארט איז געווען די שאלה, ווייל ס'איז נישט געווען באהאפטן צו די שטאט (ירושלים), ס'איז געווען א הפסק, ווייל ס'איז געווען פוסט, נאר פעלדער, ווען מ'האט עס געבויט האט מען עס געבויט אפגעזונדערט פונעם שטאט, און שפעטער איז עס צוגעוואקסן, דארט איז געווען אסאך וואס האבן געליינט י"ד, דער מנחת יצחק האט גע'פסק'נט מ'זאל ליינען י"ד [עם ברכה, ובט"ו בלא ברכה] (עי' שו"ת מנח"י הלך ח"י ס"ב).

הארמו"ר מפאריסוב: כ'מיון אז א הויץ ירושלים איז שוין נישטא קיין ריכטיגע מוקף חומה, אפשר אין שושן אויב ס'איז נאך דא דארט אפאר אידן.

רבינו: מ'זוייסט דאך נישט וואו שושן איז (עי' בס' ארץ ישראל להגרימ"ט עמ' מ"ז שכתובים אין ידוע בבירור מקום העיר שושן).

ס'איז דא א בריוו פונעם ישמח משה - א אינטערסאנטער בריוו - וואס ער שרייבט דארט 'אני הייתי בשושן הבירה' און האט געזעהן איינעם וואס איז 'מנגנא צפונה וימה', דער

10

עי' בתהלה למשה שהביא מכתב זה שהעתיקו מרן הייטב לב מכ"ק של מרן הישמח משה, וז"ל אות באות:

"החיים והשלום וכ"ט לכבוד אהוי ידידי הגאון ההרף מו"ה ירוחם נ"י, באתי יהודיע שאני הייתי בק"ק שושן הבירה ונתארחתי אצל ידידי הגאון החסיד המקובל המפורסם מו"ה אלקנה בעל המחבר ספר הקנה וראיתי שהוא מנגנא צפונה וימה וקדמה ותימנה בקרניו קרני הוד והדר ובתפלתו בוקע הלוני רקיע, ומתחד ברקיע חרב הדה כי כל אמרותיו בשם שלמד וגוא"ל רבו של משה למשה ומפניו ירעדו כל יצירי קדם והמון נסתרות שמבוראשית וכל עמלו ויגיעו להדוף השקר מן כל העולמות ולגלות בכל העולמות האמת לאמתו ויודו תמיד יגדל ה' מעל לאויביו ועל כן נקוה שבימינו יצמח צמח דוד וקל התור נשמע בארצנו אמון, עכ"ל.

המכתב תוסם וחתום מכל, למי נכתב, ומי ר' אלקנה בעל ספר הקנה, אם זה הקנה הקדוש המפורסם שהוא מרבה להביאו הלא הוא הי' בומן הקדמונים.

11

בסדר הדורות כתב בשם גלילות ארץ ישראל: "בכפר ברעם נקברו מרדכי ואסתר, הביאו אותם מארץ עילם, ומסעות בנימין כתב שנקברו בשומרון, ובשנתי ירושלים הזכיר רק אסתר המלכה. ובספר יהוס אבות כתב ג"כ שמנחת אסתר המלכה הוא בברעם והוא כפרסה וחצי מעיה"ק צפת, ובכל שושן פורים הולכים מעין על קברה מצפת, וקורין שם את המגילה ואוכלין ושותין ושומחים שם.

ובספר חובת ירושלים אחרי שהביא את הג"ל, הוסיף שכמה אנשים כשרים ביודעי ומכירי קאמינא ספרו לי שהיו במדינת פרס ושם בעיר אחת נקרא המעדאן ויש שם יהודים, יש בית בנוי בכיפה ובתוך הבית יש שני ציונים של קברי מרדכי ואסתר, ובכל פורים קורין שם את המגילה ובאים שם מארץ מרחק להתפלל, עכ"ל.

י"ד עם ברכה בחשאי ולא בפרהסיא, וביום ט"ו יהיה שליח הביד"צ שיוציא את כל הקהל בקריאת המגילה. (ואכן תשובה זו נדפסה במילואו שם בס' המאורעו היל בסוף הלך ד' בפורד הסוגות).

וז"ל התשובה שכתב: מכתב כתה"ר בענין המגילה, הגיע ליד כ"ק מרן שליט"א ונשא ונתן הרבה בענין זה, וגם מסר המכתב לידי לעיין בו, ואחר מו"מ בהענין, החליט כ"ק מרן שליט"א להשיב על ידי, שלא רצה לכתוב בעצמו כמובן.

ואחרי שמאריך לפלפל בענין זה, מסיים בזה"ל: ומכל הנ"ל דעת קדשו של רבינו שליט"א שמידי ספיקא לא נפקא, ומבואר בהדיא בשו"ע סימן תרפ"ח ס"ד, דבספק קורין ב"ד ובט"ו, ולא יברך כי אם ב"ד שהוא זמן קריאה לרוב העולם, עיי"ש.

ומעתה כפי שידוע לכתה"ר, שכ"ק מרן שליט"א אינו רוצה לצאת נגד הביד"צ בפרהסיא בריש גלי, ולכן דעת קדשו שכל אחד מאנ"ש יקרא לעצמו בביתו ב"ד, ובט"ו יחזור אחר בעל קורא שמהזיק עצמו לפסק הביד"צ ואינו קורא רק בט"ו והוא יברך ויקרא בבית מדרשינו, והעיקר שלא לעשות רעש מזה כמובן ודי ברמיזא להכנס כמותו שיהו רצון כ"ק מרן שליט"א. והגני בזה ידידו ורושה"ט באה"ר ובלונ"ה, הגני יו"ט ליפא שווארץ. (עיי"ש עוד כמה פרטים).

סיזעהט זיך אויס אז וויין האט ער יא געמרינקען, נאר ער האט נישט געמרונקען דאס וואס מ'האט אים אריינגעברענגט.

רבינו: דאס לאזט זיך אריין אין די שאלה פון די פוסקים צי הייב אינש לבסומי בפוריא 'עד' דלא ידע, איז 'עד בכלל', אדער 'עד ולא עד בכלל' (עיינ ביד אפרים על השולחן ערוך סימן תרצ"ה דסבירא ליה עד ולא עד בכלל).

האדמו"ר מפאריסוב: מ'שטייט אז אויב ער זאגט אנשטאט 'ברוך מרדכי' פארקערט איז מ'וויג שוין נישט. **רבינו:** דאס מיינט 'עד ולא עד בכלל'.

די גמרא זאגט (מגילה יב.) למה נתחייבו שונאיהן של ישראל כליה, מפני שהשתחוו לצלם, צלם איז דאך עבודה זרה (עי' בתוס' בסמ' כתובות דף לג: ד"ה אילמא דמהלשון משמע שהצלם הי' עבודה כוכבים), דער ש"ה חק' (מסכת יומא פרק גר מצוה) זאגט אז מ'איז דא א מחלוקת צי עס נוצט תשובה אויף עבודה זרה, און מ'איז תלוי אינעם פסוק (תהלים ג: א) תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם, דכ"א איז ראשי תיבות די דריי עבירות החמורות דם [שפיכת דמים] כפירה [עבודה זרה], אישה [גילוי עריות], און מ'שטייט שוין פון פריערדיגע (פמיכת חכמים הקדמה למסכת ברכות) זאגט אז דאס ווענדט זיך אין דעם, אויב זאגט מען 'עד ולא עד בכלל' איז תשב אנוש 'עד' דכא, נאר ביז דכ"א, און אויף זיי נוצט נישט קיין תשובה, מאמער זאגט מען 'עד ועד בכלל' נוצט אויף יעדע זאך תשובה, (ועיי' בכתנות אור פ' וילך).

קומט אויס, אז מ'זעהט אז דעמאלטס איז נגור געווארן די גזירה ווייל מ'איז געווען השתחוו לצלם, נאר וואס דען? מ'האט תשובה געטוהן, אזוי ווי די גמרא זאגט (מגילה יד.) גדולה הסרת טבעת שהחזירתי למוטב, איז דאך א סימן אז עס נוצט תשובה אויף עבודה זרה אויך, איז דאך פשט אז 'עד ועד בכלל', לויט דעם איז דאך הייב אינש לבסומי בפוריא 'עד' דלא ידע אויך עד בכלל.

האדמו"ר מפאריסוב: יא, מ'זעהט דאך אז תשובה העלפט אויף עבודה זרה, ביי מנשה (עי' מנהדרק קב).

רבינו: ביי קין מרעפט מען אויך דאס ענין פון תשובה אויף שפיכות דמים.¹³

שקלים אות יט) אז שק"ל איז ראשי תיבות לשמוע קיול שזפר, אזוי אז מ'זעהט אז זיי האבן א שייכות.

האדמו"ר מפאריסוב: מ'זעהט אין די כוונות אז פורים איז די זעלבע כוונות פון ראש השנה.

רבינו: היינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה (סוכה מג.).

האדמו"ר מפאריסוב: כ'האב געוועהן לעצנטם פון איינעם פון די צדיקים וואס איז מסביר וואס איז דער טעם פון הייב אינש לבסומי בפוריא (מגילה ג), פסח איז דאך אויך געווען גאולת מצרים, און מ'האט נישט געהייסן אז מ'דארף זיך אנשיכור'ן, איז וואס איז דאס אין פורים? נאר ווייל פורים איז דא די זעלבע אור פון די גאולה, האט מען מורא געהאט אז מ'קען ברענגען משיח אין פורים פאר די צייט, וועגן דעם האבן חז"ל געזאגט אז מ'זאל זיך אנטרונקען, אז מ'זאל זיך נישט פארען מיט דעם.¹²

דער מאמע ז"ל פלעגט דערציילן אז פאר'ן בארדיטשובער רב פלעגט מען אריינברענגען ביי די סעודה א כלי וואו דארט איז געווען אויסגעמישט בראנפן און וויין... דאס איז געווען די ריכטיגע זאך פון 'בסומי', ווען מ'האט עס אריינגעברענגט, האט ער געזאגט מ'איז אשאר צו פארפאטשקען די מה... און ער האט נישט געמרינקען.

12

עי' בעי"ז בס' שפתי צדיק (את גי' קס"ד ע"ט) וז"ל שמעתי מפ"ק קוני מו"ר החי' הרי"מ ז"ל שיהיה מספר מעשה פעם אחת נסע יהודי אחד לחטא, ולקח עמו הסך הג"ל וכשהיה בדרך שמע קול בכיות מאנשים ונשים שאז היה כל אדון בחצרו כמו נגיד שבדיו להמית, והיה רבים מישראל חייבים לו שכר דירה ומס, ונתנם לבית הסוהר בענינים קשים כמות, האיש הג"ל בשמעו הבכיות נכמרו רחמיו וחקר כמה הם חייבים לקח כל הסך אשר הקצה לעבירה ופדה כל השוים ולא עשה העבירה והיה מזה רעש בשמים ויצא הפסק שכל מה שישגור זה יקום, חששו פן ירצה להחיות מתים ושאר דברים שאי אפשר עתה גורו עליו לשתות יין שרף, ולכן היה רוב זמנים שיכור ופעם אחת היה העולם בצער גדול, שלח ר' ישראל בעל שם טוב ז"ל מתלמידיו להג"ל שהוא יבקש רחמים ויפועל, כשבאו אליו שהו כמה זמנים שלא יכלו לדבר אתו מתוך שכרותו, עד שטרחו והשיגו אותו טרם ששתה ופעל רחמים ונעשה רצונו, ואמר קוני מו"ר ז"ל כן בפורים יש כל כך עת רצון שכל איש ישראל יכול לפעול אין שיעור, אך פן ישאול שלא כהוגן, כיבדו חז"ל בכוס כהג"ל וסיים אין שום הוי אמונת שנפסיד ח"ו על ידי תקנת חז"ל מוסתם עולה יותר נחת רוח מי שמבטל הפצו לקיים פקודת חז"ל מאשר ימון לבקש עבור עצמו טובות אף שיפועל.

13

במדרש רבה (פ"ב, ס"ג), על הפסוק (בראשית ה טו) ויצא קין מלפני ה' וכו', פגע בו אדם הראשון א"ל מה נעשה בדין א"ל עשיתי תשובה

האדמו"ר מפאריסוב: און נבוראדן (עי' גיטין נג: נבוראדן גר צדק היה).¹⁴

רבינו: אפילו ביי ישמעאל זעהט מען אזוי, דער אויבערשטער האט געזאגט פאר אברהם אבינו 'תקבר בשיבה טובה' (בראשית טו, טו) מיינט עס אז ישמעאל האט תשובה געטוהן (בראשית רבה לה, יב), און עס שטייט דאך קודם אין פסוק אויף אים (בראשית כא, ט) 'מצחק', וואס דאס מיינט מען די דריי עבירות (עי' ברש"י שם).

די גמרא זאגט דאך אין קידושין (דף מט:) 'המקדש על מנת שאני צדיק גמור אפילו רשע גמור מקודשת, שמא הרהר תשובה בלבו', און טאמער האט ער חומא געווען אויף איינס פון די גרויסע עבירות, און ער האט געזאגט על מנת שאני צדיק איז זי דאך מקודשת, איז דאך א סימן אז ס'העלפט תשובה,

ס'איז א רא"י צו די אויפטוה פונעם נודע ביהודה (מהר"ק או"ח סי' ל"ה) אז עיקר תשובה מן התורה איז החרטה בלב.¹⁵

ונתפשרתי התחיל אדה"ר מטפה על פניו אמר כך היא כחה של תשובה ואני לא הייתי יודע מיד עמד אדה"ר ואמר מזמור שיר ליום השבת.

14

דהנה איתא (שם) אמר רבי הייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה סה לי זקן אחד מאנשי ירושלים בבקעה זו הרג נבוראדן רב טבחים מאתים ואחת עשרה רבוא, וברושלים הרג תשעים וארבע רבוא על אבן אחת, עד שהלך דמן נגע בדמו של זכריה לקיים מה שנאמר ודמים בדמים נגעו, אשכחיה לדמיה דזכריה ההוה קא מרתח וסליק, אמר מאי האי, אמרו ליה דם זכרים דאשתמוך, אייתי דמי ולא אידמו, אמר להו אי אמריתו לי מוטב, ואי לאו מסריקא לבשרייכו במסרקו דפרולי, אמרי ליה מאי נימא לך נבייא הוה בן דהוה קא מוכח לן במילי דשמיא קמינו עילויה וקטלינו ליה, והא כמה שנין דלא קא נייה דמיה, אמר להו אטא מפייסנא ליה אייתי סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה קטל עילויה ולא נה, בחורים ובתולות קטל עילויה ולא נה, אייתי תעוקות של בית רבן קטל עילויה ולא נה, אמר ליה זכריה זכריה טובים שבהן איכדתים ניחא לך דאבדינהו למלהו כדאמר ליה הכי נה, בהאיא שעתא הרהר תשובה בדעתיה, אמר ומה אם על נפש אחת כך, ההוא גברא דקטל כל הני נשמתא על אחת כמה וכמה, ערק אול שדר שטר פרטא בביתיה ואגיי, תנא נעמן גר תושב היה, נבוראדן גר צדק היה.

15

עיינ שם התשובה בארוכה על שנשאל מאי לסדר לו דרך תשובה על עבירה המורה רח"ל ובתוה"ד סתב: ...אלא ודאי שאין לתעניות וסגופים עיקר מן התורה ועיקר התשובה הוא החרטה גמורה, וזה יכול להיות ברגע אחד ... ועיי' דבריו בארבות כי גורא הוא.

האדמו"ר מפאריסוב: דא איז דא א גרויסע קשיא, אז ער מוט תשובה ווערט ער דען שוין א צדיק גמור, ווי אזוי גייט עס אין איין מינוט?

רבינו: מיט א אמת'דיגע הרהור תשובה וואס אין מכיר בו אלא הקב"ה לבדו.

האדמו"ר מפאריסוב: ס'איז דא אזא מדרש אויפן פסוק (שמות ב, כה) וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים.

רבינו: יא, שעשו תשובה (במדרש רבה (פ"א מל"ה), וירא אלהים שעשו תשובה הכינונים וגם הרשעים הרהרו לעשות תשובה, וידע אלהים שאפילו אחד בחיבורו לא היה יודע אלא הקב"ה לבדו, וזה מכוון את לבו וזה מכוון את לבו ועושי תשובה).

דער אויבערשטער האט געזאגט (פסיקתא רבתי חספא א' פרשה א) 'עשו תשובה לפני', חזקא עשו תשובה לפני, דער אויבערשטער זאל וויסן.

דער רמב"ם (הלכות תשובה פ"ב ה"ב) זאגט 'עד שיעיד עליו יודע תעלמות', דאס איז א עדות 'שלא ישיב לכסלה עוד', דאס איז נאך א זאך וואס דער רמב"ם לייגט צו, א ענין פון עדות (וז"ל הרמב"ם: ומה היא התשובה, שיעווב החוטא הטאו ויסירו ממחבתו, ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד, וכן יתנחם על שעבר, ויעיד עליו יודע תעלמות שלא ישוב לזה החטא לעולם).

האדמו"ר מפאריסוב: דער בעל התניא זאגט פשט אין דעם, אז דאס מיינט אז אין די מינוט איז געווען אזא תשובה, אזא שמארקע החלטה שלא ישוב לכסלה.

רבינו: דער ישמח משה (ה"ד בייטב לב פ' נח) האט נאכגעזאגט פונעם רבי'ן פון לובלין 'אפילו דער אויבערשטער אליין וועט אים זאגן אז ער איז א צדיק, איז דאס נאר אויף די רגע'.

האדמו"ר מפאריסוב: מיזאגט נאך פון צדיקים אז פון מוצאי יום הקדוש ביז והוא רחום איז שוין דא א חשבון פון פיר הונדערט עבירות (כן מתאמרא משמי' דצדיק קדמא שאמרו זאת על עצמם ברוב ענותנותם).

רבינו: ביז מלך לנו... (שאע"פ שכבר נמלח הכל ביוח"פ מ"מ יש כבר מחדש על מה לבקש סליחה).

ועי' מ"ש מרן רבינו ז"ל ביואל משה (מאגד א סי' ע"ב), ובדברי יואל לשבת שובה (אבות) בבאור דברי הגוב"י ז"ל: .

האדמו"ר מפאריסוב: מ'זאגט אז דער ראפשיצער רב איז עס געגאנגען צוריק אויפהייבן.

רבינו: דאס איז געווען ביי תשליך ביים רבי'ן ר' מענדעלע פון רימאנוב, האט ער געזאגט אז ער גייט אויפהייבן דעם רבי'נס עבירות, וואס דאס איז ביי אים מצוות.¹⁶

דער פעטער ז"ל פלעגט צו זאגן (עי דברי יואל לריה עמי קלה) אז ווען מ'גייט ראש השנה צו תשליך ווארפט מען אוועק די עבירות, און ווען עס קומט צו מצה באקן גייט מען שעפן די וואסער, ווייל דעמאלטס איז א זמן פון תשובה מאהבה, און די זדונות נעשין לו כזכיות (יומא פ"ג). וועגן דעם גייט מען צוריק נעמען די עבירות.

האדמו"ר מפאריסוב: אלע פרעגן די קשיא ווי אזוי ווערט פון זדונות זכיות.

רבינו: דער ערבי נחל מוטשעט זיך מיט די קשיא, ווי אזוי איז מציאות א זאך, פון א עבירה קען קיין מצוה נישט ווערן.

האדמו"ר מפאריסוב: אבער הו"ל זאגן דאך אזוי.

רבינו: מ'זאגט אז ס'איז תלוי אין די מחלוקת פונעם רא"ש און דער רשב"א (הולין צט). ביי א איסור וואס איז נתבטל געווארן בהיתר, וואס דער רשב"א האלט אז מ'מעג עס עסן ווייל כל דפרוש מרובא פרוש, און דער רא"ש זאגט ניין, נהפך האיסור להיות היתר, קומט אויס לויטן רא"ש אז נהפך האיסור להיות היתר, איז דא אין די הלכה אזא מציאות אז א איסור ווערט היתר, אבער לויטן רשב"א ווערט נישט פון א איסור א היתר, נאר די איסור איז געבליבן א איסור, נאר מ'מעג זיך פארלאזן אויף דעם וואס מ'איז תולה אז דאס איז א היתר, ווייל מ'גייט נאך רוב, אבער לויטן רא"ש איז נהפך האיסור להיות היתר, ווערט פון א עבירה נהפך אויף זכיות.

האדמו"ר מפאריסוב: מ'דארף נאך אלץ פארשטיין ווי אזוי ווערט דאס? - כ'געדענק נישט ווער ס'זאגט דאס פון די פריערדיגע צדיקים - ווייל די עבירה האט אים געברענגט אז ער זאל צוקומען צו תשובה מאהבה.¹⁷

אין פרי הארץ [מהרה"ק רבי מנחם מענדל מווימפעסק ז"ל] (פ' ואתחנן עה"פ אתה הראית) שטייט אז תשובה מאהבה איז מייטש אז ער באקומט רחמנות אויף כביכול, פארוואס האב איך אזוי געטוהן פאר אים. אזוי ווי ס'איז געווען די מעשה ביים רבי ר' אלימלך וואס האט געזאגט פאר זיין ווהן רבי אלעזר ער זאל געבן יעדן טאג צו עסן פלייש פאר א איד וואס איז געקומען מיט א שווערן פעקל (שהי' מלא עוונות ופשעים), און נאכדעם האט ער אים געהייסן זאגן ווידוי, און האט אים געזאגט וואס האט דיר דער רבנו של עולם געטוהן אז דו האסט אזויפיל געזינדיגט פאר אים, און דער איד האט גע'חלש'ט, און ווען מ'גייט אים ווען נישט יעדן טאג צו עסן פלייש מיט די אלע גוטע מאכלים וואלט ער נישט אויסגעהאלטן, קומט אויס אז תשובה מאהבה איז די רחמנות און די אהבה וואס דער מענטש באקומט אויף כביכול, דעריבער איז עס נהפך לזכיות.

*

זכירתו רבינו בברכת לחיים

רבינו: לחיים, לחיים טובים ולשלום, מיט נחת און מיט שמחה, דער אויבערשטער זאל העלפן צאתכם ובואכם לשלום.

האדמו"ר מפאריסוב: אמן, א פרייליכן פורים, און א כשר'ן פסח.

רבינו: א לוסטיגן תמיד.

רבינו: החדש אשר נהפך מינון לשמחה (אסתר פ, כב), דער גאנצער חודש איז נהפך געווארן אויף שמחה.

נפרדו לשלום

16

עי' בערוגת הבושם (פ' שופטים) אמרו עליו על הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ז"ע שהיה מסתופף פעם אחד בצל קדשו של הרה"ק מהר"ם מרימנוב ז"ע בראש השנה, וכששב הרה"ק מהר"ם מאמירת תשליך פגע בהרה"ק מהר"ם שהיה הולך לשם לומר תשליך, ושאל הרה"ק מהר"ם את מהר"ם להיכן אתה הולך, והשיב אני הולך ללקט את המצות שהשליך אדומ"ו למצולות ים. ענינו, כי מידי שנה בשנה הוסיף הרה"ק מדרגה יותר גבוה, והיה אצלו כל המצות שעשה בשנה העברה בכחית הטאים.

17

עיין בס' תפארת שמואל (לשיב י"ג) כע"ז בשם הרה"ק מווארקא מה שאמר לפרש מה שאומרין בתפילה הרוצה בתשובה, שרק ע"י העבירה זכה למדרגה זו, ע"ש.

דברים חוצבים להבות אש

שנשמעו בימי הפורים

מאת כ"ק מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע

כל המגילה כולה מלא בצירופי שמות הקדושים

היום, הוא שם הוי"ה ביושר. ולכאורה הוא מילתא דתמוה, דהרי לא מצינו כתוב בכל המגילה את שם הוי"ה בפירוש כלל רק ברמז, והאיך אפשר דאצלו שלו של המן נרמז שמו הקדוש ביושר.

אמנם לדרכינו יובן היטב, כי מתחילה בעת אשר נכתבה המגילה על ידי הקב"ה לא היה כתוב בו לא מרדכי ולא המן, אלא כולו היו שמותיו של הקב"ה לחוד, רק אחר כך כשנצטרפו האותיות זה בזה, נתאחדו באותה דרך כאשר הם עכשיו לפנינו, אבל לולי החטא, בודאי היו מצטרפין האותיות באופן אחר. [ובפורים תשי"ד אמר הנה המפרשים תמחו למה לא נזכר שמו של הקב"ה במגילת אסתר, אבל כשהתבוננתי ביום בעת קריאת המגילה ראיתי שהמגילה מלאה צירופי שמות הקדושים, בכל מקום שפונים, ולא ידעתי מה זו תמיה].

ולפי זה יובן דברי הגמרא חייב איניש לבסומי בפוריא דהנה כתב ק"ש זללה"ה בישמח משה (פ' שמעי' כי על ידי שתיית יין זוכין לרוח הקודש ולהשראת השכינה, עיי"ש, וממילא זוכים לעמוד על יסודן של דברים, ואם כן יכולים לראות כי ליכא במגילה לא המן ולא מרדכי, רק כולו מלא מצירופי שמות הקדושים כמו שהיתה אז בשעת נתינתן בסיני.

(פורים תשי"ב)

הכל כדאי כדי לקרוא את המגילה אפילו פעם אחת

[הנה אמרו חכז"ל (אבות פ"ב מ"א) והוי זהיר במצוה קהל כבחמורה, וכתב הרמב"ן ז"ל סוף פ' בא כי האמת הוא שאין בנמצא כלל מצוה קלה, דהרי כל מצוה שמקיימין טוהט מען דאך פארדעם ווייל מ'האט אמונה, און די גרעסטע מצוה איז אמונה, איז גארנישט פאהאנדן קיין מצוה קלה, אז מ'טוהט א מצוה איז עס פארדעם ווייל מ'האט אמונה אין השי"ת, אמונה אין השי"ת איז די גרעסטע מצוה, ס'איז נישטא קיין

בגמרא אמר רבא מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. וצריך ביאור להבין דבר חכמים וחידותם.

וי"ל דהנה יש לדקדק דהרי איתא בירושלמי (מגילה פ"א ה"ה) דמגילה הזאת כבר נאמרה למשה מסיני, וכן מצינו בגמרא בבבלי שלנו (שם ט.) כי מצאו חכמי הדור רמז מן התורה על כתיבת המגילה. ויל"פ ענין זה עפ"מ"ש הרמב"ן (בהקדמתו עה"ח) וזה לשונו, ונראה שהתורה הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה, היה הכתיבה בה רצופה בלי הפסק תיבות, והיה אפשר בקריאתה שתקרא על דרך השמות וכו', ותקרא על דרך קריאתינו בענין התורה והמצוות, ונתנה למשה רבינו ע"ה על דרך קריאת המצוות, ונמסר לנו על פה קריאתה בשמות, עכ"ל.

וכמו כן יש לומר בענין המגילה, כי הקב"ה נתן למשה רבינו בהר סיני כתב רצופה בלי הפסק תיבות כלל, וממילא היתה ענינו בהעלם מכל אחד, רק אחר כך כשעשו ישראל תשובה שלימה לפניו, וכמו שאמרו ז"ל (מגילה יד.) גדולה הסרת טבעת וכו', ועל ידי זה זכו לנס, אז נצטרפו ונתהוו אותן הצירופים כאשר הם לפנינו.

ועל פי זה יש לפרש דברי הגמרא (שם ט.) באומרם שלחה אסתר לחכמים קבעוני לדורות, שלחו לה קנאה את מעורת עלינו לבין האומות, עד שמצאו לו מקרא כתוב בתורה וכו'. ולכאורה אם כבר נתגלה להם אז אלו הצירופים אשר ישנם כעת בהמגילה, שוב לא היה מקום להסתפק כלל בקביעות אותה נס, שהרי הכל היה נכתב שם במפורש, אלא על כרחך כי דבר זה לא נתגלה להם עד אחרי שמצאו כן מקרא כתוב בתורה.

ועל דרך זה יש לפרש גם מה דאיתא בכתבי האריז"ל (פע"ח שער יו"ט פ"ח), כי הראשי תיבות של הפסוק 'בוא המלך והמן

דער טאטע זכרוננו לברכה האט דאך גענומען א ראפשיצער אייניקל, ביי ר' מנשה'ן (בה"ק ר' אש"ל זלה"ה) איז ער דאך געווען אן איידעם (בו"ר). קאן זיין אז ער האט עס אליין געהערט פון ראפשיצער רב (ולה"ה). ער פלעגט עס נאכזאגן וואס דער ראפשיצער רב האט געזאגט אז צוויי מאהל אין יאהר איז ער שיכור, פורים ביי דער מגילה און שמני עצרת ביי קדושה (כתר) ער פלעגט אלץ זאגן ער האט נישט געוויסט דערין קיין פשט, נאר ס'קאן זיין וואס פארשיי מיר אונז דען, זיי האבן דאך גערעדט כדרך הצדיקים הויכע זאכן..

(פורים תשי"ח - תשי"ט)

בפורים משיגים שהכל היא מהשי"ת ואף התשובה בא מכוחו

הערטס אויס אזא מעשה, דער עולם מיינט המן איז געווען אזא גרויסער רשע איבערדעם האט ער אזוינס אנגעארבעט, און מרדכי איז געווען א גרויסער צדיק האט ער אזוינס אנגעארבעט, דער איז אמת איז אבער אזוי, די גזירה איז געקומען פונעם הימל.. פארוואס האט מען גוזר געווען מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע והשתחוו לצלם, ס'איז געווען פונעם הימל, און יודען זענען געהאלפן געווארן ווייל דער בוכ"ע האט רחמנות געהאט ולא עשה אותם כלה, דער בוכ"ע האט געווארט זאלן תשובה טוהן, דאס איז נישט געווען קיין ערנסע גזירה.

ס'האט זיך נישט גיווענדט אין קיין המן, ווי קומט דארט המן, מגלגלין חוב ע"י חייב, דאס דור איז ווערט געווען חלילה רח"ל אז ס'איז געווען אזא גזירה, די גמרא זאגט דאך דאס, נו און דורך וועמען גיט מען אזא גזירה, האט מען ארויסגעזוכט אזא רשע, מגלגלין חוב ע"י חייב, דורך המן'ן, דאס איז דאך אבער נישט געווען ערנסט, דער בוכ"ע האט דאך געוואלט זאלן ניצול ווערן.. האט מען ארויסגעזוכט מרדכי'ן א קדוש אלקים געווען און דורך איהם איז געקומען די ישועה.

נישט אזוי ווי די וועלט לערנט, די וועלט לערנט אז המן איז געווען א רשע האט ער גוזר געווען די גזירה, און ווייל מרדכי איז געווען א צדיק האט ער עס מבטל געווען, ס'איז פונקט פארקעקט, די גזירה איז געווען מן השמים פאר די עבירות, ווייל המן איז געווען א רשע האט מען איהם אגעהאנקגען,

גרעסערס, איך האף, איך מוז זאגן איך טרייסט מיך מיט דעם, קיינער ווייסט נישט מיין נידריקייט, אבער איך שפיר דאס, אזויפיל נחמה האב איך, איך האב אז אזויפיל ברענג איך אריין אין יודען אז זאלן האבן אמונה אין השי"ת, דעם אליין טרייסט מיך, דער כח האמונה איז גובר אלעס..

געלויבט השי"ת אז מ'זעמיר יודען און מ'גלייב מיר אין באשעפער, אפילו מ'שפירט נישט גלייבט מען אעלס'דינגס. [ר' יוחנן האט זיך] געפראכטן פאר דעם דור [ואמר] ייתי ולא אחמיני' (סנהדרין צ"ח:). ער האט מורא געהאט פאר אזא נידריקייט, ר' יוחנן האט נישט מורא געהאט פאר קיין גופניות, ער האט מורא געהאט פארן נפש אין רוחניות, און דאס שפלות התורה, און אונז לעב מיר אין דעם דור וואס ר' יוחנן האט מורא געהאט, געלויבט השי"ת אז מ'גלייב מיר נאך אין באשעפער, איך האב אז דער בוכ"ע וועט אונז העלפן.

ס'קומט פורים אין מ'ליינט די מגילה, א פחד נורא יעדעס ווארט פון די מגילה, ס'איז בוקע וקיעים, אז מ'האט די זכיה מ'קאן ליינען די מגילה בציבור, ס'איז א נחת רוח פארן לעבעדיגן באשעפער, איך האף צום באשעפער, השי"ת זאל אונז העלפן, זעמיר אין אזא נידריגן דור, מ'האט נישט פון וועם צו שעפן, ווער ס'זאל אונז משפיע זיין, טאקע נאר איך באשעפער איך הימל, דער באשעפער העלפט אך, געלויבט דער הייליגער באשעפער, אוי וויי געוואלד, אז מ'האט די זכיה איינמאל אין לעבן צו טוהן דעם רצון הבורא ברוך הוא וברוך שמו איז אלעס כדאי, (המלאכים אמרו) תנה הודך על השמים (שבת פ"ח ע"ב), ווייל איינמאל אין לעבן מקיים צו זיין עפעס א מצות התורה, איז ביי זיי גרויס חשיבות, געלויבט השי"ת אונז זענען מיר דאך מקיים מצות התורה, מ'ליינט די מגילה, אלעס איז כדאי איין רגע צו טוהן דעם רצון הבורא ברוך הוא וברוך שמו, אוי וויי געוואלד, איך האף נאך צו השי"ת.

אלעס וואס מ'ליידט אויף דער וועלט איז כדאי פאר איינמאל פורים, פאר איינמאל ליינען די מגילה, איינמאל דורכגיין די בחינה פון פורים איז כדאי די גאנצע וועלט, ווארן מ'קומט דאך אויף דעם עולם אראפ נאר פאר דעם איינעם צו טוהן דעם רצון הבורא ב"ה, אויף דעם קומט מען אראפ, וואס דען ברויך מען עפעס אנדערש.

מן השמים און די הצלה איז געווען מן השמים ווייל יודען האבן תשובה געטוהן, מ'האט אנגעהאנגען המן'ן ווייל ער איז געווען פון לאנג א רשע מרושע, און וועמען הענגט מען האן אזא מעשה, אז ס'ברויך צו זיין א גזירה אויף יודען הענגט מען אהן פארן גרעסטן רשע אין דור, און אז מ'ויל מאכן א א הצלה הענגט מען אהן פארן גרעסטן צדיק אין דור, האט מען גאטראפן מרדכי'ן, אבער ביי דעם אליין איז נישט געווען קיין חילוק פון המן צו מרדכי'ן, אלעס איז געווען פונעם הימל, מן השמים איז געווען די גזירה און מן השמים איז געווען די הצלה.

און מ'האף מיר צו השי"ת, אה השי"ת וועט אונז מציל זיין מכל גזירות רעות מ'זאלן מיר זוכה זיין צו די ישועה שלימה, מ'זאלן מיר זוכה זיין אינאיינעם אקעגן צו גיין משיח'ן, מ'זאלן מיר זוכה זיין צו זעהן דעם כבוד שמים, ס'זאל נתקדש ווערן שם שמים על ידינו במהרה בימינו אמן.

(פורים תשכ"ו)

שמחים בפורים מי עיצומו של יום משפיע השפעות ברוחניות ובגשמיות

קאן זיין נאך עפעס, לכאורה איז א קשיא, פורים איז אזא הייליגער טאג, וועלעכעס יודיש הארץ ווערט נישט נתעורר פון דעם טאג, אזא גרויסע השפעה ברוחניות ובגשמיות, דער אור התורה איז נתגלה געווארן, די רשעים די קליפות האבן געהאט אזא הכנעה, לכאורה אז מ'ויל ווען מבוסס דארף מען נאך האבן וויין? נישט גענוג דער עיצומו של יום, איז דען נישט דער עיצומו של יום מער מבוסס ווי אהן א שיעור וויין, ווי די שטארקסטע וויינען, וואס ברויך מען טרינקען וויין.

נאר וואס דען, שטייט דאס משל דאכט זיך מיר אין תולדות, און נאר אין פריעריגע ספרים, אין תולדות קען גשבת וקראת לשבת עונג, זאגט ער א משל א בן מלך איז פארטיריבן געווארן פון פאטער, ער איז געווען ערגיץ אין א פרעמד לאנד צווישן פויערן, דערנאך האט ער געהאט א ידיעה אז דער פאטער מאכט חתונה, ס'איז א גרויסע שמחה, מ'מאכט ריקודים, האט ער געוואלט טייל נעמען, האט ער אויך געוועלט מאכן ריקודים, נו, אז ער איז געווען צווישן די פויערן פלוצים אינמיטן טאג, ער וועט זיך נעמען טאנצן וועט מען איהם אנקוקן ווי א משוגע'נער, האט ער

האט מען מן השמים געפירט ער זאל עס טוהן, און ווייל מרדכי איז געווען א גרויסער צדיק האט מען איהם אנגעהאנגען די רעטונג.

איך האב געהערט אמאהל נאכזאגן, מ'האט מיר עפעס נאכגעזאגט חסידים זענען געקומען פונעם נאסוידער רב, האט ער געזאגט פאר נעילה "נישט ווייל זענען ציוניסטן זענען זיי רשעים נאר ווייל זענען רשעים זענען זיי ציוניסטן" - יתגדל ויתקדש שמייה רבא, אזוי האט דער נאסוידער רב געזאגט פאר נעילה, און איך האב געזאגט ס'איז ביידע אמת, ס'איז דא אזעלכע וואס זענען לעולם נישט קיין ציוניסטן נאר זענען רשעים הענגען זיי אהן אין ציוניזם, און ס'איז דא אזעלכע וואס זענען נישט אזעלעכע רשעים נאר ווייל זענען ציוניסטן ווערן זיי רשעים, ס'איז ביידע אמת.

היצט איז אזוי, די וועלט מיינט אז פאר דעם האט ער (המן) אויסגעמאכט די גזירה, ווייל ער איז געווען אזא רשע, און מרדכי האט עס מבטל געווען, ווייל ער איז געווען אזא צדיק, ס'איז פונקט פארקערט, די גזירה האט געברויכט צו זיין, נאר ווייל ער איז געווען אזא רשע האט מען איהם אנגעהאנגען די גזירה, און מרדכי ווייל ער איז ער געווען אזא צדיק א קדוש אלקים האט מען איהם געמאכט פאר א מציל ישראל.

איצט איז אזוי, עכ"פ די זאך אליין איז געווען מן השמים, די גזירה מיט די הצלה דאס איז נישט געווען המן און ס'איז נישט געווען מרדכי, המן איז נישט געווען שולדיג אין דעם גארנישט, נאר וואס דען מ'האט איהם אנגעהאנגען דאס ווייל ער איז געווען גאר א גרויסער רשע, ער איז געווען א רשע.

ארוי המן אשר "בקש" לאבדי, לכאורה ער האט זאך געטוהן מעשים, נאר דאס איז אלעס גארנישט דאס איז מן השמים געווען, נאר ער האט געוואלט זיין טוהן, און מרדכי איז געווען מרדכי היהודי, ער האט כופר געווען בע"ז, ממילא איז נישט קיין חילוק צווישן המן און צווישן מרדכי, אלעס איז געווען מן השמים.

דאס איז דער פשט חייב אדם לבסומי בפוריא, וועט מען צוקומען צום אמת וועט מען זעהן אז ס'איז נישט געווען נישט המן.. גארנישט, המן האט דאס נישט געטוהן, ווייל ער איז געווען המן, און מרדכי האט עס נישט געטוהן ווייל ער איז געווען מרדכי, דאס איז געווען פונעם הימל, די גזירה איז געווען

ברויכן קיין וויין, וועט זיך אויפהערן דער חייב אדם לבסומי בפוריא, דעמאלטס וועט מען שוין נישט ברויכן קיין וויין, וועט גענוג זיין דער עיצומו של יום.

דאס איז דער פשט דאכט זיך ס'איז נכון הדבר ווייל ס'איז קרוב לאמת, ניין? אזוי לאנו איז דער חייב אדם לבסומי "ביין" ס'איז ביז דעמאלטס, דעמאלטס וועט זיך דאס אויפהערן.

דער באשעפער זאל העלפן אז ס'זאל נמשך ווערן אין דעם טאג פון דעם עיצומו של יום, ורבים מעמי הארץ מתייהדים, כאטיש אונז זאלן מיר זיין מתייהדים, אונז זאלן מיר ווען יודען ווי ס'גיהער צו זין, און ווי די עמי הארץ, ווען מ'האט מיר כאטש געווען אזוי ווי די עמי הארץ, וואס זענען געווען דעמאלץ, מ'זאל זיין א איש יהודי א כופר בע"ז, און ס'זאל זיין מתייהדים, און דער אייבישטער זאל העלפן טאקע במהרה.

בשתיית היין זוכים להשראת השכינה ואין צריכים למלאכי השרת שיעלו הברכות

הערטס אויס, חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

די גמרא זאגט ס'איז געווען (ר' יונתן ור"י בן גרים) זענען געווען ביי ר' שמעון בן יוחאי, האט ר' שמעון בן יוחאי, געזאגט פאר זיין זון - די גמרא זאגט אין מועד קטן - אנשים הללו אנשי צורה הם, זיל לגבייהו, זאלסט גיין צו זיין, דליברוכו, זאלן דיך בענטשן, ער איז געקומען אהין האבן זיי עהם געבענטשט, יהא רעווא, זיי האבן עהם דארט גוט אנגעשאלטן, דתזרע ולא תחצד וכו', אזוי זאגט די גמרא ווען ער איז צוריק געקומען צום פאטער האט ער געפרעגט וואס האט ער געזאגט [א"ל] לא די ער האט אונז נישט געבענטשט ער האט אונז נאך מצער געווען, וואס האט ער געטוהן, וואס האט ער געזאגט, האט ער איהם נאכגעזאגט דאס וואס ער האט געזאגט, האט ער (רשב"י) עס אויסגעטייטשט דאס איז אלעס ברכות, אזוי שטייט אין די גמרא.

שטייט אין ישמח משה זאגט ער אזוי, לעולם אז מ'זאגט א

אנגע'שיכור'ט די פויערן, די פויערן האבן געטאנצט ווייל זיי זענען געווען אנג'שיכור'ט, און נאכדעם האט ער מיטגעטאנצט, האט ער שוין געקענט מיט טאנצן, נאר די פויערן האבן געטאנצט פארן שכרות, און ער האט געטאנצט ווייל דעם פאטער'ס שמחה.

אזוי איז דאס פורים איז די זעלבע זאך, אפשר דער גוף אמאהל איז נישט מרגיש, שיכור'ט מען איהם אהן, און דאס נפש דערנאכדעם טאנצט, פארוואס, ווייל ס'איז פורים, נישט ווייל ער האט געטרינקען ווייל [נאר] ווייל ס'איז פורים, בעסער ווי דאס, און נישט פארן וויין.

פארוואס ברויך מען דאס, פארוואס זאל נישט זיך דער גוף אויכעט אזוי אויסגעארבעט, פארוואס, ווייל ס'איז דא אויף דער וועלט זייער אסאך המנ'ס, די וועלט איז מגושם, 'ליגט אין א עולם הנסיון, מ'דרייט זיך ארום אין אזא וועלט קען מען דעם גוף נישט אזוי אויסארבעטן, מ'טייטשט דאך טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים, ס'קומט ווייניגער אהן פונעם גוטן פארן צדיק דורכן המון רשעים רבים, דער המון רשעים רבים איז משפיע.

אמאהל וועט דאך זיין, דער רמ"ע מפארנו זאגט ויחפרו ויאבדו וידעו כי אתה שמך ה' גוי', זיי וועלן פארלוירן ווערן און זיי וועלן וויסן, וואס הייסט אז זיי וועלן פארלוירן ווערן וויאזוי וועלן זיי וויסן, זאגט ער ער ווערט פארלוירן, ווערט נאר פארלוירן די קליפה, אבער א ניצוץ הקדוש איז דאך דא און דער ניצוץ הקדוש וועט בלייבן, דער ניצוץ הקדוש וועט וויסן, אמאהל וועט זיין רוח הטומאה יעבור מן הארץ וועט זיין אויס המן, אבער ס'איז דא א ניצוץ הקדוש, און דער וועט זיין פונקט אזוי ווי מרדכי, ווען מ'וועט דארט האלטן וועט מען שוין נישט ברויכן קיין וויין.

דאס איז דער פשט אין די גמרא, חייב אדם לבסומי בפוריא, זאגט רש"י "ביין", מ'זאל זיך מבסם זיין, ווילאנג וועל איך דאס ברויכן, פארוואס איז מיר נישט גענוג דער עיצומו של יום, ווייסטו ווילאנג דו וועסט דאס ברויכן, "עד דלא ידע בין ארור המן וכו'" ביז דו וועסט קומען צו דעם מצב דו וועסט זוכה זיין צו דערלעבן דעם מצב פון רוח הטומאה יעבור מן הארץ, ס'וועט נישט זיין קיין המן אויף דער וועלט, מ'וועט גארנישט וויסן פון ארור המן און ברוך מרדכי, וועט מען שוין נישט

אזוי, לעולם מצד הטבע אז מ'טרינקט א רביעית יין איז מען נישט אזוי אינגאנצן קלאר דער דעת ווי ווען מ'טרינקט נישט לעומת זה האב עס אבער א מעלה אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, אז מ'טרינקט א גלעזל וויין קען מען גיכער ממשיך זיין השראת השכינה.

זאגט ער דיני ממונות קען מען נישט פסק'נען און השראת השכינה, וה' עמו, מ'קען נישט מכוון זיין דעם עומק הדין.. ממילא ביי דיני ממונות אפילו ס'איז אביסל ס'שאדט, ס'נוצט אבער צו השראת השכינה, איבערדעם ביי דיני ממונות מעג מען יא טרינקען אזוי שטייט אין ישמח משה...

וועלן מיר צוריק קומען צום ענין.. איבערדעם איז הימים האלה נזכרים ונעשים, וויאזוי טוהט זיך עס, פון זייער כח, דעם וואס זיי האבן געטוהן מרדכי ואסתר דאס טוהט זיך היינט, און צו דעם מוז מען צוהעלפן, צו השראת השכינה מוז מען טרינקען א גלעזל וויין..

נו דעם ישמח משה האב איך שוין פריער געזאגט אז ווען ס'איז דא השראת השכינה ברויך מען דאך נישט האבן די מלאכי השרת, רעדט מען דאך פארשטעלט, קאן מען זאגן א קללה ס'זאל זיין א ברכה, און א ברכה ס'זאל זיין א קללה, מ'ווייסט דאך נישט וואס ער זאגט ווערן ס'אאיז דאך נאר, מ'רעדט דאך מיט דער מחשבה.

איבערדעם זאגט ער חייב אדם לבסומי בפוריא, מ'זאל טרינקען א גלעזל וויין וועט זיין "השראת השכינה" ווען זיין עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, כ'וועל נישט וויסן זאגט ער מיר ברויך מרדכי אבער זאגט ער ארור המן, איך ווייס דאך נישט וואס ער רעדט, ווער ער זאגט דאך נאר מיט דער מחשבה, אזוי ווי ער האט געזאגט אנשים הללו אנשי צורה הם, זענען צוריק געקומען און מ'האט נישט געוויסט וואס מ'זאגט, איבערדעם איז רעכט, דאס איז דער פשט, האבן דאס חכמינו ז"ל מרמז געווען אז דאס ברויך צו זיין דער תכלית פון בסומי בפוריא אז ס'איז השראת השכינה, ממילא איז עד דלא ידע אז מ'ווייסט נישט וואס מ'זאגט, ווארן דער עיקר איז הכל הולך אחר המחשבה.

(פורים תשי"ז)

ברכה באהאלטן אין א קללה איז עס אז גרויסע מעלה, ער ארבעט נאר במחשבה, און דער מקטרג ווייסט נישט, ווער ס'איז נישט קיין יודע מחשבות דער ווייסט נישט וואס ער האט געזאגט, קען נישט זיין קיין קטרוג, ברענגט ער, תוספות זאגט אז מלאכים זענען נישט יודעין קיין מחשבות, ווייסן זיי נישט אז דאס איז ברכות איז נישטא קיין קטרוג, ס'האט אבער א חסרון, ס'איז דא מלאכים וואס זיי ברענגען ארויף די ברכות, די מלאכי רחמים וואס זיי ברענגען ארויף אידישע תפילות, הכניסו תפילותינו, און זיי ווייסן נישט אז דאס איז עפעס ברכות, ברענגט מען דאס נישט, טויג דאך נישט.

איבערדעם זאגט ער אזוי, די גמרא זאגט ר' אליעזר ווען ער איז געגאנגען מבקר חולה זיין האט ער געזאגט אסאך מאהל בלשון ארמי, פרעגט די גמרא אין מלאכי השרת נזקקין ללשון ארמי, ענטפערט די גמרא שאני חולה דשכינה עמו, דארט איז דא די שכינה הקדושה, אז ס'איז דא די שכינה הקדושה ברויך מען נישט האבן קיין ממוצע ווער ס'זאל ברענגען, ס'פעלט נישט אויס, האט ער געמעגט זאגן בלשון ארמי, איבערדעם האט ער געזאגט (רשב"י) אנשים הללו "אנשי צורה" הם, די זענען אנשי צורה דארט איז דא השראת השכינה, זיל לגבייהו, אז מ'זאל עס ארויף טראגן קענען זיי זאגן באהאלטן.. אזוי שטייט אין ישמח משה פרשת במדבר.

כ'וועלן זאגן נאך א שטיקל ישמח משה אין פרשת שמיני, שטייט יין ושכר אל תשת ולהורות, אז שתה רביעית יין אל יורה, תוספות זאגט אין סנהדרין, און ס'ווערט אזוי גע'פסק'נט אין שלחן רוך אויך אין חושן משפט סימן ז', אז דאס וואס שטייט שתה רביעית יין אל יורה דאס איז נאר ביי הוראה פון איסור והיתר, דיני ממונות מעג מען יא פסק'נען כאטשיג מ'טרינקט א רביעית יין, פרעגט ער א קשיא, אין לך מקצוע בתורה אזוי דיני ממונות, ס'איז א שווערער מקצוע נאך ווי איסור והיתר, פארוואס שתה רביעית יין אל יורה.. וייל לא צלילא דעתי, נו, אז ער קען נישט מכוון זיין אויף הוראה פארוואס דיני ממונות, יא.

שטייט אין ישמח משה לעולם זאגט דאך די גמרא (עירובין שם) רב נחמן האט געזאגט לא מעליא הא שמעתתא, דהא אנא עד כמה דלא שתינא רביעית עיין, ווילאנג איך טרינק נישט א רביעית יין לא צלילא דעתי, פארקערט, זאגט ער

דברים חוצבים להבות אש

שנשמעו בימי הפורים

מאת כ"ק מרן רביה"ק בעל ברוך משה זי"ע

בפורים יש ישועה לכל אחד מבני ישראל

פרעגט דער מרדכי אנהייב פון מגילה, פארוואס פורים איז מען קורא ב"ד - אונז זענען מיד קורא ב"ד און די מוקפין בט"ו - אבער דאס איז רעכט אז מ'ווייסט ווען ס'איז געווען ר"ח ווייסט מען ווען אז היינט איז געווען י"ד, אבער מיר האבן דאך נישט קיין קביעות החדש, ממילא אז חכמינו ז"ל האבן קובע געווען יו"ט שני של גליות מ'מאכט ברכות, מ'דאווענט שחרית און מוסף תפילות פון יו"ט ברכות, נו, אז מ'ווייסט ווען ס'איז יו"ט איז נישט קיין קשה גארנישט, וועגן איז צוויי טאג יו"ט, פסח, ר"ה אלע טעג.

פרעגט דער מרדכי פורים איז דאך דברי קבלה, ס'איז דאך נישט ווי חנוכה - חנוכה טראכט מען אויך אריין פארוואס מ'האט נישט מתקן געווען, איז א תירוץ ווייל ס'איז א דרבנן, א טייל זאגן אז די אכטע טאג, איז דאך ידוע די קשיא פארוואס חנוכה איז אכט טאג ס'האט דאך געדארפט זיין זיבן טאג, ווייל מ'האט דאך געטראפן, זאגן מען אז די אכטע טאג איז ספיקא דיומא - אבער חנוכה איז זיכער נישט קיין חיוב, אזוי ווייט אז ס'איז א נפק"מ אז ס'ווערט גע'פסק'נט אין שו"ע אז מ'האט נישט געזאגט ביי די סעודה, מ'האט פארגעסן צו זאגן בימי מתתיהו, חנוכה דארף מען זאגן הרחמן היא יעשה לנו ניסים און מ'זאגט דערנאך על הניסים, אבער פורים דארף מען נאכאמאל בענטשן... ווייל פורים איז דברי קבלה די נביאים האבן דאס מתקן געווען, פרעגט דער פארוואס ליינט מען טאקע נישט די מגילה בט"ו, טאמער איז נישט געווען ר"ח ווי מ'האט געהאלטן, ממילא איז דאך א ספק איז געווען י"ד, אזוי פרעגט דער מרדכי, ער איז דאך א ראשון געווען.

זאגט דער מרדכי אזא תירוץ ווייל ס'שטייט אין די מגילה ולא יעבור, ס'קען נישט זיין נאר פריער האט מען געקענט מאכן ב"א ב"ב ב"ג, אבער ולא יעבור שפעטער טאר מען נישט, ממילא י"ד מיד האבן געליינט היינט די מגילה טאר מען נישט ליינען אין ט"ו, אזוי ווי זיי האבן געזאגט ולא יעבור, נו, ס'שטייט ארויס בפירוש, די זעלבע מתקנים וואס זיי האבן מתקן געווען דעם פורים, דאס שטייט דאך לקיים את דברי הפורים הזאת ולא יעבור, זיי האבן אליין געזאגט אזוי מרדכי, ווען זיי האבן באפוילן פאר אידן באגרת השנית

וואס איז די טעם פארוואס פורים איז אזא גרויסע שמחה פאר אלע אידן, ווייל המן הרשע ביקש לעקור את הכל, ער האט געוואלט להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, המן הרשע האט נישט מבחין געווען צווישן איין איד און אנדערן, און אז דער אייבישטער האט געהאלפן אז ס'איז געווען א ישועה, מדה טובה איז דאך מרובה, וועט דער אייבישטער העלפן פאר אלע אידן נישט קיין נפקא מיניה ווער דאס איז, פאר אלע אידן, יעדער זאלן געהאלפן ווערן מיט כל מיני ישועות.

(פורים תשנ"ח)

ע"כ נתקן רק יום אחד כדי שיהיה קבלת התורה באמת

איך וועל אייך זאגן וואס איך געקלערט אצינד.. פורים מה"ת האט דאס א גרעסערן תוקף א גרעסערן כח פון חנוכה ווייל חנוכה האבן דאך מתקן געווען די חשמונאים זיי זענען שוין נישט קיין נביאים, אבער מרדכי ואסתר איז דאך פאררעכנט צווישן די נביאים פון די אידן שעמדו לישראל, דאס איז דברי קבלה, אזוי ווייט אז דער מרדכי אין מגילה פרעגט פארוואס מאכט מען נישט פונקט אזוי ווי ביי אלע ימים טובים וואס איז מה"ת, אזוי ווי היינט איז דאך נישטא דאס ב"ד זאל מקבל זיין די עדות החדש ווען ס'איז די חודש וועגן דעם איז פסח און שבועות און סוכות ר"ה מאכט וועגן דעם א ספיקא דיומא, מ'קען דאך נישט וויסן ענווי צו מ'האט מקיים דעם יו"ט בזמנו, ווען ס'איז געווען עדות האט מען מקבל געווען עדות החדש ביי ב"ד, האט מען געוואוסט דעמאלטס איז חודש, ס'איז געווען א קביעת החדש, און אלע ימים טובים ווענדן זיך דאך אין ב"ד, אתם אפילו שוגגים, אתם אפילו מזידיים, אז ב"ד האט געזאגט אז ס'איז חודש איז ר"ח.

נישט אפגעהיטן יו"ט אין ארץ ישראל ווי ס'דארף צו זיין. אזוי זאגט דער ירושלמי.

זאגט ער חתם סופר ז"ל, אדרבה, לכאורה איז דאך פונקט פארגערט דער שכל, איז דאס ענוש, - ס'קומט אויס אז דאס איז ענוש ווייל איך האב נישט אפגעהיטן דארף איך האלטן צוויי - אדרבה דורך דעם האבן מיר דאך צוויי ימים טובים, איז דאך פיין, איז דאך גוט, איז וואס איז דאס טייטשט.

זאגט דער חתם סופר ז"ל, ניין, מ'געפינט אין די גמרא סנהדרין דף ו', הוא חד עושה צדקה ומשפט, דוד האט געמאכט צדקה ומשפט, פרגעט די גמרא וואס הייסט צדקה ומשפט אויב צדקה איז דאך נישט משפט, אויב משפט איז דאך נישט קיין צדקה. חד המלך ווען צוויי אידן זענען געקומען צו דין תורה, האט ער אויסגעהערט די טענות, און ער האט געפסק'נט איש פלוני אתה חייב, איש פלוני אתה זכאי, נאכדעם האט ער באצלט דעם וועמען מ'האט מחייב געווען צו באצאלן דאס געלט, איז געאנגען דוד המלך און ער באצאלט פון זיין געלט פאר דעם וואס ער האט מחייב געווען, ממילא האט דוד המלך געמאכט צדקה ווייל ער האט דאך געגעבן פאר יענעם וואס ער האט מחייב געווען, און ער האט געמאכט א משפט.

פרעגט דעם חת"ס וואס האט אויסגעפעלט די גאנצע זאך, ס'גייט דאך נישט צופוס מברר זיין די גאנצע הלכה, מ'מוז זיך מיטשען אין הלכה מברר צו זיין בדיני ממונות, מ'דארף יענעם צונעמען מ'זאגט פאר דיין, ער דארף דאך טראכטן וואס מ'טוהט, וואס האט ער דאס געברויכט, ער האט געהאט צו באצאלן, און ס'קומען צוויי אירע צו א דין תורה, זאגט דו פארדערסט הונדערט דולר, צוויי טויזנט דולר, דוד המלך האט דאך געהאט גענוג געלט, באַצָּל און פטור אן עסק, וואס האט אויסגעפעלט ער זאל דארפן מאַכ משפט און נאכדעם צדקה.

זאגט דער חת"ס נישט, ווייל וואלט ער אזוי געטוהן וואלט נישט געווען נישט קיין משפט און נישט קיין צדקה, ווייל וואס ווייסטו, אבער אז מ'האט קובע געווען אז דו ביסטו פטור, ממילא איז אזוי די דין תורה, נאכדעם האט ער געמאכט צדקה, מ'דארף קודם פעסט שטעלן דעם דין, דאס דארף מען צוויסן, אז מ'ווייסט שוין דעם דין תורה, היי, דער איז ארימאן ער קען נישט באצאלן, באצאלט ער, אבער אז נישט איז נישט קיין צדקה און נישט קיין משפט.

זאגט דער חתם סופר אזוי, אז אונזער האבן מיר צוויי מאל ימים טובים, צוויי מאל יו"ט, פסח שבועות סוכות יו"ט שני

מ'זאל האלטן פורים, איז ולא יעבור קאן מען נישט, דאס איז די טעם - זאגט דער מרדכי - ווייל ווען נישט וואלט מען געדארפט ליינען די מגילה מארגן אויכעט ספיקא דיומא, אבער אז ס'שטייט ולא יעבור קאן מען נישט.

פארוואס טאקע האבן זיי אבער געזאגט ולא יעבור, וואס איז טאקע דאס ענין וואס זיי האבן געזאגט ולא יעבור. ווייס איך נישט קיין תירוץ.

אבער איך האב געקלערט אזא תירוץ, ס'קען זיין אזוי, ס'איז ידוע אז מ'פרעגט א קשיא, פארוואס יו"כ"פ האט מען נישט געמאכט קיין ספיקא דיומא, דער פלתי פרגעט פארוואס האט מען נישט געמאכט יו"כ"פ אלע ימים טובים האט מען געמאכט ספיקא דיומא און יו"כ"פ האט מען נישט געמאכט קיין ספיקא דיומא. - איז דא תירוץ.

זאגט דער פלתי אז פארוואס האט מען נישט געמאכט, צוויי טעג פאסטן, אלע ימים טובים האט מען געקענט באשטיין מאכט א סעודה איז א יו"ט, אבער דא דארף מען צו פאסטן, פאסטן איז דאך אמאל א סכנה, פיר און צוואנציג שעה איז דאך גענוג פאר זיך אליין קובע געווען אז אידן זאלן פאסטן, - אזוי זאגט דער פלתי - האט מען נישט קובע געווען ווייל ס'איז א סכנה, אז ס'איז א סכנה, איז אין לך דבר שעומד בפני הסכנה, פיקוח נפש.

פרעגט אבער דער חתם סופר ז"ל, דאס איז רעכט פארוואס מ'האט נישט קובע קיין תענית אין דעם צווייטען כדי צו קענען עסן, אבער עשיית המלאכה איז דאך יום כיפור אסור, ס'איז דאך א איסור כרת, צו אנדערע זאכן וואס איז דא און ס'איז נישט קיין סכנה, און ס'איז מן התורה אויכעט, פארוואס האט מען טאקע נישט קובע געווען יו"כ"פ אז מ'זאל נישט טאן קיין מלאכה, ס'איז דאך פונקט אזוי ווי עסן יו"כ"פ איז דאך אויך חייב.

זאגט דער חתם סופר ז"ל א געוואלדיגע ענין - אין די דרשות אויך כ"ז אלול פלעגט ער זאגן א דרשה יעדעס יאר, זאגט דער חתם סופר ז"ל א געוואלדיגע זאך - אז ס'שטייט אין ירושלמי שטייט שמני נותרה את הכרמים וכרמי שלי לא נטרתי, זאגט דער ירושלמי אז כנסת ישראל איז זיך מתרעם שמני נטרתי את הכרמים וכרמי שלי לא נטרתי, אז דער בוכ"ע אז ווייל מ'האט נישט אפגעהיטן יו"ט אין ארץ ישראל, וועגן דעם האט מען געזאגט אז מ'מוח האלטן אן גלות צוויי ימים טובים, ווייל מ'האט נישט אפגעהיטן חלה אין ארץ ישראל איז דאך אין חו"ל צוויי חלות, שמני נותרה את הכרמים מ'מוח אפיהטן כרמים מערערע, כרמי שלי לא נטרתי ווייל איך האב

אויס אז די הדר קבלוה בימי אחשוורוש אויך א ספק, וואס וועט זיין מיט אונז, אונז האבן דאך מקבל געווען די תורה מרצון פורים, איז ווי האט מען געקענט מאכן א ספק פורים, ממילא זיי האבן דאך געוואוסט אז קימו וקיבלו - ווי ס'שטייט דארט אין פסוק - קימו למעלה מה שקיבלו למטה אידן האבן מקבל געווען די תורה, אין יענע קבלה פון שבעות איז דאך נישט געווען אזא ריכטיגע קבלה ווייל ס'איז דאך געווען באונס, אבער פורים אז הדר קבלוה בימי אחשוורוש מוז דאך זיין א קבלה דאס איז די תורה וואס אונז האלטן מיר זייט אונז האבן מיר מקבל געווען ברצון, האבן זיי נישט געוואלט האבן א ספק, האבן זיי געזאגט ולא יעבור. ס'איז א גלייכע סברא פארוואס זיי האבן נישט געוואלט.

(פורים תשמ"ט)

מלאך מיכאל יבול ללמד זכות על ישראל בזכות המגילה

איך וועל אייך זאגן, איך האב אזוי אריינגעטראכט, פארוואס, ווייל דעם שבת האב איך געזאגט א תורה, איך מיין זייער א פיינע תורה געזאגט - ביי שלש סעודות דא - איך זאג אייך נישט די גאנצע תורה, אבער דעם תמצית וואס ס'פעלט זיך אויס צו דא.

האב איך געזאגט די גמרא זאגט אין ראש השנה דף ט"ז - זאגט די גמרא - אמר רבי אבהו, האט רבי אבהו געזאגט - הערטס מיך אויס - מפני מה תוקעין בר"ה, אמר הקב"ה האט דער אייבישטער געזאגט, תקעו לפני עטס זאלסט פאר מיר בלאזן, בשופר של איל מיט א שופר פון איל, ואזכור לכם ברית עקידת יצחק בן אברהם, איך וועל איך געדענקען די זכות פון יצחק אבינו בן אברהם, אזוי ווי ס'שטייט אין פסוק ביי די עקידה ער האט גענומען א אנדערע איל.

נאכדעם שטייט ואמר רבי יצחק האט רבי יצחק געזאגט - אזוי שטייט ביי אונז אין די גמרא "ואמר ר"י - מפני מה תוקעין כשהן יושבין ותוקעין כשהן עומדין פארוואס בלאזט מען איין ביי תקיעות דמיושב אין נאכדעם נאכאמאל, כדי לערבב השטן צו פארדרייען דעם שטן, חזא זימנא דאס ערשטע מאל ווען מ'בלאזט, איז ער בהול ולא בהול, מ'בלאזט טאקע שופר אבער ער קלערט זיך מ'האט שוין פאריאר אויך געבלאזן, אבער ער זעהט מ'בלאזט נאכאמאל איז ער ודאי בהול, זיכער בהול, תוס' ברגט פון ירשמי זימנא חזא בהול ולא בהול וכו', ווייל ער מיינט אז מ'בלאזט

מכח ספק, קומט דאך אויס אז די צווייטע איז א ספק, איז דאך בע"ח די ערשטע אויך א ספק, קומט אויס אז קיין שום יו"ט איז נישט כתיקונה, ווייל דו ווייסט דאך גאנץ גוט אז היינט בלאזטו שופר און מארגן נאכאמאל, צו ביי סוכות היינט נעמט מען לולב און מארגן נאכאמאל. איז דאך שוין געדרינגען אז די צווייטע טאג איז נישט און די ערשטע טאג איז נישט, איז ס'איז דא צוויי איז ביידע גארנישט ס'ווערט א ספק, נאר וואס דען זאל מען נישט האלטן. וועגן דעם זאגט ער שמני נטרה את הכרמי"ם, ווייל כרמי שלי לא נטרתי, אבער די כרמי מדאורייתא אויך נישט געטוהן ווייל דו ווייסט נישט, אזוי זאגט דער חתם סופר ז"ל.

זאגט דעם חתם סופר, מיט דעם איז שוין רעכט פארוואס יו"כ"פ האט מען דאס נישט געטוהן, ווייל יו"כ"פ טאמער ווען מען זאגן האלט נאכאמאל היינט אסור בעשיית המלאכה, וועט דאך אויסקומען אז די ערשטע יו"כ"פ איז דאך אויך נישט געווען, יו"כ"פ איז דאך געמאכט געווארן אויף מחילת עונות, קומט אויס אז ס'וועט נישט זיין קיין מחילת עונות, דער טאג האט נישט מוחל געווען, יענער האט נישט מוחל געווען, זייער נישט גיט געטאן, וועגן דעם האט מען יו"כ"פ האט מען נישט געוואלט ווייל ס'וועט נישט זיין קיין כפרת עונות וועגן דעם האט מען נישט געמאכט. אזוי זאגט דער חת"ס ז"ל אין די דרשה.

האב איך געקלערט אזוי, פורים איז דאך יו"כ"פ, יום כיפור איז פונקט ווי פורים, קומט אויס אויב פורים וועט מען אויך מאכן א צווייטן טאג פורים קומט אויס וועט זיין א ספק דער פורים און יענער פורים, ביידע פורים וועלן דאך נישט זיין קיין פורים, וועגן דעם האבן זיי גאמאכט ולא יעבור, נישטא אזא זאך, ביי פורים איז פורים איז נישטא נאך א פורים, ממילא אז ס'איז נישטא נאך א פורים איז דאך בעכ"ח דער פורים די עכטע פורים, זיי האבן געוואלט פורים.

ווייל לעולם איז דאך יום כיפורים - מענטשן זאגן אזא ווערטעל אז יום כיפור הייסט יום כפורים פונקט אזוי ווי פורים, הייסט אז פורים איז גאר מער ווי יום כיפור - ווייל דער אמתן איז דאך פורים א געוואלדיגע זאך, ווייל קודם האבן דאך אידן מקבל געווען, הדר קבלוה בימי אחשוורוש, פורים האט דאך געמאכט א געוואלדיגע זאך, אויך איך וועל זאגן אז דער פורים איז אויך נישט א ריכטיגע פורים, איז דאך נישטא די גאנצע קבלה, יענע קבלה האבן דאך אידן נישט געוואלט, און דא.. וואס די גמרא זאגט דאך מודעה רבה לאורייתא, וואלט דאך געווען א געפערליכע זאך אז פורים וואלט איך געווען אזא מין ספק אויפן פורים, קומט דאך

של ישראל פאר הקב"ה, שר הגדול ווערט ער אנגערופן, אין זוה"ק ווערט ער אנגערופן אפטרופסא רבה דישראל, ער איז דער אפטרופסא רבא פון ישראל, דער גרויסער אפטרופוס פון כלל ישראל איז מיכאל, יעדער מלאך - אזוי האט געזאגט רבי שמשון אסטרפאליער - יעדער מלאך איז דא א שם וואס דער אייבישטער האט איהם געשטעלט, און דער שם גיב איהם דער כח וואס ער קען גיין, ער קען טוהן, וואס ער קען זיין א מלאך, יעדער מלאך האט א שם, אין נאמען פון דעם מלאך איז דא דער שם, איז מיכאל איז דאך מ-י-כ-א-ל איז מיכאל איז דאך דא דעם שם אלי, דער שם אלי דאס האלט אויף דעם מלאך ער זאל קענען עקזיסטירן ווייטער.

ביי ישראל איז אויך די זעלבע איז אויך דא דער זעלבער שם, איז אויך דא שם אלי, דאס האלט אויף כלל ישראל, וואס אידן עקזעסטירן ב"ה עד היום הזה, איז ווייל ס'איז דא דער שם קודש אי דא אין נאמען ישראל.

אבער אז אידן זענען חוטא ח"ו טוהן עבירות חטאים ופשעים, נעמט הקב"ה צו דעם שם קודש וואס איז דא, און נעמט צו דעם שם פאר דעם מלאך וואס איז ממונה וואס זאגט זכותים אויף ישראל, דער מלאך מיכאל - איז אז מ'נעמט אוועק פון מיכאל דעם שם אל"י בלייבט מך, און אז מ'נעמט אוועק פון ישראל דעם שם אל"י בלייבט רש, און אויב ס'איז נישטא די שמות איז נישטא ביי ישראל, פונקט ווי פון דעם מלאך בלייבט גארנישט, בלייבט ח"ו אויך פון ישראל נישט גארנישט.

פארוואס האט ער דעמאלטס געקענט גוזר זיין להשמיד ולהרוג את כל ישראל, אזוי האט זי געפרעגט אסתר, האט מען איר געזאגט ווייל איך האבן חוטא געווען זענען זיי געווארן מך ורש, ביי אידן האט מען אוועק גענומען דעם שם איז געבליבן רש, אין אוועק גענומען פון מלאך מיכאל איז ער געווארן מך.

אז זי האט דאס געהערט אז דאס איז דאס, האט זי מתפלל געווען למנצח על אילת השחר - שטייט אז דאס איז אסתר - אלי אלי למה עזבתני, און אזוי ווי זי האט דאס געבעטן דעם אלי אלי למה עזבתני, האט דער אייבישטער צוריק געשיקט דעם שם, ממילא איז צוריק געקומען פאר ישראל דעם שם, און מיכאל האט ווייטער געקענט מלמד זיין זכות פאר ישראל, זענען אידן ניצול געווארן. אזוי האט געזאגט דער קודש רבי שמשון אסטרפאליער.

דער בני יששכר זאגט וועט דעם שטייט חסדי ה' כי לא תמנו, ווייל איינמאל אלי איז איך אין פערציג, צוויי מאל איז

שוין מיטן עכטע שופר, תקע בשופר גדול לחירותינו, דער אייבישטער וועט העלפן ס'וועט זיין תחיית המתים, ווערט ער דערשראקן.

לכאן איז דאך שווער אז ס'שטייט "ו'אמר, אין אונזער גמרא, גיבט א קוק שטייט "ו'אמר ווייזט אויס אז ס'האט א שייכות, קודם זאגט ער פון רבי אבהו, איז דאך נישט די זעלבע, אז ס'שטייט די זעלבע צוויי מימרות וואס האבן נישט קיין שייכות ווי די מעשה פון רבי נחום, שטעלט מען צינויף אז דער זעלבער זאגט דא נאכאמאל, אבער דא ווען ס'וואלט געווען רבי יצחק [אזוי ווי] שפעטער איז דא מימרות פון רבי יצחק ואמר רבי יצחק, אבער דארט שטייט קודם אמר ר"א מפני מה תוקעין פארוואס בלאזט מען.

באמת וואס פרעגט ר"א כשר איז דאך שופר צו בלאזן מיט כל השופרות אויסער משל פרה, זאגט די משנה איז פסול, אבער אלע שופרות זענען כשר ס'מוז נישט זיין משל איל, אבער מ'איז זיך נוהג צו בלאזן מיט א שופר של איל, פרעגט רבי אבהו פארוואס בלאזט מען מיט א שופר של איל, האט הקב"ה געזאגט.. כדי שאזכור לכם זכות עקידת יצחק, נאכדעם קומט רבי יצחק פארוואס בלאזט מען צוויי מאל דארף מען דאך פארשטיין וואספארא שייכות האט דאס.

האב איך געזאגט, אז ס'שטייט און בני יששכר - ר' הערש אלימלך ז"ע - אין די מאמרים אויף פורים מאמר א' () ברענגט אר א מאמר ער האט נאכגעזאגט א מדרש פון רבי שמשון אסטרפאליער, - רבי שמשון איז געווען א קדוש, ער איז אומגעקומען אין שנת ת"ח, א גרויסער גאון הגאונים, א גרויסער מקובל פון די גרויסע מקובלים דעמאלט'ס אין דור - ברענגט ער אז ר' שמשון געזאגט ה' ינקום דמו, אז ס'שטייט אין מדרש אז אסתר האט געפרעגט אז המן האט גוזר געווען אזא גזירה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, אזא מין גזירה פארוואס איז דאס געווען - די גמרא פרעגט שוין - האט זי אנגעפרעגט אין הימל פארוואס איז דאס געווען, האט מען מגלה געווען בשביל שנעשו ישראל אידן זענען געווארן מך ורש, זיי זענען געווארן מך ורש, האט זי געזאגט - שטייט אין תהלים כ"ב - אסתר האט געזאגט אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי - אלי אלי וואס איז די פשט צוויי מאל אלי אלי.

האט ער געזאגט אזוי, אז אונז ווייסען דאך - אין זוה"ק שטייט דאס ס'איז דא די דרשות פון פעטער ז"ע רעדט אויך פון דעם ר"ה תשי"ח - האט ער געזאגט אונז ווייסן מיר דאך אז מיכאל שטייט אן פסוק אז מיכאל איז דער מלאך ממונה אויף ישראלים, ער איז דער וואס טוהט מזכיר זיין זכותיהם

האט ר"ד ברוך'ל געזאגט דעם ברוך זאג זאג, האט ער געזאגט ווייט נישט פארוואס ווייל די גמרא זאגט דאך, פארוואס בלאזט מען נישט שבת קיין שופר אין מ'ליינט נישט די מגילה אויך נישט, היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, קומט דאך אויס אז שופר איז די זעלבע טעם פון מגילה, יעצט יצחק איז דאך מרומז אין שופר, וועגן דעם בלאזט מען מיט שופר של איל, איז טייטשט את יצחק רעכט, ויעש אברהם משתה גדול פורים א סעודה, את יצחק איז טייטשט שופר, היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה.

און דעם ר"ר ברוך'ל - אזוי ברענגעט דער שינאווער רב - האט זייער מפליא געווען די תורה, ער האט אים געזאגט א זוה"ק זכאה מאן דמלל בפתגמי דאורייתא, ער טרעפט עפעס צו א אמת אין די תורה, אזוי שטייט אין דברי יצחקאל, דער הייליגער דבר"י, דער שינאווער רב ברענגט אראפ די תורה אזוי.

אבער לכאורה ווי קומט אזא פורים תורה היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, מ'פארשטייט דאך נישט אליין. אבער אזוי איז שוין אלעס רעכט, ווייל איך האב געזאגט פאר וואס בלאזט מען טאקע בשופר של איל, לכאורה די משנה זאגט דאך כל השופר זענען כשרות חוץ משל פרה, פארוואס נעמען אונז א שופר של איל, ווייל איל איז אויך אל"י די זעלבע אותיות, האט ער געזאגט תקעו לפני בשופר של איל זאלסט בלאזן בשופר של איל, ואני אזכור לכם זכות עקידת יצחק בן אברהם, ווייל מ'זאגט דאך אין די פיט באין מליץ יושר מול מגיד פשע, דער מליץ יושר האט נישט וואס צו זאגן - דער אייבישטער זאל אפהוטן - ווייל אידן האבן חוטא געווען, תגיד ליעקב דבר חק ומשפט, מ'בלאזט שופר בשופר של איל, קומט דאך צוריק דער אל"י, ממילא איז שוין רעכט.

און דאס זאגט ר"א מפני מה תוקעין בשופר של איל, אמר רחמנא תקעו לפני בשופר של "איל" ממילא וועט איך דאך זאגן דעם שם "איל" וואס פעלט זיך, איז אני אזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם.

איז רעכט איינמאל "אלי" אבער מ'דארף דאך אבער זאגן צוויי מאל "אלי" פארדעם, ו"אמר רבי יצחק מפני מה תוקעין און מ'בלאזט נאכאמאל שופר? כדי ס'זאל זיין צוויי מאל "אלי" ממילא איז דאך חסדי ה' כי לא תמנו, ס'מוז דאך זיין צוויי מאל "אלי" איינמאל סיי פאר אידן צוריק געבן דעם אלי, און סיי פאר מלאך מיכאל, ממילא איז ער מלמד זכות אויף אידן, ווערן אידן נכתבים לאלתר לחיים, איז שוין רעכט וואס ער זאגט ו"אמר רבי יצחק און ביידע מימרות גייען אינאיינעם - אזוי האב איך דא אויפגעטאן.. ממש א

צוויי אין אכציג, איז חסדי צוויי אין אכציג, - חסד ווייט מען דאך איז צוויי אין זיבעציג, ס'קומט צו די יו"ד איז צוויי אין אכציג - כי לא תמנו זיי האבן זיך נישט אויסגעלאזט ווייל ס'איז געווען חסדי ה' ווייל דער אייבישטער האט צוריק געשטעלט אלי פאר איך און אלי פאר דעם מלאך, וועגן דעם איז חסדי ה' כי לא תמנו, דאס זאגט ר"ר הערש אלימלך ז"ע. אזוי שטייט אין בני יששכר.

האב איך געקלעט - ס'איז מיד פארענטפערט געווארן אסאך קושיות - אז למה תוקעין וחוזרין ותוקעין פארוואס טאקע בלאזט מען צוויי מאל - אין דער אמת די מגילה ליינט מען אויך צוויי מאל, די גמרא זאגט חייב אדם לקרות את המגילה בלילה שנאמר - טאקע די פסוק וואס זי האט געזאגט - אקרא יומם ולילה ולא דומיה, און נאכמאל צוויי מאל און איבער'חזר'ן. און ביי די תקיעת שופר איז דאך טאקע א גרויסער חידוש, תוס' ברענגט דאך אז מ'איז עבר אויף בל תוסיף, מ'האט איינמאל געבלאזן די שיעור תקיעות, און מ'גייט בלאזן נאכאמאל, וואס איז טאקע די פשט.

ווייל תקעו לפני בשופר של איל איז דאך אל"י - איל איז דאך איך די לשון אל"י - ממילא פארשטייט מען די ביידע מימרות אמר ר"א מפני מה תוקעין בשופר של איל. - יא איך האב פארגעסן, דער עיקר איז דער דער שינאווער רב ז"ל - יא איך פארגעסן ווייל צוויי געלזעלעך וויין איז ביי מיר זייער אסאך, איך האלט שוין ביי עד דלא ידע, איך האב פארגעסן.

דער שינאווער רב ז"ל אין די תורות פון פורים, ברענגט ער אזא מעשה דער הייליגער הרה"ק רבי ברוך ממעזבו'ז האט געזאגט, ווי איז געדרינגען אז פורים דארף מען מאכן א סעודה אין די תורה - פורים מה"ת פון ווי ווייט מען א סעודת פורים דארף מען צומאכן - ווייל ס'שטייט ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק, אברהם האט געמאכט א גרויסע סעודה, ביום הגמל, הגמל איז דאך אותיות מגלה די זעלבע אותיות, ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק, א"א האט געמאכט א גרויסע סעודה, פורים האט ער געמאכט א סעודה, איז א רמז אז פורים דארף מען מאכן א סעודה, אזוי זאגט ר"ר ברוך'ל מעזיבו'ז.

האט ער געהאט א ברוך - ס'איז באקאנט זיין ברוך איז געווען א אדם גדול - האט ער געפרעגט ס'שטייט דאך את יצחק, בשלמא ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל, האסטו גוט געזאגט, ער האט געמאכט א סעודה ביום הגמל דאס איז מגילה, ביי מגילה מאכט מען א סעודה, אבער את יצחק וואס איז טייטשט.

זאגט די גמרא אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי, וייל מ'איז חוטא, וואלט מען נישט חוטא געווען, וואלט טאקע געדארפט זיין פרנסה, אידן וואלטן געדארפט האבן ברייט און נישט האבן קיין צער. אז מ'איז דאך נישט ווערד מ'איז חוטא, איז נישטא קיין פרנסה, וקפחתי את פרנסתי, אבער אז מ'טוהט עפ"י תורה מ'טוט נישט קיין עבירות חלילה מ'טוהט נאר מצוות, דארף מען האבן די השפעה, אז ס'איז נישטא די והרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

דערציילט ער אז ווען אידן זענען געהאלפן געווארן דעמאלטס, זענען געווען ערליכע אידן, איז ובבזה לא שלחו את ידם, האבן זיי נישט געבראכט נעמען מיט רויב דאס געלט, דער אייבישטער האט זיי געגעבן, ווער ס'איז ערליכע איד, נישט והרעותי את מעשי, דארף דאך אזוי צו זיין.

די הסבר איז, אז מ'זעהט אלע ברואים האבן וואס ס'ברויך צו זיין, ס'איז דא דומם צומח ח' מדבר, דומים די ערד למשל איז א דומם, דער אייבישטער האט באשאפן די וועלט, און די ערד איז משתוקק וויל ער זאל קענען משפיע זיין פארן וואקסן, ער איז משתוקק ס'זאל וואקסן אז ס'זאל אריינקומען פארן צומח, און אז ס'וואקסט ס'איז צומח, קומט דאס פאר ח' פאר אלע לעבדיגע, אלע בהמות וחיות ערנערן זיך פון דעם וואס ס'וואקסט, און נאכדעם קומט דער מדבר א מענטש איז חשוב מער פון אלע חיות, ס'איז נישטא קיינער, ויהי האדם לנפש חיה לרוח ממללא, די גרעסטע זאך פון א מענטש - אלע חיות און בהמות קענען דאך נישט רעדן, דער בוכ"ע האט באשאפן א מענטש ער זאל קענען רעדן - דאס איז די העכסטע מדריגה, צומח חי יעדער איז משתוקק צוצוקומען צו א העכערע מדריגה וואלט געדארפט פונקט אזוי זיין אז א איד זאלן האבן פרנסה בניקל, זיי זאלן אליין וועלן קומען צו מיר, נאר והרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

אבער דארטן ווי ס'איז געווען די נס האבן אידן תשובה געטוהן, ויעבור מרדכי, מ'האט תשובה געטוהן, מ'האט ארויס געגעבן תעניתים, מ'האט געפאסט אפילו אין פסח, ויעש ככל אשר צוהת עליו אסתר, ממילא איז געווען ובבזה לא שלחו את ידם, מ'האט נישט געדארפט בעטן. ס'איז אליין געקומען, די השפעות זענען אלע געקומען.

און פאר דעם פורים קומט אראפ השפעה פאר אידישע קינדער, א שפע, פונקט ווי ס'איז דעמאלטס געווען בימי מרדכי ואסתר ובבזה לא שלחו את ידם, מ'דארף נישט צו בעטן, כ'האב געקלערט פארדעם שטייט ביי פורים, כל

פיינע זאך אריין געזאגט אין די גמרא. (עי' ברוך משה לימים נוראים מאמר יודעי תרועה אות ט')

איז אזוי, איך וועל אייך וואס האב נאך געזאגט עפעס, ס'איז מיר ביי געפאלן וואס מ'קען נאך צוזאגן - איידער איך בין געקומען - מ'האט מיר פארדרייט א קאפ א גאנצען טאג - איז מיר בייגעפאלן א פיינע זאך, אמת'דיג, דער אייבישטער האט מיר אריינגעגעבן, איז דא שטייט אזוי אלי אלי למה עזבתני אזוי האט אסתר געזאגט, אזוי זאגן חכמינו ז"ל, אלקי אקרא יומם ויללה האב איך געזאגט, דאס איז די זעלבע זאך אז וועגן דעם חזר'ט מען איבער די מגילה אויכעט, היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה פארוואס ליינט מען צוויי מאל, לכאורה סעודה שעשאה בלילה לא יצא, נעכטן נאכט איז מען נישט יוצא, מ'מוז בייטאג - וואס ליינט מען די מגילה צוויי מאל? איז טאקע רעכט פונקט ווי שופר בלאזט מען צוויי מאל, כדי מ'זאל זאגן "אלי אלי", אזוי מוז מען די די מגילה אויך ליינען צוויי מאל. איז אלעס רעכט.

(פורים תשמ"ט)

משלוח מנות ומתנות לאביונים להורות שהשפעה יורד בלי שום תפילה ובקשה

דער זיידע ז"ל אין יי"ט פ זאגט, פארוואס שטייט דא אין די מגילה, ס'איז געווען די ישועה ובבזה לא שלחו את ידם, זיי האבן נישט געוואלט נעמען, כאטשיג זיי האבן זיך אויסגעגעבן אויף די שונאים אויף די עמלקים, זיי האבן געוואלט אויס הרגענען אלע אידן, שטייט זיי האבן געוואלט ושללם לבוז צו צונעמען די געלט פון אידן, איך דערנאך דער אייבישטער האט געהאלפן די ישועה, מ'האט געהאנגען המן און אלע עמלקים, זאגט דער פסוק ובבזה לא שלחו את ידם, געלט האבן זיי נישט געוואלט נעמען.

זאגט דער זיידע ז"ל פארוואס דערציילט דאס די פסוק אזויפיל מאל, האבן זיי נישט געוואלט נעמען, ובבזה לא שלחו את ידם זיי האבן נישט גענומען דאס געלט, זאגט ער אז אז די גמרא זאגט אין סוף קידושין ראיתי מימך חי ועוף שמתפרנסים שלא בצער, חי ועוף אין אלע באשעפעניש וואס דער אייבישטער האט באשאפען האבן דאס עסן, מתפרנסים שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני, זיי זענען באשאפן געווארן משמש זיין די מענטשן, ואני שנבראתי לשמש את קוני, און א מענטש מוז זיך פלאגן ביז ער האט פרנסה, וואס דארף זיין?.

פורים ס'איז דאך א זאך וואס איז נישט מובן דאס גאנצע ענין אז חכמיו ז"ל זאגן חייב אדם עד דלא ידע מ'זאל נישט וויסן, האב איך געקלערט אזוי בדרך הלצה, ס'איז דאך פורים, חייב אדם לבסומי עד דלא ידע ער זאל נישט וויסן, מ'האט געזאגט אויף איינעם אז ער איז געווען א גרויסער תלמיד חכם, ער איז געווען א געלונגענער מענטש בימים ההם האט געזאגט איינער זייער א קלוגער איד, ס'איז אמת דער איז א גרויסער גדול, א גרויסער תלמיד חכם, אלע מעלות, אבער דער וואס האט איהם דאס געזאגט וועט נישט ארויסגיין פון גיהנום, פארוואס ווייסט ער דאס, ווען ער זאל נישט וויסן.. אבער ער ווייסט דאך אויכעט.

איז חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע, ער זאל נישט וויסן, טאמער ווייסט ער אז ער טוט עפעס דעמאלטס טויג שוין ווייטער נישט מען דארף צו וויסן פורים מ'האט גארנישט געטוען גארנישט געטאן דורך געגאנגען דער פורים און מ'דערזעהט זיך מיט גארנישט אפילו דער וואס האט געטאן טאמער מיינסטו ער ווייסט אז ער האט געטאן דעמאלטס טויג שוין נישט עד דלא ידע מ'דארף נישט וויסן מ'דארף נישט וויסן גארנישט.

אזוי איך האב געהערט פון פעטער זי"ע די מעשה ער האט געזאגט דער זידע ז"ל דער קדושת יו"ט פארן הסתלקות ממש אויף דער נאכט ער איז שוין געווען זייער קראנק. האט ער געהערט עפעס זאגט ער האט מען זיך זיך צו געביגן מ'האט נישט געהערט, האט ער געזאגט "דער עיקר מען דארף וויסן ביי צו וויסן אז מ'איז גארנישט, אבער טאקע ממש גארנישט". ס'איז געווען ממש די לעצטע ווערטער, - איך האב געהערט פון פעטער- דאס איז די לעצטער ווערטער וואס מ'האט איהם געקענט הערן. ווייל דער עיקר איז מ'דארף צו וויסן אז מ'איז גארנישט טאקע גארנישט.

פורים איז אזא גרויסער יום טוב - כאטש איד טוהן, איבער הויפט אונזער עולם טוהט דאך באמת מ'גייט צדקה מ'גייט נאך געלט - ס'קומט אבער פורים אויף דערנאכט דארף מען וויסן מ'האט גארנישט געטאן, אבער אז מ'ווייסט אז מ'האט גארנישט געטאן, דעמאלטס האט מען ערשט געטאן.

חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע מען זאל נישט וויסן ארום המן ברוך מ'דיינט מיינט מען נישט דווקא דעם ארום המן די מטרה, דאס וואס מען דארף טאקע טאן אין פורים, דארף מען אויך וויסן אז מ'האט גארנישט געטוהן, אז מ'ווייסט ביי זיך אז מ'האט גארנישט געטאן, דעמאלטס האט מען טאקע געטאן.

הפושט יד נותנין לו פארוואס איז דאס, ווייל מ'דארף נישט צו זיין קיין פושט יד דאס אליין איז שוין א חסרון, אבער אז ס'איז פשוט יד איז נותנין לו. מ'דארף נישט זיין קיין פושט יד.

וועגן דעם האבן חז"ל מתקן געווען משלוח מנות איש לרעהו, ומתנות לאבינונים, איך האב געקלערט פארוואס איז דאס טאקע אזוי, ווייל ס'איז דאך געווען ובבזה לא שלחו את ידם, זיי האבן זיך אויסגעארבעט דעמאלטס אידן, ויעבור מרדכי אידן האבן געפאסט און מקבל געווען [די תורה] וועגן דעם האבן די חכמים מתקן געווען דארטן ומשלוח מנות איש לרעהו מ'שיקט, און נישט מ'זאל בעטן, "ומתנות" לאבינונים צו געבן, ובבזה לא שלחו את ידם, דאס האט מען זוכה געווען פורים, אידן האבן זיך אויסגעארבעט דעמאלטס מקבל געווען די תורה מרצון, איז געווען גרויסע השעפות פאר אידישע קינדער אראפגעקומען אויף די וועלט.

אזוי איז דעם רעיון - ער זאגט דאס נישט דאס וואס איך האב דא געזאגט ומתנות לאבינונים - דאס איז די כלל ובבזה לא שלחו את ידם זאגט ער דער ייט לב, פון דעם זעהט מען ווי גרויס אידן זענען דארט געווארן.

חייב אדם לבסומי בפוריא, אז מ'איז מחויב זיך אזוי אויסצוארבעטן אין פורים עד דלא ידע בין ארום המן לברוך מרדכי, ווייל דער ארום המן גיבט דאך נישט ס'איז נישטא וואס צו רעדן, ער איז דאך א המן, דער ברוך מרדכי גיבט, חייב אדם עד דלא ידע נישט ווי דער ארום המן גיבט נישט, מ'דארף צו זעהן ער זאל געבן פאר יענעם, נישט מ'זאל דארפן בעטן ביי איהם - ביי ארום המן מעג ער דאך בעטן ביז איבערמארגן די רשעים גיבן דאך נישט, דארט ווי מ'ברוך צו געבן גיבן זיי נישט זיי גיבן דארט ווי מ'טאר נישט געבן - אבער ערליכע אידן גיבן דאך יא, מ'זאל נישט וויסן פון ארום המן און ברוך מרדכי וואס ער גיבט יא מחיה צו זיין, אליין גיבן פון זיך פאר יענעם, פאר דעם האבן חכמים מתקן געווען [די הלכה], אזוי פארשטייט מען די הלכה וואס איז דא ביי פורים.

(פורים תשנ"א)

תכלית הפורים שנדע שעדיין לא עשינו
מלום

חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארום המן לברוך מרדכי.. וואס איז דאס טאקע אז מ'האט געהייסן טרינקען

און מעשים טובים און מיינען נאר לשם שמים, ביז דער אייבישטער וועט העלפן אונז וועלן זוכה זיין במהרה צו די אמת'דיגע ישועה במהרה בימינו אמן.

(פורים תנש"א)

מרדכי הצדיק האט נישט אנגעהויבן צו וויסן אז ער טוט עפעס ממילא האט ער וועגן דעם טאקע זוכה געווען, אז ער האט געקענט זיין א דורש טוב לכל עמו, ער האט טאקע דורש געווען אריינגעטראסקעט אין אידישע קינדער... דער אויבערשטער זאל העלפן מען זאל זוכה זיין צו טאן מצוות

דברים חוצבים להבות אש

שנשמעו בימי הפורים

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בגימטריא תתקל"ו, די זעלבע בגימטריא, ער זאגט שבת, איז געווען די י"ב חלות איז צוועלף מאל לחם באטרעפט אויך דעם זעלבן מספר, זאגט ער אזוי, די זעלבע זאך וואס מ'טוהט תענית אסתר ווען ס'געפאלט אינדערוואכן און מ'פאסט תענית אסתר, די זעלבע זאך די זעלבע פעולה, די זעלבע בגימטריא קומט אויס שבת ווען מ'פאסט נישט מיטן נעמען די י"ב חלות.

און ער זאגט די מספר איז בגימטריא מרדכי" און אסתר, מרדכי ואסתר איז אויך בגימטריא תתקל"ו, אזוי זאגט ער. - און דער בני יששכר אין די מאמר אויף שקלים זאגט אויך, אז מרדכי ואסתר - ברענגט אויך אראפ די זעלבע בגימטריא - איז בגימ' תתקל"ו ער זאגט אויך די זעלבע בגימטריא - אזוי שטייט אין עבודת ישראל פרשת זכור. און ער געבט א זאג א שבת זכור איז אויך די זעלבע גימטריא.

מיט דעם קען זיין פשט, ס'איז דא א אינטערסאנטע רוקח, יעדער ברענגט צו דעם רוקח, דער חתם סופר ברענגט אויך צו דעם רוקח, און ער פרעגט אויף איהם, דער רוקח זאגט אין פרשת אמור איז דא די סדר המועדות, אלע יו"ט ס'הייבט זיך אן מיט שבת און נאכדעם גייט אדורך, ס'הייבט זיך אן פסח, די עומר, ספירת העומר, שבועות, ר"ה י"כ, סוכות שמיני עצרת די לולב מיט ארתוג מיט די סוכה, אלעס שטייט דארט, אלע מועדים שטייט אין פרשת אמור.

נאך די פרשה פון וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל, הייבט זיך אן א נייע פרשה, וידבר ה' אל משה לאמר צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית, הייבט זיך אן די פרשה פון הדלקת המנורה, זאגט דער רוקח, נאך די פרשה פון די מועדים איז דא די פרשה פון שמן זית, דאס איז א רמז אויך

הזכרת שם מרדכי ואסתר משפיע כלחם הפנים בביהמ"ק

אביסל בדרך רמז, די גמרא זאגט עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, די אויגן פון ארימעלייט קוקן ארויס אויף מקרא מגילה, מקרא מגילה קומט אויס פון די גמרא איז א סגולה צו משפיע זיין עשירות פאר אידישע קינדער, עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה.

איך האב אזוי אינזין געהאט ווי אזוי? אז די גמרא זאגט, איז דאך זיכער אזוי, אבער וויאזוי איז דאס אז דורך מקרא מגילה איז א סגולה משפיע צו זיין עשירות.

שטייט אין עבודת ישראל אין פרשת זכור פון הייליגן קאזניצער מגיד ז"ל, זאגט ער אזוי - ס'איז זייער אקטועל זיינע הייליגע ווערטער אלע מאל, און היי יאר ווען ס'איז זונטיג פורים איז דאס במקומו - זאגט דער קאזניצער מגיד אזוי, תענית אסתר איז א תענית אלעמעאל פאר פורים, תענית אסתר איז אין דרייצעטן טאג אין אדר, מ'ליינט די י"ג מדות של רחמים, זאגט ער אזוי - דרייצן מאל חס"ד, חס"ד באטרעפט צוויי אין זיבעציג, דרייצען מאל חס"ד באטרעפט תתקל"ה, און איינס מיטן כולל, תענית" באטרעפט תתקל"ו מיטן כולל, אזוי שטייט אין עבודת ישראל.

דאס איז ווען תענית אסתר געפאלט אינדערוואכן און מ'ליינט און מ'פאסט, וואס טוהט זיך ווען תענית אסתר געפאלט אין שבת - היי יאר ווען י"ג אדר געפאלט אין שבת - מ'פאסט נישט וויאזוי איז מען משפיע די י"ג מאל חסד איז דאך תתקל"ו, זאגט ער צוועלף מאל לחם איז אויך

מגילה זאל דער אייבישטער זיי משפיע זיין גרויס עשירות
און זכות פון מרדכי ואסתר.

(שושן פורים תש"ט)

השטן מתבהל ומתערבב ע"י קריאת המגילה

פריער האבן מיר אביסל גערעדט בדרך פלפול - די תורה
איז דאך געגעבן געווארן בדרך פרס, פשט רמז דרוש סוד,
אביסל סוד, דאס איז אביסל שווערליך. ס'זאל זיין שטיל

אין די גמרא איז דא א אויסדרוק, א לשון הגמרא, היינו
טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, די זעלבע טעם פון שופר
די זעלבע טעם איז מגילה, מ'דארף אביסל אריינטראכטן די
זעלבע טעם פון שופר די זעלבע טעם איז מגילה, נו, וועלן
מיר אריינטראכטן, ס'איז דא אסאך צו זאגן, בדרך פלפול קען
מען אסאך צו זאגן, יעצט וועלן מיר גיין נישט בדרך פלפול.

איז אזוי. דער מנות הלוי טוהט אויף א אינטערסאנטע
חידוש - ער זאגט - ובבוקר אמור למלך, אינדערפרי וועסט
קומען זאגן פארן מלך, ויתלו את המן עליו, אינדערפרי ליינט
א איד קריאת שמע, האט ער געזאגט זאלסט זעהן צו זאגן
פאר מלך מ'זאל הענגען מרדכי, דעמאלטס ווען ער ליינט
קריאת שמע, דעמאלטס זאל מען אים זעהן חלילה
אויפצוהענגען, אזוי זאגט דער מנות הלוי - עפעס א פלא פון
א זאך, ער האט געוואלט הרגענען מרדכי אין די זמן ק"ש.

קודם איך האב אריינגעטראכט ווען איז דאס, וויפיל
אזיגער איז דאס ווען ער האט געוואלט הרגענען מרדכי אין
די זמן ווען מ'ליינט ק"ש, אפשר קען אמיצער זאגן וויפיל
אזיגער דאס איז? - דאס ווענט זיך שוין - מ'וועט יעדען
איינעם פרעגן וועט יעדעראיינער זאגן א אנדערע זייגער
ווען דאס איז געווען, הא? ר' מאיר אליעזר? מאיר אליעזר
זאגט ביים נץ, ס'איז דא אסאך אריינצוטראכטן, ובבוקר אמור
למלך - איבערמארגן וועט מען גיין קוקן ווען דאס איז.

עכ"פ א אינטערסאנטע זאך דער מנות הלוי זאגט אזוי אין
די זמן ק"ש, איך האב אזוי אריינגעטראכט - ס'זאל זיין שטיל
ס'ליגט א ערנסטע זאך דא - ובבוקר אמור למלך אינדערפרי
אין די זמן ק"ש, דא לייגט עפעס זיער א ערנסטע כוונה.

האב איך געקלערט אזוי, די גמרא אין ברכות דף ס"א,
דערציילט אונז די גמרא אזוי, בשעה שהוציאוהו את רבי
עקיבא להריגה, יעדער ווייסט דאך ר"ע איז געווען פון די

חנוכה, נאך די פרשה פון הדלקת המנורה, שטייט ווייטער
ולקחת סולת ואפית אותה שתיים עשרה חלות, דאס ער דאס
איז פורים, מ'זאל נעמען מעל און באקן חלות דאס איז
פורים.

פרעגט דער חתם סופר חנוכה פארשטייט ער, ווי איז דאס
באקן חלות דאס איז פורים, ווייל פורים באקט מען חלות, ווי
איז דא דער יו"ט פורים, אזוי שטייט אבער אין רוקח, און
ס'איז א הארבע רוקח.

לויט דעם עבודת ישראל איז דאס זייער פארשטענדליך
ולקחת סולת ואפית אותה שתיים עשרה חלות, דאס איז די
צוועלף חלות פון לחם הפנים, צוועלף מאל לחם איז
בגימטריא מרדכי ואסתר, ממילא איז דאס צדקו דברי
הצדיק, איז גערעכט די רוקח אז די פרשה נאכדעם איז
פרשת חנוכה, און צוועלף מאל לחם איז בגימטריא מרדכי
ואסתר, און דאס איז די יו"ט פורים.

איז אזוי די מנורה איז בדרום, שולחן איז געווען בצפון, די
מנורה האט משפיע געווען חכמה, די שולחן האט משפיע
עשירות, די שולחן איז געווען די י"ב חלות איז געווען די
לחם הפנים דאס האט משפיע געווען עשירות פאר אידישע
קינדער, די י"ב חלות איז בגימטריא מרדכי ואסתר.

איז אינטערסאנט ס'איז דא א מדרש פרשת תרומה, נבחר
שמו של מרדכי, ס'איז אויסגעקליבן די נאמען פון מרדכי,
מעושרו של המן, ווי די עשירות פון המן. וואספארא שייכות
די נאמען פון מרדכי איז אויסדעוועלט פון די נאמען פון
המן. פארשטייט מען זייער גוט ווייל די נאמען מרדכי ואסתר
איז פונקט בגימטריא ווי די צוועלף חלות, די י"ב חלות האט
משפיע געווען עשירות, צו דערמאנען די נאמען מרדכי
ואסתר איז א סגולה צו משפיע זיין עשירות, פונקט אזוי ווי
די לחם הפנים.

קומט אויס אזוי ווען א איד האט די זכיה און ער ליינט די
מגילה, און מ'דערמאנט די הייליגע נאמען, מ'דערמאנט די
נאמען מרדכי ואסתר, דאס איז א סגולה משפיע צו זיין
עשירות פאר אידישע קינדער. עיניהם של עניים נשואות
למקרא מגילה, קוקן ארויס צו מקרא מגילה, וואס דאס איז
דאך די תקנה פון מרדכי ואסתר, און דאס איז די כוחות
הקדושה פון מרדכי ואסתר, מרדכי ואסתר האבן די זעלבע
כוח פון די י"ב חלות פון לחם הפנים, וואס דאס האט משפיע
געווען עשירות פאר אידישע קינדער, זאל דער אייבישטער
אז די קריאת המגילה זאל משפיע זיין שפע רב לבית ישראל,
עשירות, אלע אידן וואס האבן זוכה צו הערן און צו ליינען די

איז דא א הייליג ווארט פון א הייליגן איד א מקובל הרמ"ז, ווי זיי ברענגען צו איז דער רמ"ז געווען א גרויסער מקובל פון איהם שטאמט דאס ווארט, נאר אזא הייליגער איד קען זאגן אזא הייליגן טייטשט.

זאגט ער אזוי, שטייט פון אר"י הקדוש אז משה רבינו האט גע'הרג'עט דעם מצרי מיט א ווארט, וויאזוי האט ער גע'הרג'עט דעם מצרי? מיטן שם תכ"ה, אז מ'זאגט דעם שם תכ"ה מיט דעם קען מען א גוי ערלעדיגן איינס צוויי, וועגן דעם זאגט דער אר"י הק' ווען משה רבינו האט געזעהן שני אנשים ניצים, האט ער געזאגט רשע למה תכה רעך, ער האט דערמאנט דאס ווארט תכ"ה, האבן זיי איהם געזאגט הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי, דו וויסט אונז אויך ערלעדיגן מיט ווארט תכ"ה, אזוי ווי דו האסט דעם מצרי ערלעדיגט מיטן שם תכ"ה, אזוי זאגט דער אר"י הק' משה רבינו האט גע'הרג'עט דעם מצרי האט ער מכוון געווען דעם שם תכ"ה.

ואהבת את הוי"ה אלקיך, די סו"ת פון א'ת הוי"ה אלקיך איז די סו"ת תכ"ה, זאגט דער רמ"ז מ'האט געזעהן מ'טוהט מיט ר"ע מ'גייט זיך איהם מיט אזא אכזריות, און רע"ק הייבט אן צו ליינען ק"ש, די תלמידים האבן געזעהן ר"ע הייבט אן צו ליינען ק"ש, און ער זאגט שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, האבן זיי פארשטאנען אז ער וועט ענדיגן שמע ישראל, און ער וועט אנהייבן ואהבת את ה' אלקיך, ווען ער וועט זאגן א'ת הוי"ה אלקיך אי די סו"ת תכ"ה, וועט ער ערלעדיגן דעם תליון, דער וואס טוהט איהם, ר"ע איז נישט געווען אזא קטלא קניא בעלמא, זיי זענען געווען אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה"א, ר"ע האט געקענט מיט שם ווען ער זאל זאגן ואהבת את ה"א ערלעדיגט ער יענעם און יענער וואלט זיך אויסגעצויגן ווי א פגור, און ר"ע וואלט פריי געווארן פון די גאנצע מעשה.

ביז דערוויל זעהן זיי א אינטערסאנטע מעשה, ר"ע זאגט שמע ישראל און פאר דביקות'ט זיך ביי שמע ישראל, און ער איז מאריך באחד און גייט נישט ווייטער, זאגן איהם די תלמידים רבינו עד כאן? ביז אהער, דו זאגסט ה' אלקינו ה' אחד! גיי ווייטער זאג ואהבת את ה"א ממילא וועסטו איהם ערלעדיגן.

זאגט ר"ע איך קען, איך ווייס, איך וויל אבער נישט, כל ימי הייתי מצטער, א גאנץ לעבן האב איך אויסגעקוקט איך וועל אויסגיין אויף קודש השם, און יעצט ווען איך קען אויסגיין אויף קידוש השם וועל איך טוהן א עצה איך זאל איהם ערלעדיגן, איך וועל נישט אויסגיין אויף קידוש השם, איך

עשרה הרוגים מלכות - ווען מ'איז געגאנגען הרג'ענען דעם הייליגן תנא ר"ע, דערציילט אונז די גמרא - ס'איז געווען די זמן ק"ש, דעמאלטס אינדערפרי - והי' סורקין את בשרו מ'האט איהם געריסן במסרקות של ברזל, מיט א קעמל פון אייזן האט מען אהם נעבעך - ס'איז שווער צו זאגן די הסתרת פנים איז געווען דארט אזוי גרויס - דער הייליגער תנא ר"ע איז געשטאנען אין די רשעים האבן געריסן נעבעך זיין הייליג פלייש מיט אייזערנע קעמלעך, מיט אייזערנע ציינער האט מען איהם געריסן - והי' מקבל עליו עול מלכות שמים, און ר"ע האט געליינט ק"ש.

און די תלמידים זענען דארט געשטאנען - די רשעים האבן דאס נישט געמאכט בצנעה, מ'האט דאס געמאכט מיטן הייליגן תנא ר"ע בפרהסיא - מ'האט איהם ארויס געטראגן אז יעדער איינער זאל זעהן וואס מ'טוהט מיטן הייליגן תנא, בפני כל עם ועדה האט מען איהם נעבעך געפאנגט, אין ר"ע האט געליינט ק"ש - פרעגן איהם די תלמידים רבינו עד כאן אזוי וויי - ר"ע איז געווען פאר'מוח'ט, ר"ע האט געליינט ק"ש, ער האט געכאפט, ער האט געליינט ק"ש, און מ'האט איהם געריסן און מ'האט אים געשנטין די רשעים, און ר"ע ליינט ק"ש, אין די תלמידים קוקן צו א עבודת הקודש פון הייליגן רבי'ן און אזא מצב ווי ר"ע געזעגנט זיך פון דעם עולם השפל, מיט אזא אזכריות וואס מהאט זיך מיט איהם באנומען, ר"ע ליינט ק"ש אין אזא צייט.

ענטפערט ר"ע כל ימי הייתי מצער, מיין גאנצן לעבן האב איך מיר ארויסגעקוקט אויף דעם ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך אפילו הוא נוטל את נפשך, יעצט איך האב דאס דערלעבט זאל איך דאס מקים זיין מיט אזא גרויסע שמחה, והי' מאריך באחד, ר"ע האט מאריך געווען מיט שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ויצאה נשמתו באחד אין די הייליגע נשמה איז ארויף געגאנגען לגנוזי מרומים, ווען ר"ע האט געזאגט אחד, אזוי דערציילט אונז די גמרא הייליגע גמרא ווי אזוי ר"ע איז נסתלק געווארן מהאי עלמא מיטא אזוי גרויס מסירת נפש.

פרעגט מען א קשי' מהאט געפרעגט ר"ע רבינו עד כאן, וואס הייסט עד כאן, עד כאן איז שייך צו זאגן ביז אהער, עד כאן איז שייך צו זאגן אויף א מידה - זיי האבן נישט געדארפט זאגן עד כאן, די תלמידים האבן צוגעקוקט די הייליגע עבודה האבן זיי געדארפט זאגן א אנדערע אויסדרוק, רבינו אזוי ווייט גייט דיין עבודה אז דו קענסט קאכן אין עבודת ה', ווען מ'שמיסט און מ'רייסט? וואס הייסט עד כאן ביז אהער? אזוי פרעגט מען די קשיא.

חיצונים, איז וודאי בהול. איז אזוי באמת די גמרא זאגט פארוואס זאגט מען נישט הלל פורים זאגט די גמרא ווייל קריאתה זו הילולא, ווען מ'ליינט די מגילה דעמאלטס לויבט מען, און דאס איז די הלל, קומט אויס אז לייען די מגילה איז באמת די הלל.

אין פסוק כל כל הנשמה תהלל י-ה, כל הנשמה תהלל איז די ר"ת תכ"ה, אז מ'ווייל אין די מגילה, איז אויך דא א רמז "התך" איז איין רמז, ס'איז דא נאך א רמז מבית המלך וישנה את נערותיה שטייט המלך וישנה איז א ה"א, א"ת איז א תי"ו, דארט אין די מגילה איז אויך אין די סו"ת תכ"ה.

ווען א איד ליינט די מגילה טאמער ליינט ער אזוי, ער קוקט דעם זייגער ס'דארד איהם א האלבע שעה, ער דארף פארברענגען א האלבע שעה ליינען די מגילה, ער קוקט שוין ארויס, ווען ער וועט שוין פטור זיין, ביים אנהייב, נו, ווען ער קען שוין האלטן ביים סוף, ער כאפט אפ, ער ליינט אפ די מגילה, נישט דאס איז דאס.

ווען א איד ליינט די מגילה און ער ווייסט אז יעדעס ווארט איז א הייליגקייט מ'ליינט די מגילה און מ'געבט א שבח והודאה פארן הייליגן באשעפער, יעדעס ווארט ווען ער ליינט די מגילה, קריאתה זו הילולא, טאמער איז דאס לעול ולמשא, ער קען נישט עסן ווייל ער מוז דאך נעבעך ליינען די מגילה, דאס איז משפה ולחוץ, נישט דאס מיינט דער פסוק.

קריאתה זו הילולא מיינט ווען ס'איז כל הנשמה תהלל ק'ה, ווען מ'ליינט די מגילה בלב ובנפש מיט אלע רמ"ח איברים און אלע שס"ה גידים, ער ליינט די מגילה קריאתה זו הילולא, דעמאלטס איז ער מכוון כל הנשמה תהלל דעמאלטס קומט אויס ביי די מגילה איז ער מכוון די שם תכ"ה, היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, די זעלבע שופר, וואס ביי שופר איז כל העמים תקעו כף, די זעלבע טעם איז דא אין די מגילה, ווען מ'בלאזט שופר תנינא איז וודאי בהיל, ווען מ'ליינט די מגילה כל הנשמה תהלל, קריאתה זו הילולא, איז וודאי בהיל, ממילא קומט אויס די זעלבע כוחות וואס איז דא אין שופר, די זעלבע היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה.

האב איך געקלערט נאך מער, פותח את ידך, די ר"ת פון פ'ותח א"ת י'דך איז דאך פא"י דאס ווייסט יעדער איינער, די סו"ת פון פותח א"ת י'דך איז חת"ך - ח"ת תי"ו כ"ף - דאס איז די שם וואס איז משפיע פרנסה. די שם וואס איז משפיע פרנסה איז חת"ך, קומט אויס אזוי - וויפיל איז חת"ך מער

ווייל נישט, איך וויל גע'הרג'עט ווערן אויף קידוש השם, אזוי האט געטייטשט דער רמ"ז, זי ברענגען צו א מקובל אלקי, עפעס עא געטליכער א גרויסער מקובל - דער מקדש מלך ברענגט דאס אראפ זייער גרויסער הייליגע אידן, וואס זיי האבן דאס געטייטשט.

דער המן האט זיך דא אויסגעארבעט, א גרויס ארטיגן פלאן, ובבוקר אמור למלך ער זאל קומען אינדעפרי, ויתלו את מרדכי, ער האט זיך געמאכט זייער א גוטן פלאן, ער וועט קומען צום מלך אינדעפרי, און ער זאל חלילה מרדכי הענגען, און המן האט געוואוסט מרדכי קען זיך נישט קיין עצה געבן מיט איהם? מרדכי וועט ליינען קר"ש און ער וועט מכוון זיין ואהבת א"ת הו"ה אלקיך, און ער וועט איהם ערלעדיגן, און המן וועט גיין א פגירה, מרדכי וועט זיך נישט קיין עצה געבן?

וועגן דעם, האט המן באשלאסן ער מוז הרג'ענען מרדכי, ובבוקר אמור למלך איידער ער וועט נאך קענען ליינען קר"ש, ווען ס'וועט קומען די זמן קר"ש - ער האט איהם געוואלט הרג'ענען נאך פאר ער ליינען קר"ש, ממילא וועט ער קענען האבן א שליטה, דאס איז געווען די פלאן פון המן, ובבוקר אמור למלך ויתלו את מרדכי עליו.

האב איך געקלערט אזוי דאס איז היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, דער אמת איז אזוי, מ'דארף דא אסא אריינטראכטן, תוס' ברענגט אראפ ביי די גמרא אין ר"ה למה תוקעין בר"ה, זאגט די גמרא למה תוקעין? רחמנא אמר תקעו, למה תוקעין כשהן יושבין וכשהן עומדין לערב השטן, ברענגט תוס' א ירושלמי זימנא חדא בהיל ולא בהיל, תנינא ודאי בהיל, מ'בלאזט דאס צווייטע מאל איז זיכער בהול, פארוואס? אפשר קען עמיצער מסביר זיין פארוואס די ערשטע תקיעות דמיושב איז ער נאכנישט בהיל, תנינא ווען מ'בלאזט די צווייטע מאל איז וודאי בהול.

אין האב געקלערט אזוי, כל העמים תקעו כף די ר"ת כל העמים תקעו כף - אז מ'ווייל קען מען זאגן כל העמים תקעו איז די ר"ת תכ"ה, - אז מ'ווייל קען מען אנדערש גיין העמים תקעו כף איז אויך דא תכ"ה - כ"ף דאס איז הונדערט דאס איז די מאה קולות - פארוואס מ'בלאזט די מאה קולות איז דאך מרוכז אין דעם פסוק, מ'בלאזט ר"ה מאה קולות וועגן כל העמים תקעו כף, ווען מ'בלאזט די ערשטע מאל איז בהיל ולא בהיל, ווען מ'בלאזט תנינא מ'בלאזט די מאה קולות איז כל העמים תקעו "כ"ף", איז דאך דא די שם תכ"ה, הא! ער זעהט אז מ'איז מכוון דעם שם תכ"ה, מיט דעם שם תכ"ה קען מען ערלעדיגן די אלע

לקרוא את המגילה בדחילו ורחימו כמו בתקיעת שופר

להאב געקלערט היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, ס'איז אינטערסאנט דער בני יששכר זאגט אז פורים איז כולל אלע מועדים, פסח און יו"ט און סוכות און שבועות, ר"ה, אזוי זאגט דער בני יששכר, - דער בני יששכר אז ער זאגט, אונז ווייסן מיר דאך אז דער דברי חיים האט געזעגט אז בני יששכר איז ברוח הקודש נאמרה, דער הייליגער בני יששכר - קודם האב איך געטראפן א רמז אזוי פורים איז א ענין פון ר"ה, ראש השנה איז דאך יום הזכרון הזה, והימים האלה נזכרים ונעשים, די טעג האט אין זיך די בחינה פון ראש השנה, דער יו"ט פורים האט אין זיך די טעג פון ראש השנה.

איך האב אינזין געהאט אזוי היינט נאך די מגילה ליינען, ווער ס'קומט אהיים ראש השנה פון דאווענען און ער הערט שופר, און ער איז נישט דורעכגעווייקט, דעם דארף מען בודק זיין ווי אזוי ער האט געדאוונט ראש השנה - ווער ס'קומט אהיים פון די מגילה ליינען און אויב ער איז נישט דורעכגעווייקט - ער ליינט די מגילה און ער איז נישט דורעכגעווייקט, דאס העמד איז איהם נישט נאס דארף מען איהם אויך בודק זיין וואס טוהט זיך, איז היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה.

דאס קען נישט זיין אזוי פשוט קאלטערהייט קומען אין ביהמ"ד, איך זעהן א בעל קורא ליינט אזוי די מגילה, ער יאגט זיך, ער איילט זיך ער ליינט אפ אזוי שנעל שנעל, ער קוקט אויפן זייגער ער זאל שוין קענען אהיים גיין, ער איז צופרידן ער איז אהיים געגאנגען נאך איידער ער איז אנגעקומען - נו, אזוי ליינט מען נישט די מגילה פורים, ניין נישט אזוי, אויב דארף ער זיך נישט איבערטוהן די בגדים, ראש השנה דארף אזוי צו זיין, היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה.

והימים האלו נזכרים ונעשים, אז מ'ליינט די מגילה דארף אביסל אדורך נעמען, אזוי ווי די בני יששכר זאגט ביי המן שטייט, והמן בא לחצר המלך החיצונה, המן איז געקומען אין חצר המלך החיצונה, ער איז אנגעקומען אין חיצוניות, ביי אסתר שטייט זי איז געקומען בחצר המלך הפנימית, אסתר המלכה זי קומט אן בחצר המלך הפנימית, אביסל אין פנימיות אריין, המן האט נישט געקענט אריין קומען, המלך מיינט מען דאך דעם מלך מלכי המלכים, דער המן איז אביסל אויבערפלעכלעך, אבער דאס איז נאר בחצר המלך החיצונה - דער בני יששכר זאגט דאס אזוי אויף המן - ער

פון תכ"ה, דאס איז מיט דריי, די דריי ווערטער כל הנשמה תהלל קומט צו די דריי תיבות צו דעם, ווערט חת"ך...

קריאת המגילה איז אויך אזוי, כל הנשמה תהלל, מ'ליינט די מגילה בלב ובנפש, ממילא איז כל הנשמה תהלל, קומט צו דריי ווערטער צו תכ"ה ווערט חת"ך דאס איז דער מלאך וואס איז משפיע פרנסה, עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, די אויגן פון ארימעלייט קוקן ארויס צו מקרא מגילה, וואספארא שייכות האט דאס עיניהם של עניים? אז מ'ליינט די מגילה און קריאתה זו הילולא, נישט משפה ולחוץ, נאר ס'איז כל הנשמה תהלל. ווערט תכ"ה, דאס איז דער מלאך וואס איז משפיע פרנסה, איז עיניהם של עניים די אויגן פון ארימעלייט, נשואות למקרא מגילה, אידישע קינדער דארפן האבן שפע פרנסה, דורך ליינען פורים די מגילה, איז דער מלאך חת"ך די סו"ת פון פותח את ירך.

האב איך געקלערט נאכמכל הפושט יד נותנין לו, ווער ס'שטרעגט אויס די האנט צו געבן פאר א ארימאן, ער איז מקיים דעם פותח את ירך, ער העפענט אויף די הענט כל הפושט יד, ממילא קומט אויס איז ער דאך מכוון דעם שם פון פא"י און די סופי תיבות חת"ך, איז נותנים לו געבט מען איהם פרנסה, ווייל דאס איז דער מלאך וואס איז משפיע פרנסה.. מצוות קריאת המגילה משפיע פרנסה.

זאל דער אייבישטער העלפן מיר האבן געהאט די זכיה צו ליינען די מגילה, מגילה איז איינס פון די כ"ד ספרי קודש, מגילה דער ישמח משה זאגט נעשה ונשמע, וואס מיינט מען נעשה ונשמע? נעשה מיינט מען מצוות התורה, ונשמע מיינט מען מיר וועלן הערן מגילה ליינען, האבן אידן געזאגט נעשה ונשמע מקבל געווען צו ליינען די מגילה, איך האבן געליינט די הייליגע מגילה.

זאל דער אייבישטער העלפן אז דורך די מגילה זאל זיך העפענען ארובות השמים, עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, ארימעלייט אידישע קינדער, אידן עם עני ואביון כלל ישראל, אולי יחוס עם עני ואביון אולי ירחם, כלל ישראל נשואות למקרא מגילה, דאס קוקט ארויס צום ליינען די מגילה, אז אידישע קינדער זאלן געהאלפן ווערן מיט שפע ברכה והצלחה, ס'זאל אראפקומען א גרויסע השפעה, השפעה מרובה, פרנסה בהרוחה גדולה ובניקל, לנו ולכל בני ישראל, פארן גאנץ כלל ישראל, מ'זאל זוכה זיין צו גרויס שפע, ביז דער אייבישטער וועט העלפן מיר וועלן זוכה זיין צו די גאולה שלימה בב"א.

בליינט איבער ב"מ איז בני מזוני אזוי זאגט דער הייליגער ראפשיצער רב, דער שם יב"מ איז מסוגל משפיע צו זיין בני חיי ומזוני, עכ"ד הרב, דער הייליגער ראפשיצער רב האט אזוי געזעהן אין הימל, ער האט אזוי אונז מגלה געווען, אז דער שם יב"מ איז משפיע בני חיי ומזוני.

דער ישמח משה זאגט ושים באוני יהושע און דו זאלסט אריין זאגן אין די אויער פון יהושע, וואס זאל מ'איהם אריין זאגן א סוד אין די אויערן פון יהושע, ער אריינגעזאגט א סוד אין די אויערן פון יהושע אז ס'גייט זיין א נס פון פורים, און ער האט איהם געזאגט אז ער זאל פאר קיינעם נישט אויסזאגן, יהושע האט דאס געוואוסט, יהושע האט דאס איבער געגעבן פאר די נשיאי ישראל, דור אחר דור, עפ"י סוד האבן זיי געוואוסט אז ס'גייט זיין א מעשה פון המן און אסתר פורים, זאגט דער ישמח משה מרדכי הצדיק האט אויך געוואוסט אז דא גייט זיין א נס, ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, ער האט שוין דעמאלטס געוואוסט אלעס וואס ס'גייט פארסירן, נאר ער האט דאך נישט געקענט אויסזאגן פאר ציבור אז דא, דרייט זיך אזא שפיל אזא מעשה, וואלט דאך קיינער נישט תשובה געטוהן, ווער ער זאגט אז דאס איז נאר א צייטויליגע זאך און באלד וועט זיך דאס איבערדרייען, האט ער נישט אויסגעזאגט ער האט געמאכט א שווייג פון דעם, ויצא בתוך העיר ויעק זעקה גדולה ומרה, אבער ביי זיך האט מרדכי געוואוסט אז די מעשה גייט זיך ענדיגן מיט גוטן, ס'איז נאר דא א דורכגאנג, אזוי זאגט דער ישמח משה אין פרשת תרומה.

זאגט ער נעשה ונשמע איזן זענען געקומען צו מתן תורה ופסקה זוהמתן זיי זענען געווען אין א גרויסע מדריגה, האבן זיי דעמאלטס משיג געווען די גאנצע מעשה, פון א מגילה מיט אחשוורוש מיט המן, אלעס אלעס וואס גייט זיין, האבן זיי געזאגט נעשה מ'וועט טוהן אלע מצות ה', ונשמע און מיר וועלן הערן די מגילה, אזוי זאגט דער ישמח משה. קומט אויס אזוי, נעשה ונשמע גייט ארויף אויף די מגילה מיר וועלן ליינען די מגילה.

אין די מגילה איז דא דער שם יב"מ, דער שם איז דא אין די מגילה, וואו געפינט מען דאס אין די מגילה, ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו, יעשה ב'ל מלכותו איז דעם שם יב"מ, האבן זיי געזאגט נעשה ונשמע מיר וועלן הערן די מגילה, ונשמע פתגם המלך וועלן מיר הערן דעם שם הקודש, וועלכע שם אשר יעשה בכל מלכותו, דעם שם, איז אויב אזוי ונשמע קולו בבואו אל הקודש בצאתו מן הקודש ולא ימות, דאס וועט משפיע זיין חיים, ונשמע

האט נאר געקענט קומען בחצר המלך החיצונה, אסתר המלכה א איד דארף האבן אביסל פנימיות, אביסל אינעווייניג.

א איד ליינט די מגילה, והימים האלו נזכרים ונעשים, וואס הייסט ונעשים, וואס הייסט דאס געטוהן. ווען א איד ארבעט אביסל, שוויצט ער זיך אן, ער קומט ארויס אביסל אפגעשוויצט, ער האט געארבעט. והימים האלו ווען ס'איז נזכרים ווען מ'ליינט די מגילה דארף זיך ונעשים, דארף זיך אביסל א ארבעט, אביסל האראוויניע, מ'ליינט דארף מען אביסל פילן פנימיות, ס'דארף אביסל אויפקאכן, ס'איז נישט אזוי משפה ולחץ, בחצר המלך החיצונה דארט באלאנגט המן, אסתר איז אביסל אנדערש צוגעגאנגען, נישט אזוי האט אסתר מתקן געווען צו ליינען די מגילה.

(משתה היין - תשס"ד)

מקרא מגילה משפיע בני חיי ומזוני

ס'איז דא א מסורה נעשה ונשמע שטייט אין פרשת משפטים, נאכדעם ונשמע קולו בבואו אל הקודש ובצאתו ולא ימות דאס שטייט אין פרשת תצוה, נאכדעם איז דא א דריטע פסוק ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו, דאס איז שוין אין די מגילה. דריי מאל ונשמע.

כ'האב געקלערט אזוי א קורצען אופן וואס ס'קען זיין די מסורה, שטייט אין זרע קודש פון הייליגן ראפשיצער רב, זאגט דער זרע קודש די ר"ת, מעל בני ישראל איז יב"מ מעל בני ישראל איז די ר"ת יב"מ, זאגט ער דער שם יב"מ איז איינס פון די ע"ב שמות, ס'איז דא ע"ב שמות, איר וועט אריינקוקן אין סידור ביי די פרשה פון קריאת שמע, ביי והיה אם שמוע איז ארויסגעשריבן די ע"ב שמות, אויפן ווארט נותן איז ארויסגעשריבן דער שם איז יב"מ, זאגט דער זרע קודש אז מעל בני ישראל איז מרומם דער שם יב"מ.

און דער זרע קודש זאגט אבער צו נאך אפאר ווערטער - דער הייליגן ראפשיצער רב זכרונו לברכה - ער זאגט די סגולה פון דעם שם, זאגט דער ראפשיצער רב ז"ל איז בני חיי ומזוני זאגט דער ראפשיצער רב, ווי ליגט אין דעם שם בני חיי ומזוני? לייגט ער דאס אראפ אזוי אביסל בדרך פשטות, יב"מ יו"ד איז חכמה אלע ספרי מקובלים זאגן אזוי אז יו"ד איז חכמה, החכמה תחיה בעליה, ממילא איז יו"ד איז חכמה, חכמה איז חיות ממילא איז דער יו"ד משפיע חיות, דאס איז חיות.

העיקר בפורים להתפלל על צרכי חביריו וידידי

איך האב געקלערט אויף נאך א אופן ובבואה לפני המלך אמר עם הספר האבן מיר נאך געזאגט דעם עטרת ישועה אמר עם הספר דאס איז ר"ה תקיעת שופר פון ר"ה.

ל'האב געקלערט אזוי ס'איז דא זייער א אינטרעסאנט ווארט פון ערוגת הבושם פרשת ווארא, ער זאגט דארט, אז אידן האבן געהארבעט אין מצרים צוויי הונדערט און צען, פרעגט זיך די קשיא איז דאס מעגליך אז מ'זאל ארבעטן צוויי הונדערט און צען יאר עבודת הפרך, טאג נאך טאג, וואך נאך וואך, חודש נאך חודש, צוויי הונדערט און צען יאר דאס איז א מציאות מ'זאל דאס קענען אויסהאלטן? מ'זאל קענען עקזעסטרירן? צוויי הונדערט און צען יאר געהארבעט.

זאגט דער ערוגת הבושם, שטעלט ער דאס אהער אזוי, ס'איז אינגאנצן אנדערש געווען דארט, ער ברענגט אראפ א רמב"ן, דער רמב"ן זאגט אז נישט יעדער איינער האט געארבעט א גאנצע צייט, מ'האט איינגעטיילט כלל ישראל אויף צוועלף שבטים לאמיר זאגן, ס'איז דא צוועלף חדשים א יאר, זאגט דער ערוגת הבושם, יעדען חודש האט איינגערופן איין שבט, און די אנדערע זענען געגאנגען אויף ערליב, און די חודש האט מען געארבעט, אזוי זאגט דער רמב"ן מ'האט נישט געארבעט א גאנצע צייט.

פרעגט דער ערוגת הבושם איז וואס איז געווען די ארבעט, קומט אויס א איך חודש אין יאר האט מען געארבעט און עלף חדשים געזעצן במנוחה, זאגט ער ס'איז נישט אזוי געווען איין חודש האט מען איינגעריקט, און די אנדערע עלף חדשים איז מען ארום געגאנגען פארקלעמט, מיין שכן האט מען איינגערופן מיין שכן ארבעט, ס'האט ווי געטוהן דאס הארץ, אייר האט דער שכן געארבעט, סיון האט מען א צווייטן איד איינגערופן, און מ'איז געווען מלא צער א דער איד ארבעט און יענער, אזוי איז געגאנגען תמוז האט א אנדער איד, מ'איז געזעצן אינדערהיים, און קיין מנוחה האט מען נישט געהאט, מ'האט נישט געקענט שלאפן, איך קען שלאפן, מיין שכן זיצט יעצט אין די ארבעט און איהם פאניגט מען, ער ארבעט יעצט עבודת הפרך קושי השיעבוד, מ'האט נישט געקענט עסן מ'האט נישט געקענט שלאפן, געהארבעט האט מען בפועל נאר איין חודש, אבער די איבעריגע חדשים האט מיטגעפילט און מיטגעליטן, דאס הארץ האט מיט געוויינט מיט א צווייטן איד מיט א דריטן

הקודש בבואו אל הקודש ובצאתו ולא ימות, ממילא קומט אויס אז ס'זעט משפיע זיין חיות.

עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, ווייל אז מ'ליינט די מגילה, ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו, איז דער שם יב"מ, מ'ליינט דאס אין מגילה, דאס איז משפיע בני חיי ומזוני, - אזוי זאגט דער ראפשיצער רב, און ס'איז נישטא קיין חולק, דער ראפשיצער רב זאגט אזי און קיינער איז נישט מחולק, ממילא קומט אויס אז ס'איז זיכער אזוי - אז מ'ליינט די מגילה אשר יעשה בכל מלכותו ווערט נשפע פאר אידישע קינדער בני חיי ומזוני, עיניהם של עניים די אויגן פון עניים קוקן ארויס למקרא מגילה, צו ליינען די מגילה, מ'ליינט אשר יעשה בכל מלכותו דער שם קודש יעשה בכל מלכותו ווערט נשפע פאר אידישע קינדער פרנסה ברווח, עיניהם של עניים אידן דארפן האבן מזוני רויחי, די מגילה איז משפיע פאר אידישע קינדער פרנסה בהרחבה גדולה.

(משתה היין תש"ט)

מרדכי הצדיק מתפלל עלינו גם היום הזה

איך נאכגעזאגט דעם יו"ט (אסתר רבה פ"ו פ"ב) מרדכי בדורו כמשה בדורו, מרדכי איז געווען אין זיין דור אזוי ווי משה בדורו, וואס איז ער געווען אזויווי משה בדורו.

ווייל משה רבינו זאגט די גמרא אז גזירה שוה, וימת שם משה ויהי שם עם ה' דרשנ'ט די גמרא א גזירה שוה, מה כאן עומד ומשמש אף שם עומד ומשמש, משה רבינו אויבן אין הימל עומד ומשמש, דער זיידע ז"ל אין ייטב לב זאגט וואס הייסט עומד ומשמש, אין עמידה אלא לשון תפילה, מה כאן עומד ומשמש אזוי ווי אויף דער וועלט האט משה רבינו מתפלל געווען פאר אידישע קינדער, אף שם איז משה עומד ומשמש.

מרדכי איז כמשה בדורו, איז מרדכי אויך, מה כאן אזוי ווי אויף דעם עולם איז ער יזעק זעקה גדולה ומרה, און ער האט משפיע ישועות פאר כלל ישראל, אזוי איז ער דארט אויך אין הימל עומד ומשמש און מתפלל, איז מרדכי הצדיק אז דורש טוב לעמו, ער איז מתפלל פאר אידישע קינדער פאר אלעם גוטן.

(שושן פורים תשס"ט)

פאסטן, איך וועל פאסטן אויף ענק, עטץ זאלסט מתפלל זיין אויף מיר, גם אני ונערותי אצום כן, איך וועלן מתפלל זיין אויף ענק, יעדער איינער דארף מתפלל זיין פארן צווייטן.

דאס איז ובבואה לפני המלך ווען ס'קומט ר"ה, מ'קומט פאר מלך מלכי המלכים, מ'קומט מתפלל זיין, אויף דעם אופן דארף מען מתפלל זיין, דאס איז די אופן פון תפילות. וועגן דעם איז היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, די טעם פון שופר דאס איז די טעם פון די מגילה.

עכ"פ, ס'קומט יו"ט פורים אידן גיסן זיך דאס הארץ מ'בעט דעם הייליגן באשעפער פאר השפעות טובות פאר כלל ישראל, די אמת איז יעדער איינציגער איד איז נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי - ועמי בבקשתי וייל יעדער איינער דארף אינזין האבן דעם עמי דעם גאנצן כלל ישראל.

מרדכי הצדיק האט וועגן דעם מתקן געווען די משלוח מנות איש לרעהו, וייל דער עיקר איז, יעדער איינער האט אינזין געהאט צו פארזארגן דעם צווייטן, און די תקנה איז אזוי געווען, נאך ווען דעם אייבישטער האט געהאלפן און ער האט געטוהן דעם נס, האט מען מתקן געווען משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים.

(שושן פורים תשס"ט)

משלוח מנות מכניע את המן ובניו כמו קריאת שמע

ובבוקר אמור למלך ויתלו את מרדכי עליו זאגט דער מנות הלוי ער האט איהם געוואלט אויפגעגען אין די זמן פון קריאת שמע. איך האב אריינגעטראכט אזוי אין די ענין פון קר"ש.

אין ליקוטי תורה פון רבי מאטע'עלע טשערנאביל'ער ז"ל זאגט ער אזוי אין פרשת כי תבוא איז דא די תוכחות, די ארורים, איז דא עלף ארורים אין די תורה, עלף מאל שטייט דארט ארור, די עלף ארורים זענען קעגן די עשרת בני המן מיט המן - המן מיט די עשרת בני המן שטעלט זיך צוזאם עלף, שטייט עלף מאל ארור וייל די ארורים פון די תורה איז נמשך פון די קליפה פון המן מיט זיינע קינדער, און ער לייגט נאך צו זרש אויך, ארורה זרש אשת מפחדי, - אינדער'אמת קומט אויס אז זרש איז שוין די צוועלפטע, זאגט ער אז זרש איז די נקיבה, און די נקיבה איז לילי"ת די נקיבה פון די סט"א.

איד. אזוי זאגט דער ערוגת הבושם דאס איז געווען די שיעבוד מצרים.

כ'האב אזוי אינזין געהאט, ווען המן האט גוזר געווען א גזירה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן, יעדער איד איז דאך געווען בכלל פון די גזירה, מ'האט איהם געמיינט, אדער מרדכי הצדיק - זי האט איהם געזאגט לך כנוס את כל היהודים, יעדער איז געקומען אין ביהמ"ד, נישט מ'האט געוויינט די עקה גדולה ומרה, נישט מ'האט געוויינט אז חלילה מ'גייט איהם הרג'ענען, יעדער איד האט ווי געטוהן מיין שכן מיין ברודער מיין קרוב מ'גייט איהם הרג'ענען, יעדער איד האט געוויינט אויפן צווייטן איד מ'גייט נעבעך יענעם אומברענגען, יעדער איד האט זיך אויסגעוויינט א אומגליק דעם איד יענעם איד גייט מען הרג'ענען, אזוי האט מען מתפלל געווען.

דער תפארת שלמה זאגט יום הזכרון יהיה לכם, וואס איז די יום הזכרון, זאגט ער ס'קומט ר"ה ביי די תפילת דארף מען געדענקען א צווייטן איד צו בעטן, נישט בעטן פאר זיך, בעטן און מתפלל ר"ה ווען ס'איז יום הזכרון דארף מען געדענקען א צווייטן איד, א צווייטער איד דארף זיין געזונט א צווייטער איד דארף פרנסה, א צווייטער דארף טוהן גוטע שידוכים מיט קינדער, א צווייטער דארף געהאלפן ווערן מיט קינדער, ס'קומט די הייליגע טעג און מ'דארף מתפלל זיין, נישט זיך אינזין האבן, מ'דארף אינזין האבן כלל ישראל, יעדער איינציגער איד דארף אינזין האבן א צווייטן איד.

דאס איז היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, די זעלבע טעם וואס איז ביי שופר, מ'בלאזט שופר מעורר צו זיין השפעות טובות פאר אידישע קינדער, ס'קומט די הייליגע טאג ר"ה, נישט זיך מיינט מען.

אינדער'אמת' אריין דאס פארשטייט מען, דער תיקוני זוהר רעדט זיך אפ צווחין ככלבין הב הב, לב לנא, נו מ'האט דאך מתקן געווען מ'זאל מתפלל זיין, ווען איינער זאגט הב הב לנא ער בעט פאר זיך, דעמאלטס רעדט זיך דער תיקוני זוהר אפ צווחין ככלבין, אבער ווען איינער איז מתפלל און ער בעט פאר א צווייטן, פאר א דריטן איד, פאר זיין גוטן פריינד פאר זיך קרוב, ער האט אינזין אנדערע אידן, יעדער איד איז מתפלל פאר א צווייטן איד, נישט דאס מיינט דער תיקוני זוהר, דאס איז ראוי, און אזוי דארף מען מתפלל זיין.

אסתר המלכה האט געזאגט לך כנוס את כל היהודים וצומו עלי, זאגט זי עטץ זאלסט פאסטן אויף מיר, עטץ זאלסט מתפלל אויף מיר, וגם אני ונערותי אצום כן, איך וועל אויך

אינטערסאנטע רמז - אין דזיקוב האבן אינטערסאנטע רמזים - זאגט ער אזוי משלוח מנות איש לרעהו איז בגימטריא שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד אזוי שטייט אין עטרת ישועה. נו וואס איז די גימטריא וואס איז די רמז. יעצט פארשטייט מען זייער גוט האט מיט די כח קרי"ש.

אינדער'אמת'ן דער תפארת שלמה זאגט ושמעו הולך בכל המדינות שטייט אויף מרדכי הצדיק, זיין קריאת שמע איז געגאנגען בכל המדינות, ווייל מיט קריאת שמע האט ער מרדכי [זיך מתגבר געווען].

המן האט געוואלט איידער מרדכי ליינט קריאת שמע, פארשטייט מען זייער גוט ווייל המן האט געוואלט מכניע זיין מרדכי איידער ער ליינט קריאת שמע, ווייל ווען מרדכי וועט זאגן שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, מיט זאגן ה' אלקינו ה' אחד, וועט ער מכניע זיין מיט די קינדער, איז ער געגאנגען און געזאגט ובבוקר אמור למלך ויתלו את מרדכי, האט זי געזאגט בבוקר, זאלסט זעהן אריין צו כאפן איידער מרדכי ליינט קריאת שמע, ווייל טאמער מרדכי וועט ליינען קריאת שמע וועט ער דיר אלעדיגן קודם, זאלסט אכטונג געבן האט זי איהם געזאגט זאלסט זעהן מרדכי צו טשעפענען איידער ער ליינט קריאת שמע, טאמער וועט ער ליינען קריאת שמע וועט ער זיין פאראויס.

ממילא פארשטייט מען זייער גוט פארוואס מ'האט מתקן געווען משלוח מנות איש לרעהו, ווייל מרדכי האט דאך מכניע געווען המן מיט די כוח פון קריאת שמע, מנות איש לרעהו איז דאך בגימטריא שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, האט מען מתקן געווען משלוח מנות ווייל דאס איז בגימטריא שמע ישראל ווייל מרדכי הצדיק האט [איהם] מכניע געווען מיט ליינען קריאת שמע.

(משתה היין - תש"ט)

הקב"ה בא כאורה בכל בית ישראל בעת סעודת פורים

דער קדושת לוי אין די קדושת אויף פורים שטעלט אראפ וואס איז איז די גרויסע נס פון פורים וואס דער אייבישטער האט געמאכט א נס, ס'זעהט דאך אויס אז די גאנצע איז מלובש אין די טבע, ס'איז געווען א מעשה ער האט גע'הרג'עט די ערשטע קעניג'גין און ער האט גענומען א צווייטע קעניג'גין און זי איז געווען א אידישע טאכטער, און ער האט ארויס געגעבן א גזירה אין זי איז געקומען און

ווי אזוי - זאגט רבי מאטל'ע טשערנאביל'נער ווי אזוי קען מען מכניע זיין די עלף ארורים המן מיט זיינע צען קינדער, זאגט ער, דורך קריאת שמע, ווייל ישראל ה' אלקינו איז עלף ה' אחד איז אויך עלף, די ר"ת פון ה' אחד איז י"א - עלף. זאגט ער מ'גלייבט אין אחדות השם ווערט מען ניצול פון די עלף ארורים אזוי זאגט רבי מאטעל'ע טשערנאביל'נער.

איך האב געלקערט מיט דעם דער תפארת שלמה זאגט וישלח יעקב מלאכים, יעקב האט געשיקט מלאכים זאגט רש"י מלאכים ממש, זאגט דער תפארת שלמה אז יעקב האט געשיקט מלאכים, די מלאכים וואס איז באשאפן געווארן פון קריאת שמע, פון יעדע מצוה ווערט דאך באשעפן א מלאך, האט יעקב אבינו געשיקט די מלאכים וואס איז באשאפן געווארן פון מצות קרי"ש, און טייטשט מלאכים ממש, ממש"ש איז ר"ת מקבלת מלכות שמים, יעקב אבינו האט געשיקט די מלאכים וואס איז באשאפן געווארן פון קרי"ש. אזוי שטייט אין תפארת שלמה פרשת וישלח. פארוואס האט יעקב אבינו געשיקט פונקט די מלאכים וואס איז באשעפן געווארן פון קרי"ש.

לויט דעם קען מען גאנץ גוט פארשטיין, ווייל דער בעל הטורים זאגט הצילני נ"א מ"ד איז די ר"ת המן, יעקב אבינו האט שוין דעמאלטס מתפלל געווען מ'זאל ניצול ווערן פון המן. - באמת אין פרשת וישלח געפינען מיר צוויי מאל המן, איינמאל הצילני נ"א מ"ד איז ר"ת המן, נאכאמאל איז דאך, וילן שם בלילה הו"א די סו"ת וילן שם בלילה דארט איז שוין געקומען די מלאך און ער האט זיך געשלאגן מיט מלאך די שרו של עשו, איז וילן שם בלילה די סו"ת המן, בקיצור מ'זעהט דא איז המן מרוזם אין די ר"ת, דא איז המן מרוזם אין די סו"ת.

וויאזוי ס'זאל נאר נישט זיין, ווען יעקב אבינו איז געגאנגען קעגן עשו, האט שוין יעקב אבינו אינזין געהאט מתפלל זיין הצילני נ"א מ"ד, ער זאל ניצול ווערן פון המן. המן איז דאך נישט געווען אליינס ער האט געהאט די עשרת בני המן מיט זיך, קומט אויס יעקב אבינו האט מתפלל מ'זאל ניצול ווערן פון המן צוזאמען מיט די קינדער, וואס איז עלף ארורים, ווי אזוי קען מען זיך א עצה געבן מיט אזעלכע חברה המן מיט עשרת בני המן, איז רבי מאטעל'ע טשערנאביל'ער האט אונז מגלה געווען שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, מיט דעם קען מען זיך א עצה געבן מיט המן, האט ער געשיקט די מלאכים מקבלת מלכות שמים...

מיט דעם פארשטיי איך, דער עטרת ישועה האט א

מלובש אין די טבע, נישט למעלה ביי די מלאכים ושרפים און אופנים, נאר ביי יעדן פשוט'ן איד.

איז אזוי, דער אייבישטער לאזט זיך אראפ און דער אייבישטער קומט צו גאסט צו גיין צו א איד, פורים ווען ער פירט א סעודת פורים, איז כביכול הקב"ה לאזט זיך אראפ צו די מגושמ'דיגע אידן די, צו די גשמיות'דיגע אידן לאזט ער זיך אראפ צו יעדן איינעם, און דאס עסט וואס מען נאנט. אז הקב"ה לאזט זיך אראפ אין די טבע, צו די מענטשן וואס זענען מלובש אין די טבע, ממילא הקב"ה ווערט נאנט צו יעדן איינציגן איד, הקב"ה לאזט זיך אראפ כביכול - ער איז דאך אזוי גרויס און ער קען דאס אויך באווייזן, ער ווערט אזוי נאנט צו יעדן איינציגן איד.

האב איך געקלערט אזוי, אז דער אייבישטער איז נאנט, איז כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראינו אליו, דער אייבישטער איז נאנט צו יעדן איינעם בכל קראינו אליו, - דער תרגום זאגט אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראינו אליו, אז דער אייבישטער איז מקבל די תפילות און דאס איז די טייטשט בכל קראינו אליו, דער אייבישטער איז מקבל די תפילות פון אידישע קינדער, דאס מיינט אז פורים אז מ'עסט נאנט, מיינט דאס אז מ'ווערט נאנט צו הקב"ה, וואס מיינט דאס אז מ'ווערט נאנט צו הקב"ה? דאס מיינט אז מ'ווערט נאנט צו ס'איז דא א התקרבות. דאס הייסט אז דער אייבישטער לאזט זיך אראפ פורים אין די טבע, און ער ווערט נאנט צו יעדן איד, ממילא איז דער אייבישטער מקבל די תפילות פון אידישע קינדער, און דאס איז די סמך אידן ווייסן אז ס'קומט פורים איז די אייבישטער נאנט צו אידישע קינדער, און מ'קען מתפלל זיין, און מ'קען זיך אויסבעטן ביים בוכ"ע אלעס וואס מ'ויל, כל משאלות לבבינו לטובה - אמן.

האב איך אינזין געהאט אזוי - מ'דארף זיך פארשטעלן דער אייבישטער ווערט נאנט - פורים ווערט דער אייבישטער נאנט צו א איד - ווען א איד פירט א סעודת פורים קומט אריין כביכול הקב"ה אין א אידישע שטוב אריין, נו, ווען ס'קומט אריין א חשובער גאסט וואס טוהט א א איד פורים? ער זאגט איהם ברוך הבא, און ער איז איהם מכבד מיט א גלעזל וויין, אזוי פירן זיך אידן. אז דער אייבישטער קומט אראפ און דער אייבישטער לאז זיך אראפ פורים צו א איד, - ס'איז דאך נישט שייך צו מכבד זיין הקב"ה מיט א גלעזעלע וויין, - אבער ס'דאך שייך און ס'איז יא שייך, כי טובים חזדיך מיין דאס איז שייך, כי טובים חזדיך די תוה"ק דאס איז טובים מיין.

מבטל געווען די גאנצע מעשה זעהט דאך אויס אין די טבע ס'איז געלונגען, אחתנה יש לנו בבית המלך, ס'איז זייער געלונגען און ממילא האט מען געקענט מבטל זיין די גזירה.

דער קדושת לוי קומט ארויס און ער זאגט אזוי, היא הנותנת, זאגט ער ביים אייבערשטען צו מאכן א נס איז גאנץ א קליינע קונץ, ס'איז כולו למעלה מדרך הטבע, ער און דימלאכים, און די גאנצע פמליא של מעלה, אלעס איז חוץ לדרך הטבע, משנה צו זיין די טבע איז ביים אייבערשטען א קליינעקייט, ס'איז א קונץ? למעלה אין הימל פירט זיך אלעס שלא כדרך הטבע, איז ער מסביו, א גרויסער מלך זיצט ביי זיך אין פאלאץ און ער האט זינע מרתים זיין מיליטער זיינע גינערעלער, און אלעס וואס איז איינגערישט, און אז ס'קומט א שונא און ער קלאפט איהם אוועק, אוודאי ער האט דאך אזא גרויסע ארמיי, האט ער צו דעם צוגערישט, אבער מאכט זיך אמאל אז דער מלך גייט אליין אין וואלד שפאנצירן, און דארט באפאלן איהם די שונאים אין וואלד ווי ער האט נישט קיינער, און דער מלך אליין גייט און באווייזט א גבורה און ער באזיגט זיינע שונאים דארט ווי ס'איז קיינער נישטא, דאס איז א גבורה.

זאגט ער, א קונץ פארן באשעפער צו מאכן א נס חוץ לדרך הטבע, ס'איז א קליינע קונץ ביים אייבערשטען איז אלעס חוץ לדרך הטבע, ווען דער אייבישטער קומט אראפ און ער לאזט זיך אריין אין די טבע, - דער קדושת לוי איז דאס אזי מברר - ער לאזט זיך אריין אין די טבע, דאס איז די גרעסטע קונץ און אין די טבע איז ער משדד און ער מאכט און דרייט, איז נאך אסאך א גרעסערער נס.

איך האב אזוי אינזין געהאט - מנהג ישראל צו עסן פורים נאנט, מ'האט געגעסן פורים נאנט, וואס איז די סיבה, קען זיין דאס ענין איז דאס צו ווייזן, דער עיקר איז פורים, הקב"ה לאז זיך אראפ אין די טבע, ווימיים האלה נזכרים ונעשים, איז דער אייבישטער לאזט זיך אראפ אין די טבע, דער אייבישטער איז דאך אזוי גרויס גבוה מעל גבוה עד אין שיעור עד אין חקר, מיר האבן נישט קיין השגה, דער אייבישטער דרייט זיך ארום אק די עולמות עליונים, און די עולמות הגבוהים, דאס איז ביים אייבערשטען א קליינעקייט, ווימיים האלה נזכרים ונעשים, אז דער אייבישטער לאזט זיך ארום צו די מענטשן צו די פשוטי בשר ודם, וואס זענען מלובש בטבע, אזוי ווי די נס איז דאך געווען א ענין מלובש אין די טבע, ממילא איז די יו"ט פורים קומט און ער לאזט זיך אראפ צו יעדן מגושמ'דיק מענטש צו יעדן בשר ודם, און ער לאזט זיך אראפ אין די טבע, וואס זענען

מיט ווהט, צוזמען איז דאס די קנה מיטן ווהט, ממילא ווערט פון דעם א עת רצון, ס'ווערט פון דעם א עת רצון קען מען אויס'פועל'ן ביי הקב"ה אלעס גוטס. - אמן

איך האב נאר אזוי געטראכט - שטייט אזוי ביי סעודת ערב יום כיפור דינט מען דאך דעם באשעפער מיטן ווהט, און מיט די סעודה ערב יום כיפור איז מען מתקן וואס מ'האט געגעסן א גאנץ יאר, על חטא שחטאנו לפניך במאכל ובמשתה, ס'איז נישט געווען אזוי אויסגעהאלטן א גאנץ יאר, ס'קומט ערב יום כיפור איז מ'דאך מתקן, יום כיפור מ'דאוונט איז מען מתקן דאס וואס מ'האט גערעדט מיט קנה עפעס וואס מ'האט נישט געטארט אזוי איי איי א גאנץ יאר, ווערט דאס מתוקן

לפי זה קומט אויס דער תיקוני זוהר זאגט, אז פורים איז כיום הכיפורים, דאס הייסט א אין פורים אליין איז דא, מ'דינט דעם באשעפער מיטן קנה און מ'דינט מיטן ווהט, מ'דינט דעם באשעפער מיט קנה מ'ליינט די מגילה, און מ'דינט דעם באשעפער מיט ווהט מ'עסט די סעודת פורים

כהאב אבער אינזין געהאט אזוי, מ'לערנט תורה א גאנץ תורה א גאנץ יאר - מ'האט געדארפט אביסל מער לערנען וויפיל מ'האט געלערנט, אבער אביסלע לערנט מען יעדער איד לערנט אביסל - מ'זאל זאגן פאר הייליגן באשעפער אז די תורה וואס מ'האט געלערנט א גאנץ יאר דאס איז טאקע מקובל ורצוי לפניו? איז דאס טאקע די תורה אזוי ווי דער רבוש"ע האט געוואלט אז מ'זאל לערנען? איך מיינט א מ'קען אפשר טרעפן א פגם ס'איז נישט אזוי, טאמער זאגט מען פורים א דבר תורה פאך הייליגן באשעפער, קומט אויס איז מען מתקן פורים דאס וואס מ'האט פוגם געווען און מ'האט געלערנט א גאנץ יאר, און מ'האט נישט געלערנט אזוי ווי ס'דארף צו זיין הונדערט פארצענט, קען מען דאס פורים אלעס מעלה זיין.

(הקדמה לדברי תורה - במשתה היין תשס"ג)

נאר איך האב אינזין געהאט אזוי, קוב"ה חדי בפלפולי דאורייתא דער אייבישטער פרייד זיך מיט פלפולי דאורייתא, און דאס איז פשט ויך ישמח לבב אנוש, א וויין איז משמח לבב אנוש, קען מען משמח זיין הקב"ה, קומט אזא גאסט קומט זיך צו פרייען מיט אידישע קינדער, און ער ווערט אביסל נאנט מיט אידישע קינדער, דארף מען דאך דערפרייען הקב"ה אזא גרויסער גאסט קומט צו גיין און ער פרייד זיך דארף מען דאך געבן א כיבוד פאר הקב"ה. אין כבוד אלא תורה וואס קען מען מכבד זיין הקב"ה ווען דער אייבישטער קומט צו סעודת פורים און א אידישע שטוב אריין, קען מען איהם מכבד זיין מיט א שטיקל תורה, הקב"ה חדי בפלפולי דאורייתא, דער אייבישטער ער האט הנאה ער פרייד זיך מיט א פלפול דאורייתא, דארף מען דאך הקב"ה מכבד זיין עפעס, ער האט דאך א הנאה פון די פלפולי דאורייתא.

(הקדמה לדברי תורה - במשתה היין תשס"ג)

אמירת תורה בעת הסעודה מתקן הלימוד של כל השנה

אינטערסאנט דער בני יששכר זאגט, מ'דארף דאך דינען דעם אייבערשטען מיט די קנה און מיטן ווהט, זאגט דער בני יששכר אז קנה און ווהט צוזאמען אין בגימטריא ע"ת, ס'איז א עת רצון, א חידוש דער בני יששכר, ער זאגט אז חנוכה דינט מען דעם אייבערשטען מיט קנה, און פורים דינט מען דעם אייבערשטען מיטן ווהט, צוזאמען חנוכה און פורים איז בגימטריא עת, איז א עת רצון פאר הקב"ה.

לולי דמסתפינא, - איך טרוי מיר נישט צו קריגן מיט הייליגן בני יששכר - אבער איך האב מיר מתבונן געווען א פורים אליין דינט מען דעם באשעפער מיט קנה און מיטן ווהט, מ'דארף נישט אייטיילן האלב פורים און האלב חנוכה, די קריאת המגילה איז מיט די קנה, די סעודת פורים דאס איז

לעילוי נשמת
האה"ח מרת **שיינדל ווייס**
ב"ר **צבי יהודה ע"ה**
נלב"ע כ' טב תשע"א
ת. נ. צ. ב. ה.

שמחות אנשי שלומינו קהל עדתינו שיחיו

וויליאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
ליקוואד • מאנטריאל • אוסטראליע

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

בני ברק • אלעד • ירושלים • בית שמש • לאנדאן
אנטווערפן • מאנטשעסטער • וויען

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללינו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים

- ר' שלום גאלדמאן נ"י
- ר' יחזקאל (בר"ה) ווערצבערגער נ"י
- ר' יחזקאל שרגא לאנדא נ"י
- ר' צבי יוסף לעוו נ"י

הולדת הבנות

- ר' יואל (בר"ה) בראך נ"י
- ר' יחזקאל שרגא גאלד שטיין נ"י
- ר' יואל משה יצחק הערשקאוויטש נ"י
- ר' יואל (בר"ה) לאוב נ"י
- ר' וואלף מענדלאוויטש נ"י
- ר' ליפא פאלקאוויטש נ"י
- ר' מרדכי פייער שטיין נ"י
- ר' יואל (בר"ה) פלישמאן נ"י
- ר' בנציון מנחם פריינד נ"י
- ר' יצחק העניך שווארץ נ"י
- ר' צבי שווארץ נ"י
- ר' אייזיק הערש (בר"ה) שפיל מאן נ"י
- ר' אהרן שמואל שרייבער נ"י

הכנסת בניהם לעוה"מ

- ר' חיים אפרים פישל
- מאטשקאוויטש נ"י
- ר' חיים משה ביטמאן נ"י
- ר' אלימלך גליק נ"י

בארא פארק

הולדת הבנים

- ר' מרדכי יצחק בערגער נ"י
- ר' ברוך יודא אקערמאן נ"י

הולדת הבת

- ר' יואל מאנדעל נ"י

בני ברק

אירוסים הבן

- ר' אברהם זאב שטיינמעטץ נ"י

הכנס כנו לעול התורה והמצוות

- ר' ישראל נילנדער נ"י
- ולחוטו ר' אשר לעמיל שווארץ נ"י

לאנדאן

הולדת הבן

- ר' יואל שרייבער נ"י
- בן ר' ישראל מאיר שרייבער נ"י
- חתן ר' עקיבא פינקלשטיין נ"י, שווייץ

הכנס בניהם לעול התורה והמצוות

- ר' חיים לאנדא נ"י
- ר' הערש לייב זארגער נ"י
- ר' דוד יחזקאל שמואל שרייבער נ"י

וויליאמסבורג

הולדת הבנים

- ר' חיים אל'י ב"ר משה יוסף הארטמאן נ"י
- ר' אביגדור ב"ר יצחק הערש וויינגארטן נ"י
- ר' יושע נחמן ב"ר יוסף בנימין אלעזר
- שטערן ה"י

הולדת הבת

- ר' זלמן לייב ב"ר מעטל פריינד נ"י
- ר' חיים אברהם ב"ר יושע צבי גליק נ"י

ירושלים

הולדת הבנות

- ר' גבריאל חיים צבי פייער שטיין נ"י
- ולאביו ר' ישראל פייערשטיין נ"י
- ולחוטו ר' שלום אלעזר ראטער נ"י, בני ברק
- ולח"ו ר' משה יעקב ראטער נ"י, בני ברק

ר' דוד אברהם שי שא נ"י

- ולאביו ר' מאיר חיים שי שא נ"י, בני ברק
- ולחוטו ר' משה יעקב ראטער נ"י, בני ברק

בית שמש

הולדת הבת

- ר' שמעון עזרא סאנדער נ"י
- ולאביו ר' יצחק סאנדער נ"י, בני ברק

אירוסים צאצאיהם

ר' אברהם שלמה ווערצבערגער נ"י, ח"מ"ס	ר' שמואל יונה שלעזינגער נ"י, בארא פארק
הר"ר ארי' אשר יצחק אינדיג שליט"א, ק"י	ר' מאיר סימאן נ"י, קרית יואל
הר"ר מ' ש' ווערצבערגער שליט"א, מאנטריאל	הר"ר חיים יחזקאל ווערצבערגער שליט"א, ק"י
ר' מ' ש' שמואל רובינעלד נ"י, קרית יואל	הר"ר יצחק קויפמאן שליט"א, קרית יואל
ר' מ' ש' ראטה נ"י, ירושלים	ר' אהרן פערלמוטער נ"י, אנטווערפן

נישואי צאצאיהם

ר' יעקב צבי ווערטהיימער נ"י, וויליאמסבורג	החתן יושע שמואל נ"י	ר' יעקב קאהן נ"י, קרית יואל
---	---------------------	-----------------------------

אדער קען מען שיקן דורך א פעקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-52764837 און אין אר"י 845-662-5579